

DEEL-I

Stedenbouwkundig plan WG-III

versie 2.6
oktober 2020

wijzigingenblad SBP versie 2.6 t.o.v. versie 2.5

Datum: 16-10-2020

De navolgende kennelijke verschrijvingen en omissies zijn aangepast en verwerkt in versie 2.6. Spellings- en opmaakfouten zijn gecorrigeerd maar niet weergegeven:

Onderdeel	Pagina	Aanpassing
Deel I	67	Haaksparkeren i.p.v. langsparkeren.
Deel I	91	Profiel bij parkeerterrein is aangeven.
Deel I	87-89	Profielen F, G, I zijn leesbaar gemaakt.
Deel I	100-101	Profiel D en E zijn opgenomen.
Deel II	4	In paragraaf 1.4 is een opsommingspunt toegevoegd: "de typologisering per woonmilieu (zie hoofdstuk 3). Dit speelt met name in de SO fase (zie paragraaf 1.5)."
Deel II	6	Het laatste opsommingpunt was weggevalen in de pdf: "een verkenning van vastgoedtypen, aantallen, hoogtes en parkeertelling."
Deel II	8	In figuur op p. 8 is de context van het gebied ook geduid.
Deel II	9, 17, 43, 45, 47, 49, 70, 71	In figuren en verwijzingen op p. 9, 17, 45, 70 en 71 is bouwveld nummering verduidelijkt met subnummers waar nodig.
Deel II	43	In tabel en figuur 'Bouwveld 7' aangepast in 'Bouwveld 7a'.
Deel II	59	In tabel en figuur 'Bouwveld 7' aangepast in 'Bouwveld 7b'.
Deel I	4	Figuur: In huidige situatie 'anno 2020' toegevoegd
Deel I	13	"groene, biodiverse erfafscheiding" vervangen door "groene erfafscheidingen"
Deel I	17	Foto van oplossing binnen WG-II ingevoegd
Deel I	19	paragraaf 2.11 "de ecologische verbindingzone tussen Bentwoud en Krimpenerwaard" geschrapt uit laatste
Deel I	21	2e moordrechtse tocht aangegeven op tekening
Deel I	23	Foto ingevoegd van klompenpad + schapen
Deel I	27	Zichtlijnen in figuur aangepast
Deel I	28	Diverse kleine aanpassingen in figuur
Deel I	29	Laatste zin verwijderd
Deel I	30	"Indicatief" toegevoegd bij eerste vier regels legenda
Deel I	30	Watergang tussen WG-II en WG-III toegevoegd in figuur
Deel I	32	Andere notatie kruispunten wijkontsluitingsweg
Deel I	32	Bushalte op grens WG-II en WG-III aangegeven
Deel I	34	In figuur "landschappelijke oever" vervangen door "natuurlijke oever"
Deel I	37	Tekst paragraaf 5.4 aangevuld met "Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de beoogde aansluiting tussen
Deel I	38	Legenda aangepast. Wijkontsluitingsweg 30km/u i.p.v. 50km/u
Deel I	40	legenda aangepast
Deel I	42	Tekening woonmilieus aangepast: context aangegeven (WG-I en WG-II) en Eiland II als één woonmilieu
Deel I	46	Voetnoot toegevoegd bij paragraaf 7.2: * Omdat de v.o.n. prijs van een woning pas aan het eind van de vastgoedontwikkeling bekend is, wordt bij de bouwplanbegeleiding en beoordeling van de aanvraag Omgevingsvergunning, de <i>verwachte</i> v.o.n. prijs als maatstaf gehanteerd voor het bepalen van de toepasselijke parkeernorm. De <i>verwachte</i> v.o.n. prijs van een woningtype wordt bepaald aan de hand van een zgn. 'woningtype staffel'. De marktconformiteit van deze staffel bestaande uit standaard kavel-woningtype combinaties en de verwachte marktwaarde, wordt getoetst en bevestigd middels een zgn. expert opinion.
Deel I	49	In 2e alinea m.b.t. bouwveld 13 Verwijzing naar figuur op p. 9 deel II opgenomen
Deel I	53	"bij voorkeur" toegevoegd bij water afgekoppeld in de straatprofielen
Deel I	54	Locatie stadstuin aangegeven in tekening
Deel I	57-58	pagina 57 en 58 omgewisseld
Deel I	57	"gravilin" vervangen door "halfverharding"
Deel I	63	Detail toegevoegd bij profiel C
Deel I	64	Detail toegevoegd bij profiel E
Deel I	68	Locatie stadsehof aangegeven in tekening
Deel I	75	Profiel J verlengd
Deel I	76	groene pagina verwijderd
Deel I	90	Detail toegevoegd bij Profiel L
Deel I	97	Detail toegevoegd bij profiel A
Deel I	98	Detail toegevoegd bij profiel B en beschoeiing toegevoegd.
Deel I	99	Detail toegevoegd bij profiel C
Deel II	12	2.2.12 tekst gewijzigd in: "Geclusterde parkeervoorzieningen in woonvelden sluiten wat betreft materiaalgebruik, detaillering en kleur aan op de inrichting van de aansluitende openbare ruimte. Zie hiervoor
Deel II	15	3.1.1.3 "met waar nodig kolken" toegevoegd na "open goten"
Deel II	19	bij "Kwalitatief hoogstaande detaillering" "bijvoorbeeld" toegevoegd voor opsomming
Deel II	20	3.1.3.1 in laatste zin "maar ten minste 1,5 m tot de perceelgrens" toegevoegd
Deel II	25	Verduidelijkt in tekst dat er geen parkeerplaatsen worden ingepast aan de binnenstraten
Deel II	43 en 45	toegevoegd: "geen grondverbetering t.p.v. BAL-woningen, bouwveld 6,7A en 11

Zicht op de bouwactiviteiten in WG-II met op de achtergrond de grondverbetering voor WG-III West

INHOUD

1	INLEIDING	5	4.4	Waterstructuur	31
			4.5	Secundaire infrastructuur	32
2	EEN MOOI, NIEUW STUK GOUDA	7	4.6	Langzaam verkeer en informele routes	33
2.1	AMBITIES	7	4.7	Kunstwerken en oevers	33
2.2	EEN GEDIFFERENTIEERD BOUWPROGRAMMA	7	4.8	Speelplekken	35
2.3	WOONMILIEUS	7			
2.4	PROGRAMMERING	7	5	HOOFDOPZET EILAND II	36
2.5	INCLUSIEVE WIJK	9	5.1	Structurerende elementen	36
2.6	BIODIVERSITEIT	13	5.2	Hoofdontsluitingsstructuur	36
2.7	HITTESTRESS	17	5.3	Groenstructuur	37
2.8	ENERGIETRANSITIE	17	5.4	Waterstructuur	37
2.9	KLIMAAT ROBUSTE OPENBARE RUIMTE	17	5.5	Secundaire infrastructuur	38
2.10	WATERKWALITEIT EN WATERWERKEN	19	5.6	Langzaam verkeer en informele routes	39
2.11	GROEN RAAMWERK	19	5.7	Kunstwerken en oevers	40
			5.8	Speelplekken	41
3	HOOFDOPZET WESTERGOUWE	21			
3.1	Waterhuishoudkundige opzet	21	6	WOONMILIEUS	43
3.2	Hoofdontsluitingsstructuur Westergouwe.	21	7	PARKEREN	44
3.3	Groene raamwerk	23	8	VOORZIENINGEN	47
3.4	Polderkamer in het midden met een stevige rand eromheen	25			
3.5	Een rijkheid aan woonmilieus	25	9	BIJLAGE - INRICHTING OPENBARE RUIMTE	51
3.6	Kloppende Hart van de wijk	25			
4	HOOFDOPZET WG-III WEST	27			
4.1	Structurerende elementen	27			
4.2	Hoofdontsluitingsstructuur	28			
4.3	Groenstructuur	29			

LIGGING WG-III IN HUIDIGE SITUATIE ANNO 2020

1

Westergouwe geeft stap voor stap steeds verder vorm aan de nieuwe zuidwestelijke entree van de stad Gouda. De bouw van Westergouwe vindt plaats in verschillende fases. De eerste fase van Westergouwe (WG-I) is inmiddels nagenoeg afgerond. Er wordt druk gebouwd aan de tweede fase (WG-II). WG-III bestaat uit twee op afstand van elkaar gelegen plandelen: een deel ten westen van WG-II en een oostelijk deel dat de afronding vormt van Eiland II. Na afronding beslaan WG-I, II en III tezamen circa 70 hectare van het plangebied van Westergouwe met in totaliteit circa 1.850 woningen. Dit komt neer op circa 45% van het gehele oppervlak van Westergouwe. WG-III zelf omvat circa 925 woningen.

Zoals het geval was met WG-I en WG-II, bestaat ook WG-III uit meerdere samenhangende bouwopgaven (bouwvelden). Deze bouwvelden worden, afhankelijk van wie de eigenaar van de desbetreffende grond is, door uiteenlopende ontwikkelaars ontwikkeld en gerealiseerd. De grond onder de bouwvelden is hetzij in eigendom van de Gemeente Gouda, of in eigendom van de VOF Westergouwe, ofwel voornoemde partijen zijn onverdeeld eigenaar. Terugkijkend op de eerste twee bouwfasen van Westergouwe valt op dat de bouwvelden aldaar een relatief beperkte omvang hadden. Hierdoor hadden de verschillende bouwvelden (letterlijk) veel raakvlakken met elkaar. Dat had op zijn beurt invloed op de ontwikkelmogelijkheden van de bouwvelden en heeft zijn weerslag gehad op de stedenbouwkundige- en beeldkwaliteitsplannen die voor de eerste twee fases zijn opgesteld. Deze plannen waren hoofdzakelijk voorschrijvend van aard om daarmee een goede aansluiting tussen de verschillende bouwvelden te kunnen garanderen. Dit heeft geleid tot consistent en zorgvuldig vormgegeven woonbuurten, maar ook tot woonbuurten waarin de verschillende bouwplannen soms slechts beperkt van elkaar verschillen. De mogelijkheden tot het flexibel kunnen inspelen op actuele behoeften en omstandigheden is daarmee beperkt gebleken. In de eerste twee fases van Westergouwe hebben de ontwikkelaars van het vastgoed uiteindelijk min of meer gerealiseerd wat binnen de stedenbouwkundige plannen als verkenning was opgenomen.

Deze werkwijze heeft relatief weinig variatie in het aanbod opgeleverd en heeft aanleiding gegeven tot herbezinning op de opbouw van het stedenbouwkundig plan voor WG-III. Voor WG-III wordt uitgegaan van aanzienlijk grotere bouwvelden, waar-

INLEIDING

door in de planontwikkeling meer ruimte is voor ontwerprijheid en er daarom meer mogelijkheden bestaan om een gebied een eigen karakter mee te geven en waardoor diversiteit in de samenstelling van het koop- en huuraanbod wordt gestimuleerd. De opzet van het Stedenbouwkundig plan WG-III sluit hierop aan: het schrijft alleen voor wat echt geborgd moet worden. Het beeldkwaliteitsplan voor WG-III maakt als Deel-II rechtstreeks onderdeel uit van het stedenbouwkundig plan. Deel-II gaat allereerst in op de overkoepelende beeldeisen voor WG-III, vervolgens wordt per woonmilieu ingegaan op het specifieke karakter van het woonmilieu en de daaruit voortkomende randvoorwaarden en beeldeisen.

De grondverbetering van WG-III west in aanleg

2

2.1 AMBITIES

Alvorens dieper in te gaan op de stedenbouwkundige opzet van WG-III, wordt stil gestaan bij een aantal van de ambities, doelstellingen en principes die ten grondslag liggen aan Westergouwe. Het bouwen van een nieuw stuk stad is een stapsgewijs proces met een lange adem, met telkens wisselende (markt)omstandigheden. Het is daarom niet alleen zaak om in een stedenbouwkundig plan stil te staan bij wát we gaan doen, maar ook bij de vraag waarom we doen wat we doen, en wat het allemaal voor de stad en haar bewoners moet opleveren. De achterliggende ambities, doelstellingen en principes verdienen dan ook prominente aandacht, alvorens over te gaan tot de stedenbouwkundige uitwerking daarvan.

2.2 EEN GEDIFFERENTIEERD BOUWPROGRAMMA

Vanaf de start van Westergouwe is één van de belangrijkste doelstellingen geweest om het aanbod van kwalitatief hoogwaardige woonmogelijkheden in Gouda te helpen vergroten en te zorgen dat het een aantrekkelijke vestigingsplek is voor een brede groep inwoners. Daarbij is het natuurlijk de uitdaging om het woningaanbod in Westergouwe tevens financieel bereikbaar te houden voor een brede groep Gouwnaren en te waken voor een te grote eenzijdigheid. Kortom, Westergouwe moet eerst en vooral een gedifferentieerde wijk worden met voor ieder wat wils; van mooie, riant gelegen koopwoningen in het hogere segment, tot betaalbare rijwoningen voor jonge gezinnen, vrije sector huurwoningen, seniorenwoningen en sociale huurwoningen. Het ontwerpen van kwalitatief hoogwaardige woonmilieus met een grote differentiatie in woningtypes en -prijzen heeft zodoende voorop gestaan bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan WG-III. Het belang van differentiatie in Westergouwe beperkt zich echter niet alleen tot de woonmilieus en de woningen. Differentiatie (en het voorkomen van éénzijdigheid) betekent ook zorgen dat Westergouwe meer wordt dan een wijk waar alleen maar wordt gewoond. In het stedenbouwkundig plan WG-III is dan ook veel ruimte gereserveerd voor de realisatie van onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen, en het creëren van ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte. Zodoende wordt een wijk gecreëerd waarin niet alleen het woningaanbod gedifferentieerd is, maar waarin zich ook een gedifferentieerde en gemêleerde samenleving ontwikkelt die Westergouwe tot een levendige en krachtige wijk maakt.

EEN MOOI, NIEUW STUK GOUDA

2.3 WOONMILIEUS

In Westergouwe komen uiteindelijk ongeveer 10.000 mensen te wonen. Het wordt daarmee een aanzienlijke wijk, waarbij het natuurlijk van belang is dat iedereen zich er thuis gaat voelen. Het thuis voelen gaat over veel verschillende aspecten, maar zeker ook over de mogelijkheid je te kunnen verhouden tot het geheel van de wijk. De woonmilieus waaruit de wijk is opgebouwd, spelen hierin een belangrijke rol. Deze moeten niet te groot zijn, want dan worden ze te anoniem, maar ook niet te klein, want dan worden ze te onbeduidend in relatie tot het geheel van Westergouwe. Ook van belang is dat verschillende woonmilieus eigenheid hebben, waar je trots op kan zijn en dat ze niet inwisselbaar zijn.

Met zijn vijf verschillende woonmilieus heeft WG-III een rijkheid aan verschillende woonbuurten, die stuk voor stuk een duidelijk eigen karakter hebben meegekregen. Deze verhouden zich allemaal op een heldere manier tot het geheel van Westergouwe. Dit komt doordat elk woonmilieu op zich staand is verbonden met de hoofdontsluitingsweg. Maar vooral ook door de kwaliteiten die besloten liggen in de hooftopzet van de wijk, met robuuste raamwerken van groen en water: wonen in/ aan de Westergouweplas, wonen met uitzicht op de Oostringdijk, Wonen aan de BAL-zone, wonen aan een polderpark of tocht, et cetera.

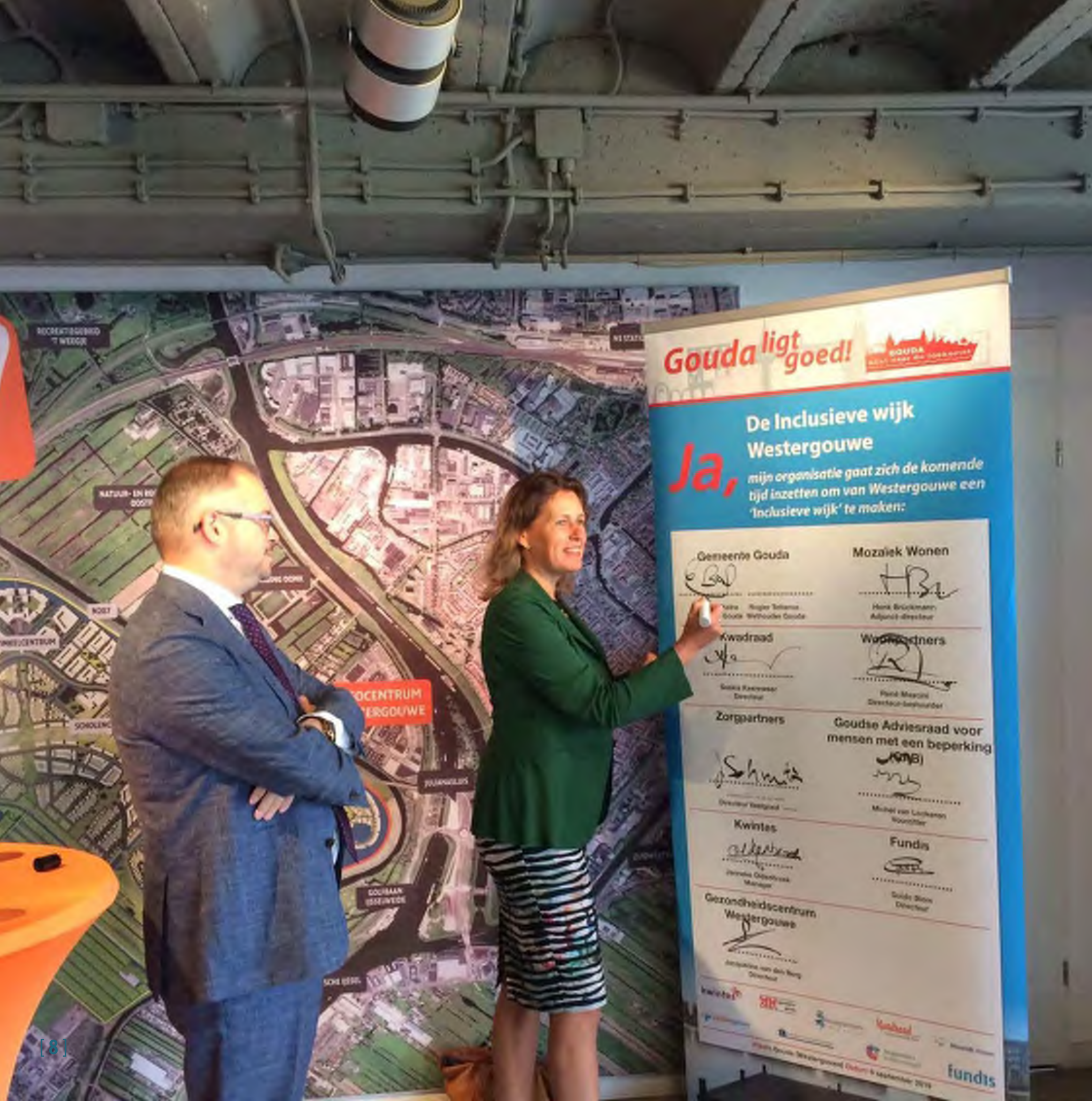
De woonmilieus variëren in grootte van circa 75 tot circa 225 woningen, waarmee een mooie mix is te maken van meer intieme en kleinschalige woonmilieus tot woonmilieus met een stevigere stadsallure.

2.4 PROGRAMMERING

WG-III heeft naast de geschetste variëteit aan woonmilieus ook een divers woningaanbod, waardoor WG-III een brede groep mensen zal aanspreken. Er wordt gezorgd voor een gemixt aanbod aan woningen in elk woonmilieu, zodat elk deel in redelijke mate het geheel van Westergouwe weerspiegelt.

Enkele opmerkingen over het woningaanbod:

- Net als in de tweede en eerste fase van Westergouwe zullen kavels voor particulier opdrachtgeverschap worden uitgegeven.
- In de woonmilieus tussen de Burgemeester van Dijkensingel en de Provincialeweg zullen appartementengebouwen worden opgenomen in de sociale sector. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijkheden om op de school appartementen in de sociale sector te realiseren.

- In de diagonale groene as is een appartementengebouw voorzien van zorgappartementen in de sociale sector.
- In de woonmilieus tussen de Burgemeester van Dijkensingel en de Provincialeweg worden kleinere en betaalbare grondgebonden woningen voorzien.
- In de diagonale groene as wordt een gebouw met bereikbare huurappartementen voorzien.
- De mogelijkheid wordt onderzocht om een plot voor grondgebonden woningen voor CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap) in te passen.

2.5 INCLUSIEVE WIJK

Bij het ontwerpen van een wijk of buurt speelt het ruimtegebruik altijd een belangrijke rol: zit de afgesproken hoeveelheid water in het plan? Is er genoeg groen ingetekend? Voldoen de parkeerplaatsen? Zijn de wegen breed genoeg om er overheen te rijden en voor de ondergrondse infrastructuur? Passen er voldoende woningen in om tot een haalbare grondexploitatie te komen? Deze aspecten behelzen samen de technische kant van het stedenbouwkundige plan.

Na oplevering van de woningen en het gereedkomen van de openbare ruimte komen de bewoners en dan verschuift deze technische kant, als het goed is, naar de achtergrond. Als alles werkt zoals het bedacht is, zijn er voldoende parkeerplaatsen, kun je veilig oversteken en is er voldoende straatverlichting. Met het naar de achtergrond verschuiven van de technische kant van het stedenbouwkundige plan treedt er iets anders naar voren, wat evenzo belangrijk is, maar wat niet in een tabel of een rekenom is te vangen: het stedenbouwkundige plan als sociaal construct. Voel je je thuis in je buurt en in de wijk, ontmoet je buurtbewoners, voel je je onderdeel van een groter geheel? Wil je dat ook? Hieronder wordt door middel van een aantal thema's ingegaan op deze 'zachtere' kant van dit stedenbouwkundige plan, dat samenhangend gaat over het maken van een inclusieve wijk. Want dat is wat we uiteindelijk willen bereiken.

Plekken voor ontmoeting

Westergouwe is rijk aan onderling verbonden, informele wandelroutes. Deze wandelroutes vallen samen met het groene raamwerk en lopen eveneens door de verschillende woonmilieus heen. Wandelroutes spelen een belangrijke rol in het kennen van je woonomgeving en je buurtbewoners. In de uitwerking van de verschillende woonmilieus worden op strategische plekken rustpunten opgenomen in de wandelroutes, bestaande uit een parkje, een speelvoorziening of een mooi uitzichtpunt. Deze nadere uitwerking van de rustpunten zal in de inrichting openbare ruimte voor WG-III worden opgenomen.

Woonstraat en ontmoeting

In stedenbouwkundige plannen hebben woonstraten niet zelden een te utilitaire opzet, die er op lijkt te zijn gericht het parkeren zo efficiënt als mogelijk in te passen. Dit soort straten, vaak met weinig groen, leiden tot anonimiteit. Ze nodigen uit tot een dito utilitair gebruik.

In WG-III is veel aandacht besteed aan het ontwerpen van aantrekkelijke woonstraten met smalle rijbanen, met grote groene ruimtes en met steeds een beperkt aantal parkeerplaatsen. In het westelijke deel van WG-III is ervoor gekozen grotendeels uit te gaan van parkeergelegenheden in het hart van de bouwvelden. Hierdoor wordt een belangrijk deel van het parkeren aan het zicht onttrokken, wat ten goede komt aan de openbare ruimte. Daardoor resteert meer ruimte voor groen en wandelpaden door het groen, in plaats van langs geparkeerde auto's.

De gekozen opzet van de woonstraten in WG-III betekent iets voor de manier waarop eraan wordt gewoond. Het wordt voor de architecten en ontwikkelaars aantrekkelijk om woningen te ontwikkelen, die zich richten op de woonstraat, bijvoorbeeld door hier leefruimten op aan te laten sluiten. Deze aantrekkelijke opzet zorgt voor een sterke en kwalitatieve relatie tussen het wonen en het gebruik van de openbare ruimte. Dit beoogt te leiden tot een grotere sociale samenhang en veiligheid.

Sport in de buitenruimte

In Westergouwe zetten we ons in voor een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot lichaamsbeweging in de buitenlucht. De gemeente Gouda is in 2019 het Gouds Sportakkoord, samen met tal van mensen en organisaties die iets met sport en bewegen te maken hebben, aangegaan. In het Gouds sportakkoord, dat ook door de Stuurgroep Westergouwe is omarmd, is de ambitie vastgelegd om van Westergouwe de sport- en beweegvriendelijkste wijk van de regio te maken.

Door te sporten en te bewegen voelen bewoners zich fitter en blijven ze langer gezond. Sporten is een mooie manier om elkaar te ontmoeten. Sport speelt daarmee een belangrijke rol in het verwezenlijken van doelstellingen achter een inclusieve wijk: sociale cohesie en langer gezond thuis wonen.

We maken van Westergouwe een beweegvriendelijke wijk door:

- In te zetten op goede verbindingen in de buitenruimte die uitnodigen tot wandelen, fietsen en andere vormen van bewegen, zoals urban sports calisthenics. Een belangrijke kwaliteit is wat dit betreft het groene autovrije raamwerk van Westergouwe dat het mogelijk maakt om door de wijk en de GroenBlauwe zone te bewegen zonder een auto tegen te komen.
- In te zetten op in de wijk opgenomen beweegparcoursen.
- De mogelijkheden te onderzoeken voor een buitenfitness.
- Als onderdeel van WG-III een sportveld en een sportzaal te realiseren.

De bewoners van Westergouwe worden betrokken bij het uitwerken van de verschillende plannen. Het gaat erom dat bewoners zelf met ideeën kunnen komen over het sporten in de wijk, dat deze ook daadwerkelijk intensief worden gebruikt en dat eigenaarschap ontstaat voor die voorzieningen, zodat deze ook structureel in stand kunnen blijven.

Een prettige, robuuste en levendige woonomgeving!

2.6 BIODIVERSITEIT

In Westergouwe streven we naar maximalisatie van ecologische waarden om op deze manier een gezonde leefomgeving te creëren voor zowel mens, alsook voor de flora en fauna. Het doel is om een kleurrijke, klimaatadaptieve wijk te realiseren. Om daarmee een duurzame leefomgeving te creëren door alle niveaus van de wijk heen: van de privétuin tot de GroenBlauwe zone.

Als onderdeel van het ontwerp van de tweede fase van Westergouwe heeft een breed samengestelde groep specialisten op het gebied van ecologie en natuurlijk flora- en faunabeheer aanbevelingen opgesteld voor het versterken en optimaliseren van de ecologische kwaliteit van de leefomgeving in Westergouwe. Deze aanscherping is opgenomen in een ecologisch addendum, dat thans onderdeel uitmaakt van het 'Nieuwe Normaal' in Westergouwe en een vast onderdeel uitmaakt van het ontwerpen en bouwen van Westergouwe. De principes uit het ecologisch addendum worden dus doorgezet in WG-III en de nog komende fases. Hieronder wordt een aantal van de principes op een rij gezet:

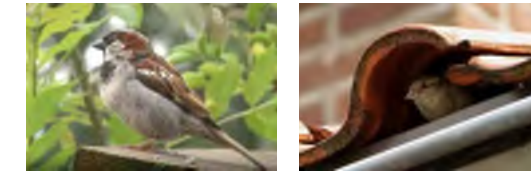
- Er wordt gekozen voor streekeigen bomen, heesters en kruiden die in verschillende seizoenen bloeien. Dit levert een aantrekkelijk seizoen beeld op maar is bovendien goed voor het insectenleven in de wijk.
- In de straten wordt gekozen voor een gevarieerd assortiment aan bomen. Dit zorgt voor het vergroten van de biodiversiteit en maakt de kans op boomziektes kleiner doordat gelijke bomen nooit direct naast elkaar staan.
- De groenvakken worden extensief beheerd en worden ingezaaid met kruidenmengsels. In de hoofdontsluitingswegen worden daarnaast soorten geplant die aantrekkelijk zijn voor bijen.
- De BAL-zone wordt ingericht met insectrijke vegetatie die het gebied aantrekkelijk maakt voor dwergvleermuizen en scholeksters. De vegetatie bestaat uit bloemrijke grasmengsels en opgaande, inheemse, struiken en bomen. In de BAL-zone worden foerageerplekken, verblijfplaatsen voor kraamkolonie, paarplaatsen en winterverblijven opgenomen voor dwergvleermuizen. Om de dwergvleermuizen in de schemering en de nacht niet te storen wordt er in de BAL-zone uitgegaan van amberkleurig licht.
- Er wordt ingezet op groene tuinen en groene erfafscheidingen. Groene

tuinen dragen bij aan het verminderen van hittestress en zorgen voor een kleurvolle, insectrijke wijk. Groene erfafscheidingen worden daarom voorgeschreven en vastgelegd in koopovereenkomsten. Bij oplevering worden tuinen grotendeels voorzien van aarde in plaats van zand om daarmee een groene tuin te stimuleren. Bij de uitgifte van particuliere kavels wordt bij de gronduitgifte een maximaal percentage verharding toegestaan.

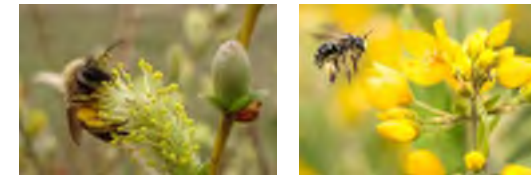

Big five van Westergouwe als basis voor de leefomgeving

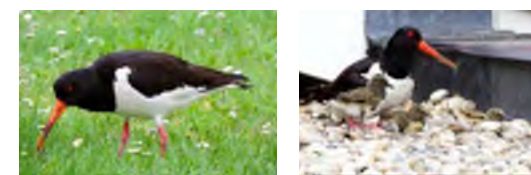
I. Huismus laat een wijk leven, vangt schadelijke insecten

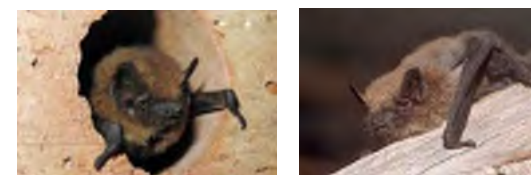
II. Bij zonder bijen geen bestuiving van bloemen en vruchten

II. Rietorchis een typische bloem van een gezonde polder

IV. Scholekster een echte weidevogel, vangt met lange snavel muggenlarven

IV. G. Dwergvleermuis muggenvanger no 1! 300 muggen per nacht

Heb jij de Big Five van Westergouwe al gespot? [15]

Veel natuur, biodiversiteit, hittedeductie, waterberging en elke dag weer royale porties frisse en gezonde lucht!

2.7 HITTESTRESS

In WG-III wordt werk gemaakt van het verminderen van hittestress!

Hittestress is in toenemende mate een probleem in Nederland. Onderzoek wijst uit dat steden significant warmer zijn dan het omringende platteland. Vooral 's nachts blijft het langer warm. 's Avonds kan het verschil oplopen tot 12 °C. Hoge temperaturen kunnen een negatieve invloed hebben op het milieu en de levenskwaliteit. In WG-III wordt hittestress op een aantal manieren effectief bestreden:

- Water en groen zijn in overvloed aanwezig en zorgen daardoor voor afkoeling. De opzet van het GroenBlauwe raamwerk (BAL-zone, polderparken en GroenBlauwe zone) met zijn grotere doorgaande structuren draagt hier extra aan bij doordat warmte makkelijk door wind kan worden afgevoerd.
- In de openbare ruimte van WG-III worden overal bomen ingepland. In WG-III is geen straat te vinden waarin geen bomen staan. Bomen zorgen voor schaduw, absorberen koolstofdioxide, geven zuurstof en frisse lucht af en zorgen voor een verkoelend effect.
- Bestrating warmt in de zomer op. Door in WG-III in de straatprofielen in te zetten op zo weinig mogelijk verharding wordt hittestress verminderd. Dit wordt gedaan door wegen smal te houden en veel doorlopende groenvoorzieningen in te passen.
- In WG-III wordt net als in WG-I en II uitgegaan van groene erfafscheidingen, deze hebben een verkoelend effect.
- In WG-III worden groene tuinen gestimuleerd door tuinen bij oplevering al te voorzien van aarde in plaats van alleen zand en door bij particuliere kavels een maximaal percentage verharding in de tuin toe te staan.

2.8 ENERGIETRANSITIE

Het is sinds juli 2018 wettelijk niet meer toegestaan om een gasaansluiting te realiseren bij nieuwbouw en vanaf 2021 moeten alle nieuw te bouwen woningen vrijwel energieneutraal zijn (BENG). Hierop voorsortierend werd een deel van WG-I alsnog gasloos, is WG-II geheel gasloos aangelegd en circa de helft van de woningen in WG-II uitgevoerd als een zogenaamde 'nul-op-de-meter woning'. In WG-III wordt dat voortgezet.

De benodigde maatregelen om te komen tot vrijwel energie-neutrale woningen kunnen individueel (per woning) worden getroffen. Collectieve maatregelen behoren echter ook tot de mogelijkheden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan collectieve WKO

systemen (warmte-koudeopslag), warmtenetten en aan zonnecentrales. Voor WG-III wordt onderzocht of, met name in woonmilieu Parkwonen, een collectief systeem kan worden ingepast waarop naast de woningen ook het scholencluster kan worden aangesloten.

Circulariteit speelt een steeds belangrijkere rol in gebiedsontwikkelingen, dit geldt zeker ook voor Westergouwe. In de uitwerking van WG-III blijven we goed kijken naar mogelijkheden om de bouwprocessen circulair in te richten. In Westergouwe wordt het gebruik van duurzame vervoersmiddelen gestimuleerd. Dit houdt in dat naast lopen en fietsen ook het gebruik van openbaar vervoer, en elektrische (deel)auto's wordt bevorderd.

2.9 KLIMAAT ROBUSTE OPENBARE RUIMTE

Westergouwe heeft een robuust watersysteem. Om dit systeem nog robuuster te maken is vanaf WG-II besloten een aantal maatregelen door te voeren in de uitwerking van de openbare ruimte, als onderdeel van het 'Nieuwe Normaal' van Westergouwe. Zo worden parkeerplaatsen uitgevoerd met waterdoorlatende verharding, hemelwaterafvoeren uitgevoerd in een groter dan gebruikelijke diameter en bij straten is het uitgangspunt dat water waar mogelijk wordt afgevoerd via bermen in plaats van via straatriolering. Het grote voordeel van deze maatregelen is dat water inzicht in de bodem en niet direct in de watergangen terecht komt. Dit vergroot de bergingscapaciteit van het watersysteem als geheel, waardoor (nog) meer ruimte overblijft om extreme regenval op te vangen.

2.10 WATERKWALITEIT EN WATERWERKEN

Westergouwe bestaat voor een groot deel uit water. Inclusief de GroenBlauwe zone is er sprake van ca. 50 ha aan water, dat is iets meer dan 25% van het totale oppervlak. Het water maakt van Westergouwe een ruimtelijke wijk met mooie, brede doorzichten. Het water is mooi om aan te wonen of langs te wandelen en het kan verkoeling bieden in warme zomermaanden. In een laaggelegen polder met relatief veel landbouwgronden vergt de waterkwaliteit voortdurende aandacht. Dit geldt in het bijzonder voor de Westergouweplas in het eerste peilvak en voor de watergangen in het tweede peilgebied waarvan WG-II en het westelijke deel van WG-III deel van uitmaakt.

In samenspraak met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) wordt in een continu proces gekeken naar de mogelijkheden om de waterkwaliteit te verbeteren, op basis van empirische bevindingen en voortschrijdende inzichten. In de Westergouweplas wordt gekeken naar alternatieve invullingen voor het zuidelijke deel van de Westergouweplas met veel meer lengte aan natuurlijke oevers, die een positief effect hebben op de waterkwaliteit. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden om het kwelwater dat nog doordringt tot het plangebied meer tegen te houden. Ook wordt in samenspraak met het Hoogheemraadschap gewerkt aan watereducatie en het verhogen van de belevingswaarde van water in Westergouwe.

2.11 GROEN RAAMWERK

In Westergouwe zijn de groene ruimtes niet vormgegeven als geïsoleerde plantsoenen maar als een groen netwerk, waarin de groene ruimtes maximaal met elkaar verbonden zijn. Hierdoor kan Westergouwe een autoluw hart worden gegeven, met aantrekkelijke wandel- en fietspaden en verblijfsplekken.

Het groene raamwerk is aantrekkelijk voor de bewoners van Westergouwe en evenzeer voor plant en dier, in het bijzonder insecten. Het netwerk fungeert namelijk als ecologisch verbindingsraamwerk. Dit doet het op de grotere schaal door de Oostpolder te verbinden met de GroenBlauwe zone, maar ook op kleinere schaal in de wijk zelf. De BAL-zone en radiale polderparken sluiten aan op de GroenBlauwe zone (zie figuur op p. 22).

Aansluiting van de
hoofdontsluitingsweg
op de N457

Kruising hoofdontsluitingsweg met BAL-leiding

tweede Moordrechtse Tocht

Aansluiting van de
hoofdontsluitingsweg
op de N207

HOOFDOPZET WESTERGOUWE

3

Westergouwe wordt aan de oostzijde begrensd door de Oost Ringdijk en aan de noord- en westzijde door de Provinciale wegen (N207 en N457). Aan de zuidzijde wordt de wijk begrensd door de GroenBlauwe zone. Westergouwe kent een aantal structurerende elementen die in belangrijke mate de hoofdopzet van de wijk bepalen. Omdat deze structurerende elementen de context vormen voor de opzet van WG-III, wordt er in dit hoofdstuk nader op ingegaan.

3.1 Waterhuishoudkundige opzet

Waterhuishoudkundig kent Westergouwe drie peilgebieden: het hoogste peilgebied wordt gevormd door de Westergouweplas. Ten westen van de tweede Moordrechtse Tocht en de Westergouweplas liggen het middelste en het laagste peilgebied. Het middelste peilgebied beslaat het deel tussen de Provincialeweg N207 of N457 en de BAL-zone en het laagste peilgebied beslaat het deel tussen de BAL-zone en de GroenBlauwe zone.

3.2 Hoofdontsluitingsstructuur Westergouwe

Westergouwe krijgt twee verbindingen voor autoverkeer op de Provincialeweg. De eerste hiervan is al gerealiseerd in de vorm van een rotonde op de N207 ter hoogte van de Voltaweg. De tweede verbinding zal worden gerealiseerd direct ten noorden van de historische boerderij aan de N457 (Provincialeweg 38). Uiteindelijk zullen beide verbindingen worden uitgevoerd als kruispunten met verkeerslichten. In Westergouwe is de ontsluitingsstructuur voorzien van een lusvormige hoofdopzet. Het noordelijke deel van de lus ontsluit de woonbuurten ten noorden van de BAL-leiding, het zuidelijke deel van de lus ontsluit de woonbuurten ten zuiden van de BAL-leiding. Op drie plekken zijn er verbindingen tussen het noordelijke en het zuidelijke deel van de lus:

- Tussen Eiland II en Eiland III.
- In het verlengde van de aansluiting op de N457.
- En parallel aan de tweede Moordrechtse Tocht.

De drie verbindingen zijn allemaal kruisingen met de BAL-leiding en worden daarom technisch gezien uitgevoerd in de vorm van bruggen.

De hoofdontsluitingsstructuur wordt gebruikt voor een busverbinding van en naar Gouda.

3.3 Groene raamwerk

Het hoogste peilgebied van Westergouwe, het deel ten oosten van de Moordrechtse tocht, wordt gekarakteriseerd door het overal aanwezige water in de vorm van de Westergouweplas. In het deel van Westergouwe ten westen van de Moordrechtse tocht, het middelste en het laagste peilgebied, speelt groen juist een belangrijke rol. In dit deel zijn vier belangrijke structurerende elementen te benoemen die samen het groene raamwerk van Westergouwe vormen. Elk deelgebied van de wijk verhoudt zich via dit raamwerk tot het geheel van Westergouwe, zoals de eilanden zich via de Westergouweplas tot het geheel van Westergouwe verhouden. Het groene raamwerk dat, op een aantal kruisende wegen na, autovrij is, herbergt de belangrijke langzaam-verkeersverbindingen van de wijk.

De vier structurerende elementen:

3.3.1 BAL-zone

Dwars door Westergouwe loopt de BAL-zone, die als belangrijke groenverbinding door heel Westergouwe loopt, van de GroenBlauwe zone tot aan de Oost Ringdijk. De BAL-zone is een langgerekte landschappelijke zone die niet zal worden opgehoogd en die daardoor de kwaliteiten van het bestaande poldermaaienveld als vertrekpunt heeft. De BAL-Zone wordt gevormd door de aanwezigheid van de Bergambachtleiding (BAL-1) van Dunea. Ter bescherming van de BAL-leiding, zal in dit gebied niet worden opgehoogd. De BAL-zone krijgt een natuurlijk en ruw karakter. In de BAL-zone wordt een wandelpad (fiets te gast) meegenomen, dat de mogelijkheid geeft om vanuit alle op de BAL-zone aangesloten woonbuurten naar het kloppende Hart van de wijk te wandelen (fietsen) zonder ook maar een straat te hoeven kruisen. In het kader van de ontwikkeling van WG-II is een aanvang gemaakt met de nadere uitwerking van de plannen voor het deel van de BAL-zone dat aansluit op WG-II en op het westelijke deel van WG-III. Ook hier krijgt het ecologisch addendum als beschreven in paragraaf 2.2 een vertaling. In WG-II is begonnen met het inrichten van de BAL-zone. Integraal onderdeel van de inrichting vormt de begrazing in de BAL-zone door schapen. Begraazing door schapen in de BAL-zone zal worden doorgezet in WG-III.

3.3.2 GroenBlauwe zone

Aan de zuidwestzijde wordt Westergouwe begrensd door de GroenBlauwe zone, een

waterrijk natuur- en recreatiegebied van 45 ha met tal van recreatiemogelijkheden voor de bewoners van Westergouwe.

De GroenBlauwe zone heeft onder andere een natuurspeelplaats, een visvijver, een uitkijktoren en broedschuren voor beschermde vogelsoorten. Door een stelsel van wandel- en fietspaden en vlonderbruggen is 55% van het gebied toegankelijk. Het andere deel is natuur- en stiltegebied.

3.3.3 Twee groene assen

Westergouwe kent naast de BAL- en GroenBlauwe zone nog twee belangrijke groene assen. De eerste is de as die WG-II in tweeën deelt en die doorloopt tot aan de GroenBlauwe zone, deze wordt het polderpark genoemd. Deze as kruist met de BAL-zone en met de noordelijke- en zuidelijke hoofdontsluitingsweg. De as krijgt net als de BAL-zone een natuurlijk karakter.

De tweede, diagonale, groene as ligt opgespannen tussen de grote bocht in de Provincialeweg en de knik in de zuidelijke rand van Westergouwe. Deze diagonale as kruist net als de eerste as de BAL-zone en de noordelijke- en zuidelijke hoofdontsluitingsweg. De tweede groene as, die de diagonale as wordt genoemd, loopt door het westelijke deel van WG-III heen en krijgt daarin gestalte als een parkzone.

Begraazing door schapen vormt een integraal onderdeel van de inrichting van de BAL-zone.

3.4 Polderkamer in het midden met een stevige rand eromheen

De BAL-zone en de groene assen die deel uitmaken van het beschreven groene raamwerk geven Westergouwe een groen hart. Rondom dit groene hart liggen meer 'landelijke' woonmilieus, met relatief lage dichtheden en een informele, gevarieerde bebouwingsofzet. Dit groene hart en de aangrenzende woonmilieus vormen tezamen de 'Polderkamer'. De Polderkamer wordt begrensd door de hoofdontsluitingsweg die als een doorlopende lus rond de Polderkamer loopt en de verschillende woonmilieus binnen én buiten de Polderkamer ontsluit. Het bijzondere aan de Polderkamer is dat de natuur altijd nabij is, je loopt zo het groen in. Het groene hart van de Polderkamer is een wandelgebied waar auto's niet kunnen komen. Aan de buitenkant van de hoofdontsluitingsweg liggen de woonmilieus met een meer stads karakter. Aan de oostzijde zijn dit de koppen van de drie eilanden, aan de noord- en westzijde zijn dit de woonmilieus die aansluiten op de N207 en aan de zuidzijde zijn dit de woonmilieus die grenzen aan de GroenBlauwe zone. Op deze manier ontstaat een opzet met een open structuur aan de binnenkant, de Polderkamer, en een stevige, meer stadse omranding.

3.5 Een rijkheid aan woonmilieus

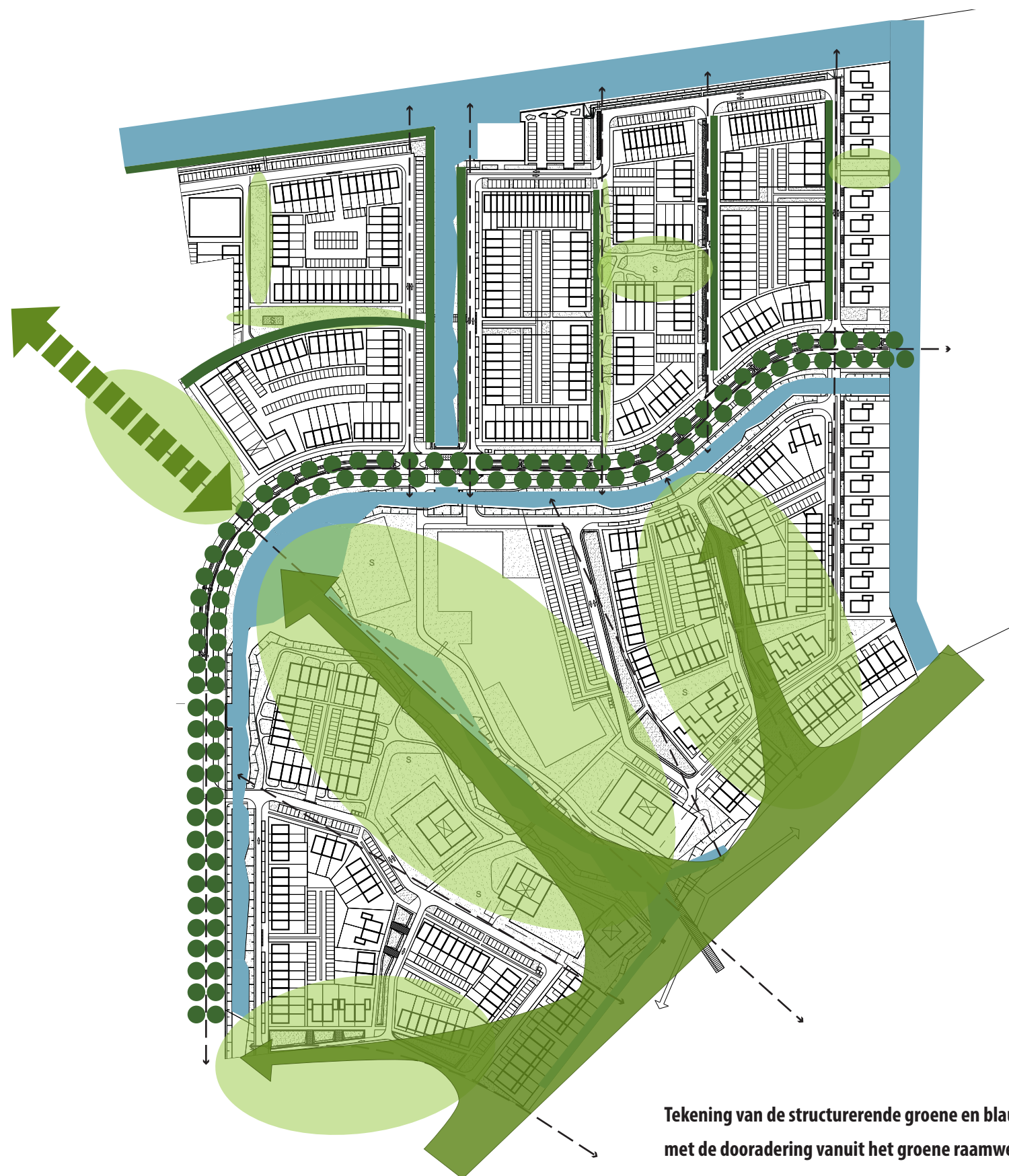
Door de inpassing van de BAL-leiding, de lusvormige hoofdontsluitingsweg, het groene raamwerk, de keuze voor de stevige rand en juist de open landelijke Polderkamer in het midden, ontstaat een variatie aan verschillende woonmilieus die zich van elkaar onderscheiden door een eigen uniek karakter en mix van kwaliteiten.

De opzet van geheel Westergouwe gaat uit van 11 verschillende woonmilieus. Als het ware sub-buurtten van ieder gemiddeld 400 woningen die zich van elkaar onderscheiden, met elk een eigen uniek karakter en mix van kwaliteiten. Door de uitgebreide variatie aan woonmilieus is dus veel te kiezen in Westergouwe, wat de diversiteit in de wijk ten goede komt en bijvoorbeeld ook de ontwikkelbaarheid.

3.6 Kloppende Hart van de Westergouwe

Westergouwe krijgt een kloppend Hart dat de bewoners van de wijk uitnodigt om samen te komen en elkaar te ontmoeten. In dit kloppende Hart zijn de voorzieningen van de wijk samengebracht. Denk hierbij aan de commerciële voorzieningen zoals supermarkten, horeca en winkels, aan maatschappelijke voorzieningen zoals een zorgcentrum en aan een scholencluster. Het kloppende Hart van de wijk heeft een centrale plek, zodat het vanuit alle woonmilieus makkelijk te bereiken is per auto, maar vooral ook te voet of per fiets, via zowel het groene raamwerk en de informele verbindingen, als via de hoofdstructuur. Het kloppende Hart culmineert in een prachtig plein dat aansluit op de BAL-zone en een balkon heeft aan de GroenBlauwe zone. Aan dit plein worden de commerciële voorzieningen en een deel van de maatschappelijke voorzieningen gesitueerd. Het plein is de centrale ontmoetingsplek van de wijk, de 'open space' van Westergouwe.

Het kloppende Hart van Westergouwe ligt op diagonale as. Ten noorden van de BAL-zone komen verschillende maatschappelijke voorzieningen als onderdeel van WG-III voor, zoals een scholencluster. Ten zuiden van de BAL-zone komen in een latere fase commerciële- en maatschappelijke voorzieningen. Het kloppende Hart van Westergouwe sluit aan de zuidzijde aan op de GroenBlauwe zone en biedt daarmee kansen om dit natuur- en recreatiegebied in de toekomst verder te gaan activeren, door hier bijvoorbeeld horecavoorzieningen aan toe te voegen en vrije tijd activiteiten in te passen. Daarmee wordt de GroenBlauwe zone nog meer een onderdeel van Westergouwe en door de bovenplanse aantrekkingskracht krijgt deze zone en Westergouwe ook meer betekenis voor Gouda.

Tekening van de structurerende groene en blauwe elementen in WG-III met de dooradering vanuit het groene raamwerk

Belangrijke zichtlijnen in het Westelijke deel van WG-III

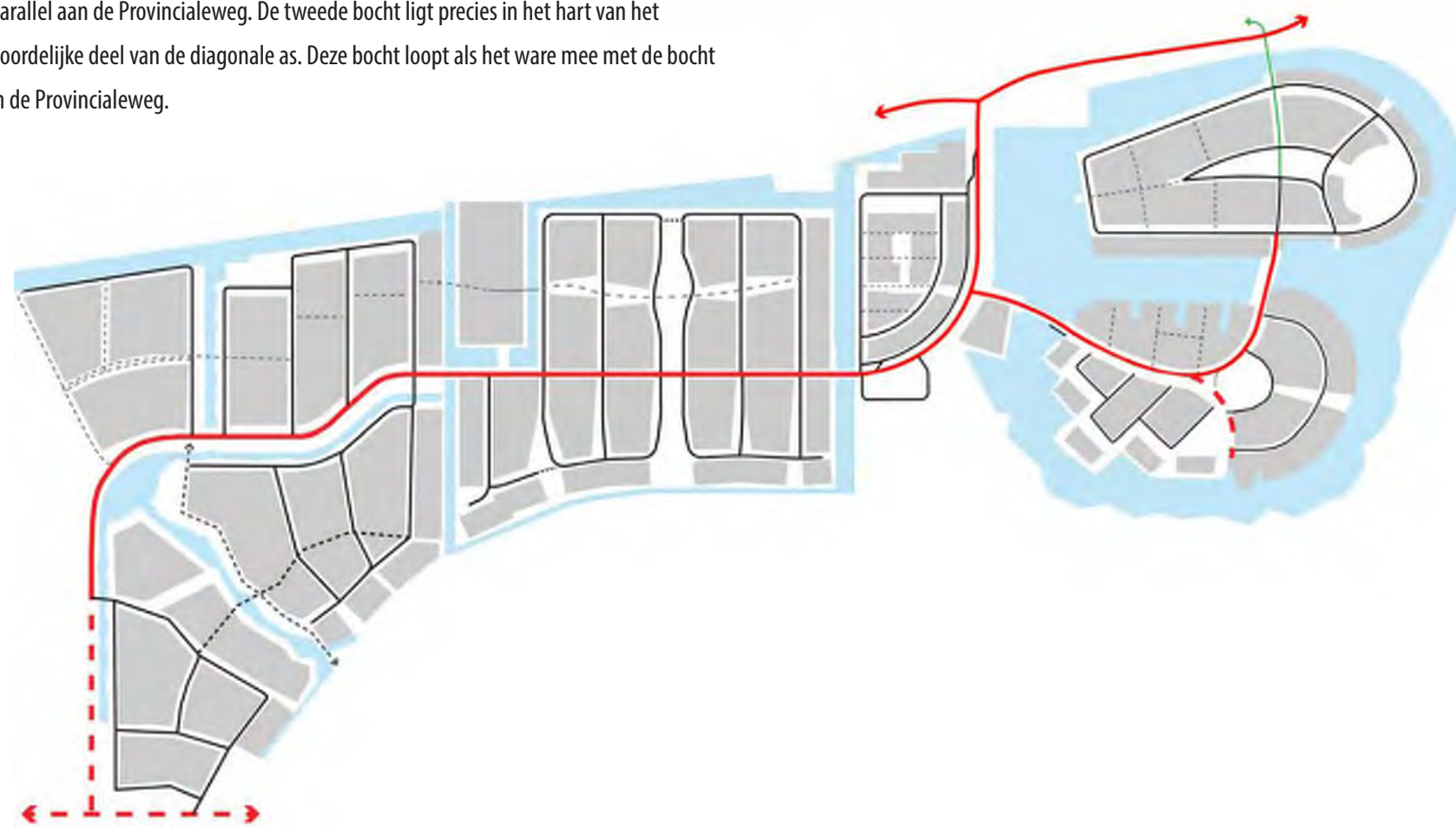
4.1 structurerende elementen

Het westelijke deel van WG-III sluit aan de oostzijde aan op WG-II, aan de noordzijde wordt het begrensd door de N207 en aan de zuidzijde door de BAL-zone. Het westelijke deel is circa 20,7 hectare groot en omvat circa 790 woningen en het scholencuster van Westergouwe .

Halverwege het westelijke deel van WG-III loopt de Burgemeester van Dijkensingel. De woonmilieus ten noorden hiervan maken deel uit van de stevige omranding van de wijk. Hier wordt uitgegaan van een invulling met een meer stads karakter. Ten zuiden van de Burgemeester van Dijkensingel liggen woonmilieus die horen bij de landelijke Polderkamer van de wijk. Dit deel van WG-III is zeer sterk verweven met het groene raamwerk: aan de zuidzijde ligt de BAL-zone en centraal door dit deel van WG-III loopt de diagonale as. De verschillende woonmilieus in het westelijke deel van WG-III worden omkaderd door het groene raamwerk en door ruim bemeten watergangen, die zorgen voor samenhang en mooie doorzichten. In de hierop volgende hoofdstukken wordt stapsgewijs ingegaan op de hoofdopzet van het westelijke deel van WG-III.

4.2 Hoofdontsluitingsstructuur

WG-III West wordt ontsloten via het noordelijke deel van de hoofdontsluitingsweg, de Burgemeester van Dijkensingel. De opzet van de hoofdontsluitingsweg met twee vrij liggende rijbanen in combinatie met middenberm en zijbermen, zoals deze is gerealiseerd in WG-II, wordt doorgezet in het westelijke deel van WG-III. Ter plekke van WG-III kent de hoofdontsluitingsweg een asymmetrisch profiel. Aan de noordzijde sluit de weg direct aan op de aansluitende woonmilieus. Aan de zuidzijde, de zijde van de Polderkamer, worden de daar gelegen woonmilieus begrensd door een watergang die met de Burgemeester van Dijkensingel meeloopt tot de uiteindelijke aansluiting op de zuidelijke hoofdontsluitingsweg van de wijk. In het westelijke deel van WG-III maakt de hoofdontsluitingsstructuur twee keer een bocht, vanaf WG-II gezien wordt vrijwel direct na de watergang tussen WG-II en WG-III een bocht ingezet waarna, de structuur iets zuidelijker gelegen doorloopt in oost-westelijke richting, parallel aan de Provincialeweg. De tweede bocht ligt precies in het hart van het noordelijke deel van de diagonale as. Deze bocht loopt als het ware mee met de bocht in de Provincialeweg.

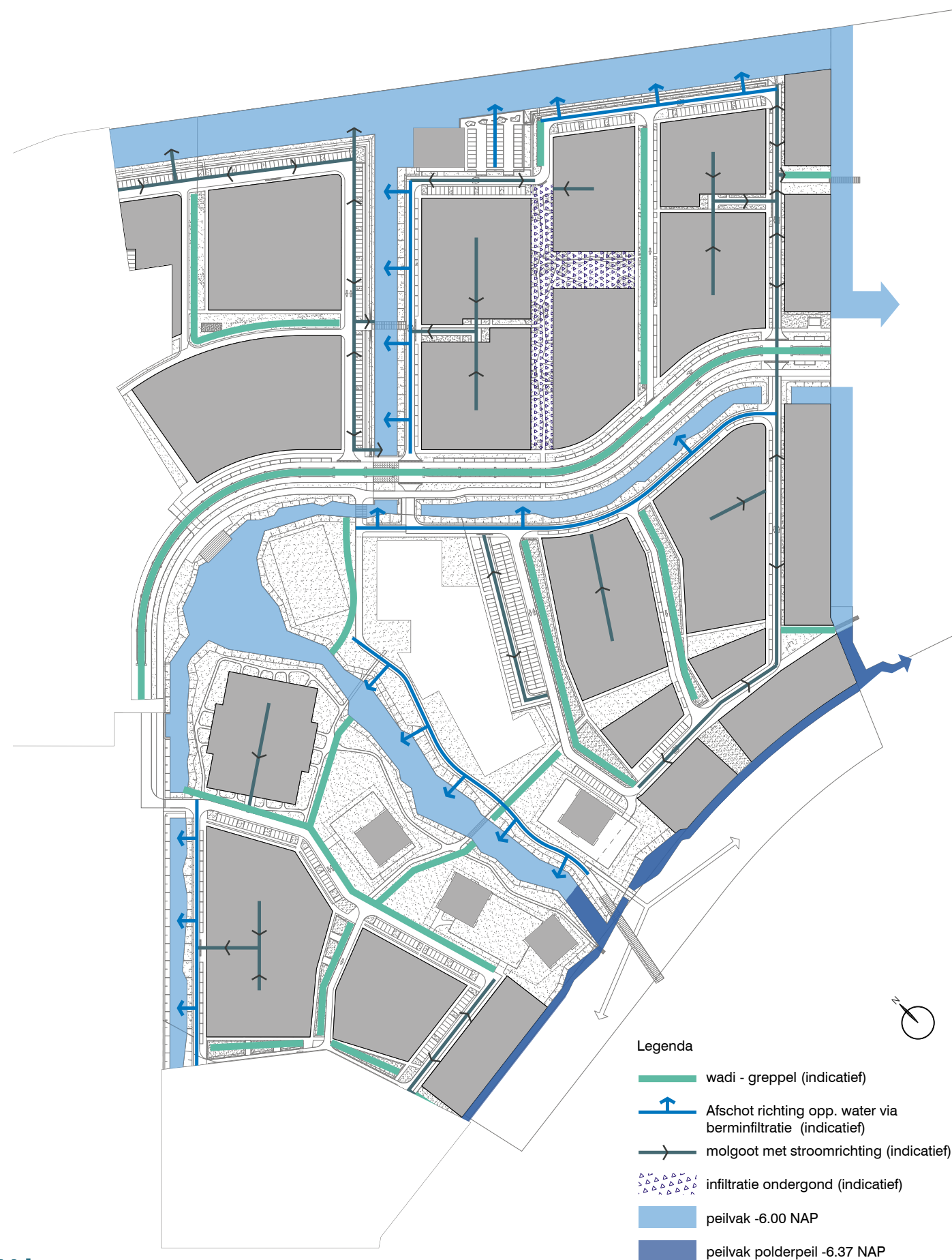
De ontmoeting van de hoofdontsluitingsweg met de diagonale as vormt een cruciaal punt in de totale opzet van Westergouwe. Hier komen de belangrijkste structurerende elementen van de wijk samen op een punt: de hoofdontsluitingslus, het groene raamwerk en kloppend Hart van de wijk.

4.3 Groenstructuur

Het westelijke deel van WG-III is sterk verankerd met het groene raamwerk van Westergouwe. Aan de zuidzijde grenst het aan de BAL-zone, daarnaast loopt de tweede groene as midden door het deelgebied heen. De groene as krijgt vorm als parkzone. Deze parkzone sluit aan op de BAL-zone en op het toekomstige centrum van Westergouwe. Het scholencluster dat wordt gerealiseerd als onderdeel van WG-III wordt in de parkzone ingepast. Op deze manier krijgt het een centrale plek in de wijk in de nabijheid van het toekomstige winkelcentrum en ontstaat de mogelijkheid om via het groene raamwerk vanaf het scholencluster naar het winkelcentrum te wandelen.

Het percentage groen in het westelijke deel van WG-III ligt op circa 22%. In dit percentage is het oppervlak van de aansluitende BAL-zone tot het hart van de leiding (midden van de zone) meegenomen. Het percentage groen ligt ruimschoots boven de minimale percentages groen volgens het PvE Stedenbouw Westergouwe van 18-03-2008 waarin voor dit deel van Westergouwe een gemiddeld percentage werd aangehouden tussen 8% en 13%.

4.4 Waterstructuur

De waterstructuur in het westelijke deel van WG-III bestaat uit een vijftal doorlopende watergangen die, op de watergang in de BAL-zone na, met elkaar zijn verbonden. De watergangen accentueren de lange zichtlijnen in het stedenbouwkundige plan en bieden tevens mooie zichtlijnen vanuit het plan naar het omliggende landschap. Het merendeel van de oevers heeft een openbaar karakter waardoor het water goed te ervaren is vanuit de openbare ruimte.

De watergangen:

- Parallel aan de N207 (Provincialeweg) wordt een brede watergang gerealiseerd, met een breedte van circa 20 meter, feitelijk het continueren van de watergang die door WG-II loopt. Uiteindelijk zal deze watergang langs de hele Provincialeweg doorlopen.
- Watergang Burgemeester van Dijkensingel.
- Watergang tussen WG-II en WG-III westelijke deel. Deze watergang vormt de grens tussen WG-II en WG-III. Deze watergang heeft een breedte van circa 15 meter. Aan de zijde van WG-II grenst de watergang aan de noordzijde aan de boerderijkavel. Op deze plek is de oeverlijn openbaar toegankelijk. De overige oevers van deze watergang worden uitgegeven. Deze watergang verbindt de watergangen in de hoofdontsluitingsweg en de watergang aansluitend op de N207.
- Tweede verbindende watergang tussen watergang aansluitend op de N207 en de watergang in de hoofdontsluitingsweg.
- Watergang in de parkzone. De watergang in de parkzone sluit aan op de watergang langs de hoofdontsluitingsweg. Deze watergang loopt door tot aan de BAL-zone. Net als in het polderpark in WG-II zal ook hier water vanuit het laagste peilvak worden opgepompt.

Voor het gehele middelste peilgebied van Westergouwe geldt dat een percentage water moet worden gerealiseerd van 14,1%. In het westelijke deel van WG-III wordt een percentage van 12,1% gerealiseerd. Dit lagere percentage wordt deels gecompenseerd door extra oppervlak aan water dat in WG-II is gerealiseerd en deels door extra water dat zal worden gerealiseerd bij het opleveren van het laatste deel van de wijk in het middelste peilgebied. Het aandeel water is onder meer vanwege de cascadering

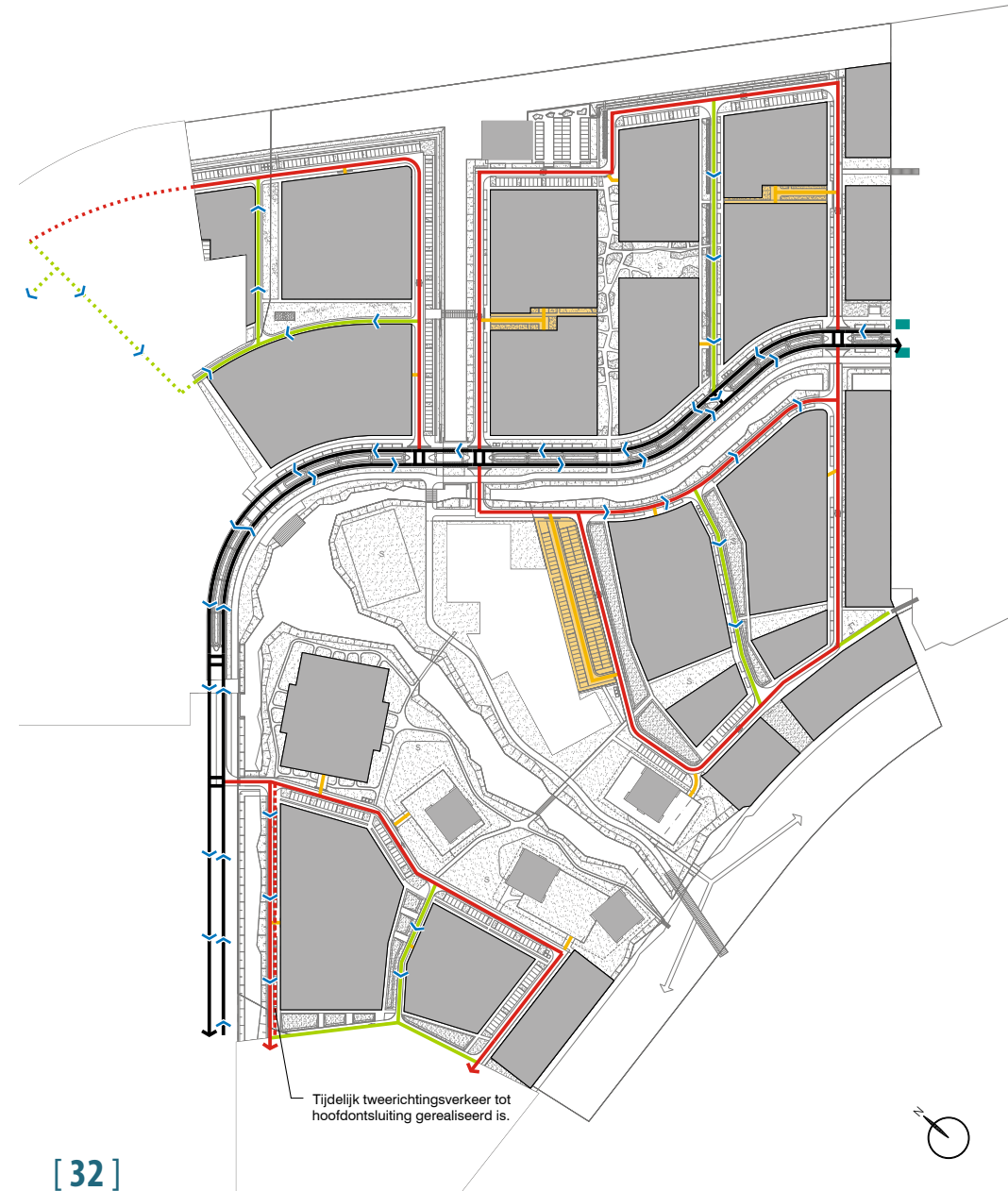
van de peilvakken niet uniform verspreid door de fasen van Westergouwe, net zoals dat voor het aandeel groen het geval is. Mede op deze manier krijgt juist ook elke fase een onderscheidend karakter ('groener' of 'blauwer', stads-er of landelijker).

Het tweede peilgebied bestaat uit een stelsel van met elkaar verbonden watergangen. Om de waterkwaliteit in deze watergangen te verbeteren wordt in de groene assen water opgepompt vanuit de BAL-zone naar dit tweede peilgebied. Hierdoor zorgen we ervoor dat het water in het tweede peilgebied constant in beweging blijft, zodat stilstaand water wordt voorkomen. De groene as in WG-II, het polderpark, laat zien hoe het water opgepompt wordt. Het water wordt door middel van twee zogenaamde Bosmanmolens (windaangedreven poldermolens) omhoog gepompt in een smalle watergang om uiteindelijk in de bredere watergangen van het tweede peilgebied terecht te komen. Het mooie aan deze uitwerking is niet alleen het positieve effect op de waterkwaliteit maar ook het educatieve aspect ervan: het oppompen van het water laat de werking van de polder zien en het stromende water in de smalle watergang achter de molens biedt prachtige aanleidingen om met water te spelen. In de diagonale (radiale) groene as in WG-III gaan we op een gelijke manier het water oppompen in de parkzone.

4.5 Secundaire infrastructuur

De verschillende woonmilieus in het westelijke deel van WG-III worden voor het autoverkeer vanaf de hoofdontsluitingsweg ontsloten. De tekening op deze pagina geeft aan hoe de ontsluiting is vormgegeven. In Deel-II wordt nader ingegaan op de ontsluiting per woonmilieu, in hoofdstuk 5 komen de profielen van de secundaire structuur aan bod.

Een deel van de woonmilieus worden uitgevoerd met een inrichting met een basisverharding die aansluit op die van WG-I en WG-II. Bij een aantal woonmilieus wordt uitgegaan van een kwalitatief hoogwaardigere inrichting dat uitgaat van gebakken materialen. Parkeerplaatsen in het openbaar gebied worden uitgevoerd met een waterdoorlatende verharding. Regenwater wordt zo veel als mogelijk direct geïnfiltreerd in de bodem.

- AANDUIDING EENRICHTINGSVERKEER
- WIJKONTSLUITINGSWEG 50 km/u
- HOOFDBUURTONTSLUITINGSWEG 30 km/u
- BUURTONTSLUITINGSWEG 30 km/u
- ERFWEG 15 km/u
- ERF (VERBLIJFSGEBIED; AUTO TE GAST)
- Bushalte

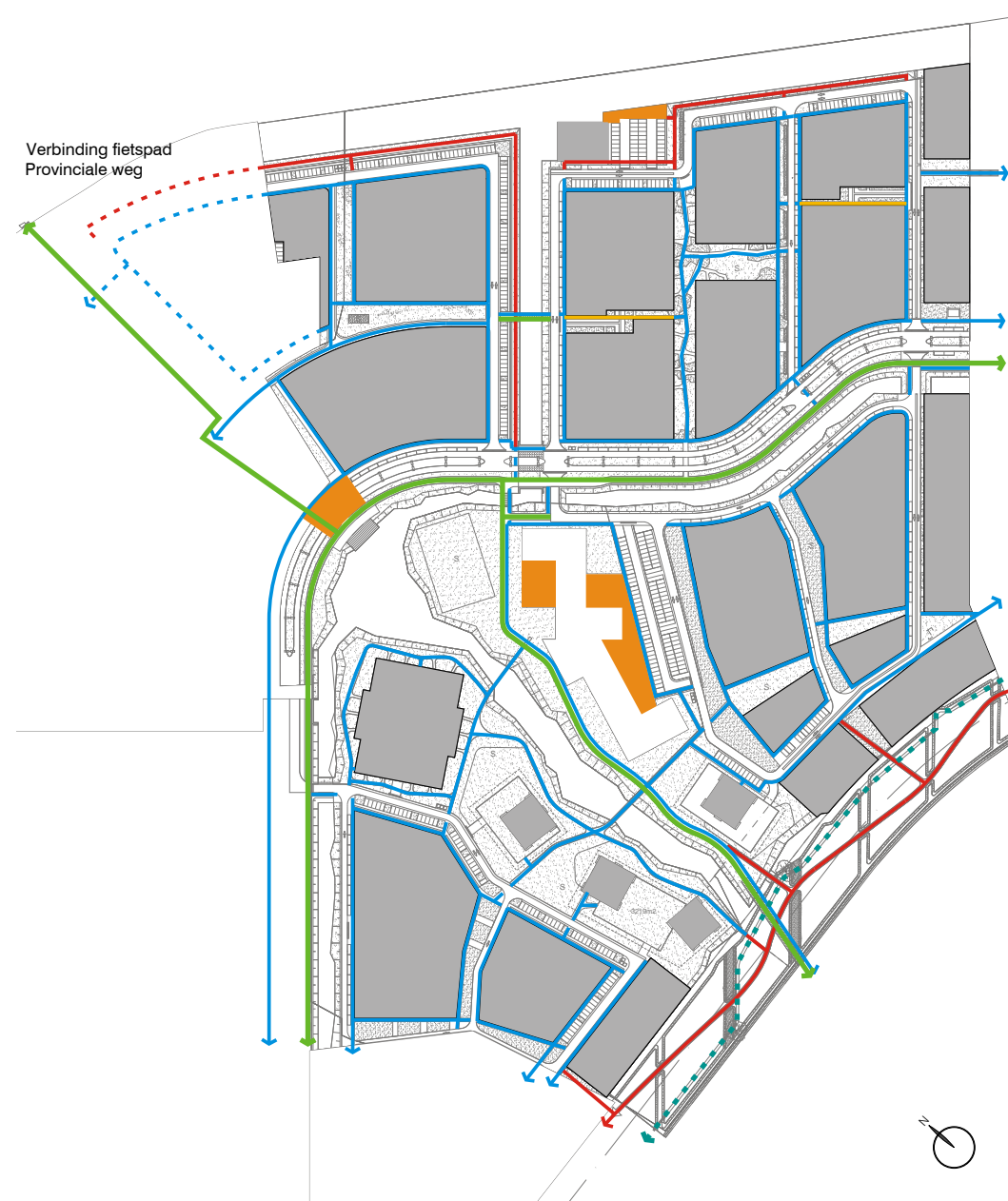
4.6 Langzaam verkeer en informele routes

Er lopen verschillende informele routes door het westelijke deel van WG-III. Deze informele routes vormen samen een aaneengesloten netwerk dat de bewoners de mogelijkheid geeft om, zonder daarvoor aangewezen te zijn op de hoofdontsluitingsweg, van buurt naar buurt te wandelen. De informele wandelroutes vallen voor een belangrijk deel samen met het groene raamwerk van Westergouwe. In aanvulling daarop is er een aantal informele routes, die niet samenvallen met het groene raamwerk, maar die daar wel mee zijn verbonden:

- In de woonmilieus tussen de Burgemeester van Dijkensingel en de Provincialeweg loopt een informele route in oost-westelijke richting. Deze route loopt door in het noordelijke deel van WG-II en in Tuinen III. De route komt aan op de brug naar Eiland II. In westelijke richting sluit de route aan op de diagonale as, waarmee de route is verbonden met de parkzone in het bijzonder en het groene raamwerk als geheel.
- Door de woonmilieus ten zuiden van de Burgemeester van Dijkensingel voeren informele wandelroutes, die direct verbonden zijn met de parkzone. De wandelroutes zorgen voor dooradering van het groene raamwerk, tot diep in de woonbuurten.
- In de Burgemeester van Dijkensingel is een vrijliggend fietspad meegenomen. Dit fietspad loopt door in het al gerealiseerde deel van de Burgemeester van Dijkensingel (WG-I en WG-II) en sluit aan op de fietsroute naar de binnenstad van Gouda. Het vrijliggende fietspad krijgt een aftakking naar de parkzone op de diagonale as en via Stadswonen II naar de Provincialeweg.

Vrijliggend fietspad in parkzone

Aansluitend op de centraal in de parkzone gelegen watergang wordt aan de oostzijde een vrijliggend fietspad gerealiseerd. Het fietspad meandert met de watergang mee en wordt aan de noordzijde verbonden met het vrijliggende fietspad aan de Burgemeester van Dijkensingel. Aan de zuidzijde zal het fietspad in de eindsituatie aansluiten op een langzaamverkeersbrug over de BAL-zone, die uitkomt in het centrum van Westergouwe. Het fietspad sluit ook aan op het wandelpad in de BAL-zone. Het fietspad biedt kinderen de mogelijkheid om op een veilige manier naar school toe te fietsen met een minimum aan oversteekmomenten. Na het gereedkomen van het winkelcentrum van Westergouwe gaat het fietspad uiteraard ook een belangrijke rol spelen in het verbinden van dat centrum met de overige delen van de wijk.

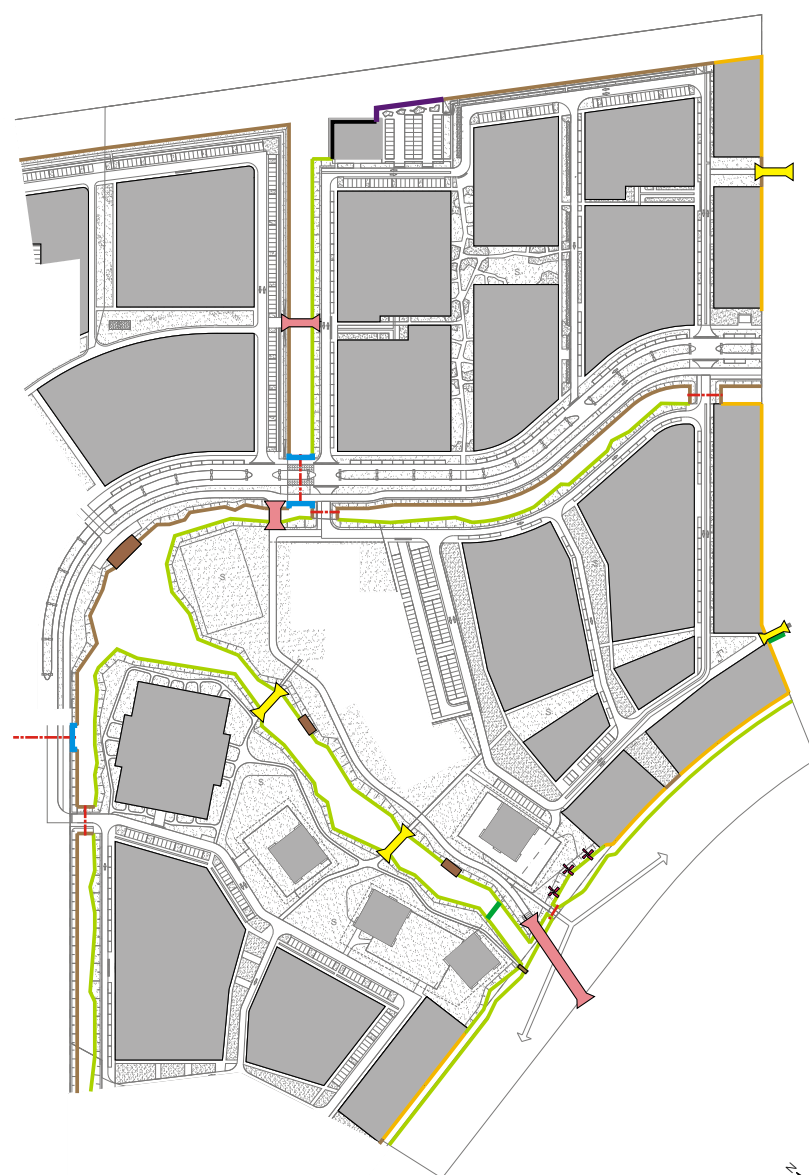

- GRASPAD
- HALFVERHARD PAD
- VOETPAD
- FIETSPAD
- ERF
- PLEIN

4.7 kunstwerken en oevers

In het westelijke deel van WG-III worden diverse kunstwerken toegepast. Als ontsluiting van de woonmilieus ten zuiden van de Burgemeester van Dijkensingel worden drie autoduikers gerealiseerd. Daarnaast wordt een aantal langzaamverkeersbruggen ingepast ter verbinding van de verschillende informele routers die door de wijk lopen. De aangegeven fiets-/voetganger brug over de BAL-zone wordt niet als onderdeel van WG-III meegenomen. Deze brug wordt gerealiseerd na het gereedkomen van de winkelcentrumfuncties in een (waarschijnlijk) volgende fase.

In het westelijke deel van WG-III komen natuurvriendelijke oevers en oevers met beschoeiing. In Deel-II wordt nader ingegaan op de oevers per woonmilieu. Grofweg is bij de oevers in de stevige rand ervoor gekozen deze van beschoeiingen te voorzien en bij de meer aan de binnenkant gelegen woonmilieus, die aansluiten op het groene raamwerk, te zorgen voor natuurvriendelijke oevers.

	BRUG FIETS/VOETGANGER		BESCHOEIING OPENBAAR
	BRUG VOETGANGER		UITGEEFBARE BESCHOEIING/OEVER
	DUIKER		NATUURLIJKE OEVER
	VLONDER OPENBAAR		STUW
	POLDERMOLEN (indicatief)		KEERMUREN METSELWERK
	GEVEL IN WATER		KEERMUREN BETON

4.8 Speelplekken

In het westelijke deel van WG-III worden verschillende speelgelegenheden meege-nomen. Voor kleine kinderen komen in elk woonmilieu, dus voor iedereen dichtbij, compacte speelgelegenheden. In het woonmilieu ten noorden van de Burgemeester van Dijkensingel, dat aansluit op de boerderijkavel in WG-II, wordt een grotere speel-voorziening gerealiseerd, voor kinderen tot 10 jaar.

De speelgelegenheden ten zuiden van de Burgemeester van Dijkensingel concentreren zich in de parkzone en vormen onderdeel van het nog nader uit te werken scholen-cluster.

Op het snijpunt van de diagonale parkzone met de Burgemeester van Dijkensingel wordt een 1.500m² groot kunstgras sportveld gerealiseerd, dat wordt gebruikt door de school, maar dat daarbuiten ook door anderen georganiseerd en ongeorganiseerd kan worden gebruikt.

De BAL-zone die aan de zuidzijde aansluit op het westelijke deel van WG-III wordt ingericht als een natuurpark met tal van wandelpaden en natuurlijke speelaanleiden-gen.

	Speelplaats tot 6 jaar (ca. 100m ²)
	Speelplaats tot 6-10 jaar (ca. 300m ²)
	Sportveld algemeen gebruik
	Natuurlijk spelen v.a. 12 jaar (BAL-zone)

HOOFDOPZET EILAND II

5.1 Structurerende elementen

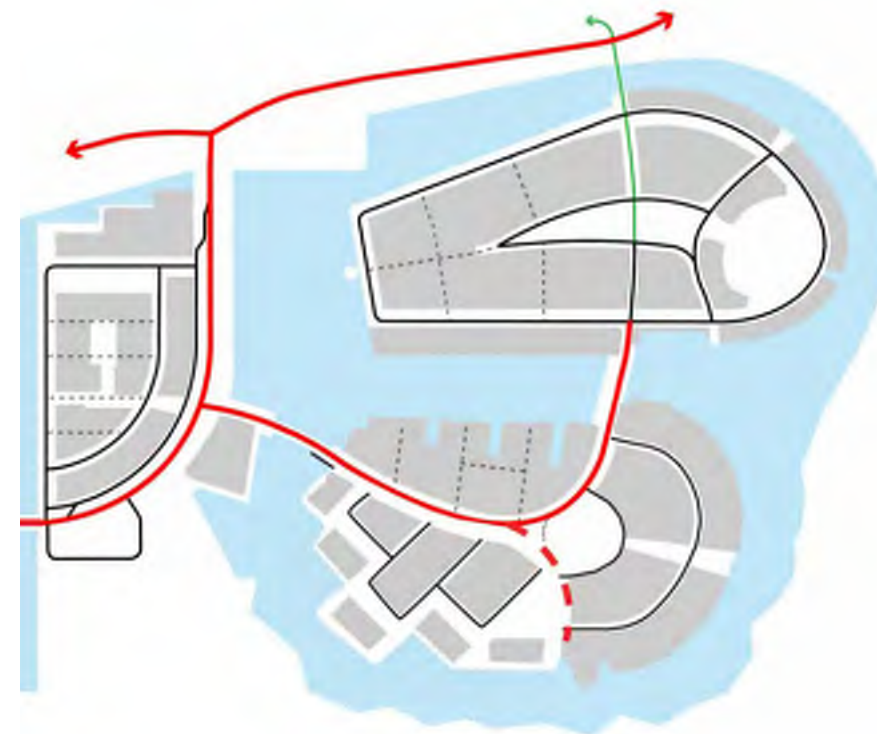
In het kader van WG-I is het noordwestelijke deel van Eiland II al gerealiseerd. Dit is het deel waarop vrije kavels (PO, voor particulier opdrachtgeverschap) zijn uitgegeven en waarop beleggerhuurwoningen zijn gerealiseerd. Als onderdeel van WG-III wordt Eiland II afgebouwd en zal het daadwerkelijk een eiland worden. Het deel van Eiland II, dat als onderdeel van WG-III zal worden gerealiseerd, is in verhouding tot het westelijk deel van WG-III een stuk kleiner: het omvat circa 130 woningen en is circa 4 hectare groot.

Eiland II heeft 'een kop en een staart'. Aan de oostzijde heeft Eiland II een halfronde opzet. De in deze omranding opgenomen woningen hebben een prachtig uitzicht over de Westergouweplas, de Oost Ringdijk en de Hollandsche IJssel. De ontsluitende straat loopt in de oostelijke 'kop' met de waterrand mee. In de 'staart' van Eiland II, het westelijke deel, lopen alle straten vanaf de hoofdontsluitingsweg door tot aan de waterrand. Hier heeft de waterrand een gekartelde opzet en zijn steeds verrassende uitzichten mogelijk op het water vanuit de openbare ruime.

Het onderscheid tussen de stevige omranding van Westergouwe en de meer open en landelijke binnenkant is naar analogie ook op Eiland II zichtbaar. De oostelijke omranding heeft een aaneengesloten karakter, terwijl er in de zuidrand juist sprake is van een meer open en lossere verkaveling.

5.2 Hoofdstructuur

De hoofdontsluitingsstructuur van Eiland II is grotendeels al gerealiseerd als onderdeel van WG-I. Als onderdeel van WG-III zal de zuidelijke aftakking op de T-splitsing van de Wadden worden verlengd tot aan de zuidelijke rand van Eiland II. In een latere fase van Westergouwe zal deze aftakking verder naar het zuiden worden verlengd.

Hoofdontsluitingsstructuur

5.3 Groenstructuur

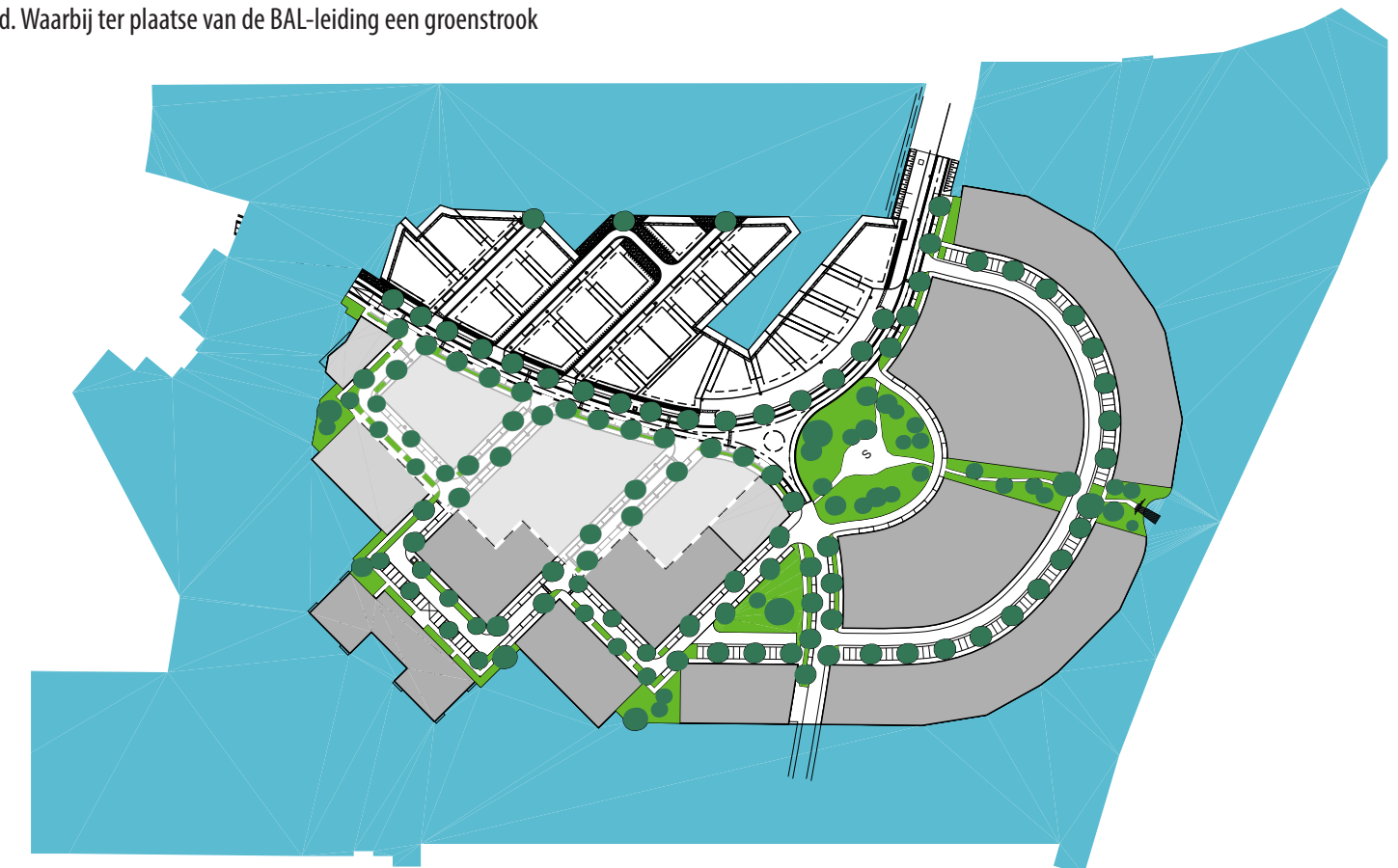
Centraal op het eiland, aansluitend op de T-splitsing van de straat Wadden, ligt een grotere groene ruimte. Deze ruimte vormt de groene kern van het eiland. Vanaf deze groene kern lopen verschillende zichtlijnen naar de Westergouweplas. De meest in het oog springende is de groene verbinding in oostelijke richting die uitkomt bij een verblijfsplek aan het water in de halfronde oostelijke kop.

5.4 Waterstructuur

Eiland II ligt in de Westergouweplas en maakt daarmee onderdeel uit van het hoogste peilgebied. Direct ten zuiden van Eiland II ligt de BAL-leiding. De huidige leiding staat het niet toe om het water van de Westergouweplas op te zetten zonder eerst de gehele leiding en de fundering daarvan te vervangen. Het vervangen van de leiding ter plekke van de Westergouweplas is een technisch zeer uitdagende en kostbare operatie. Deze operatie wordt op dit moment nog nader onderzocht. Als alternatief voor het vervangen van de leiding wordt een alternatief scenario beschouwd, waarin de leiding wordt gehandhaafd. In dat geval zal 20 meter ten zuiden van Eiland II een kade worden aangelegd. Waarbij ter plaatse van de BAL-leiding een groenstrook wordt gecreëerd.

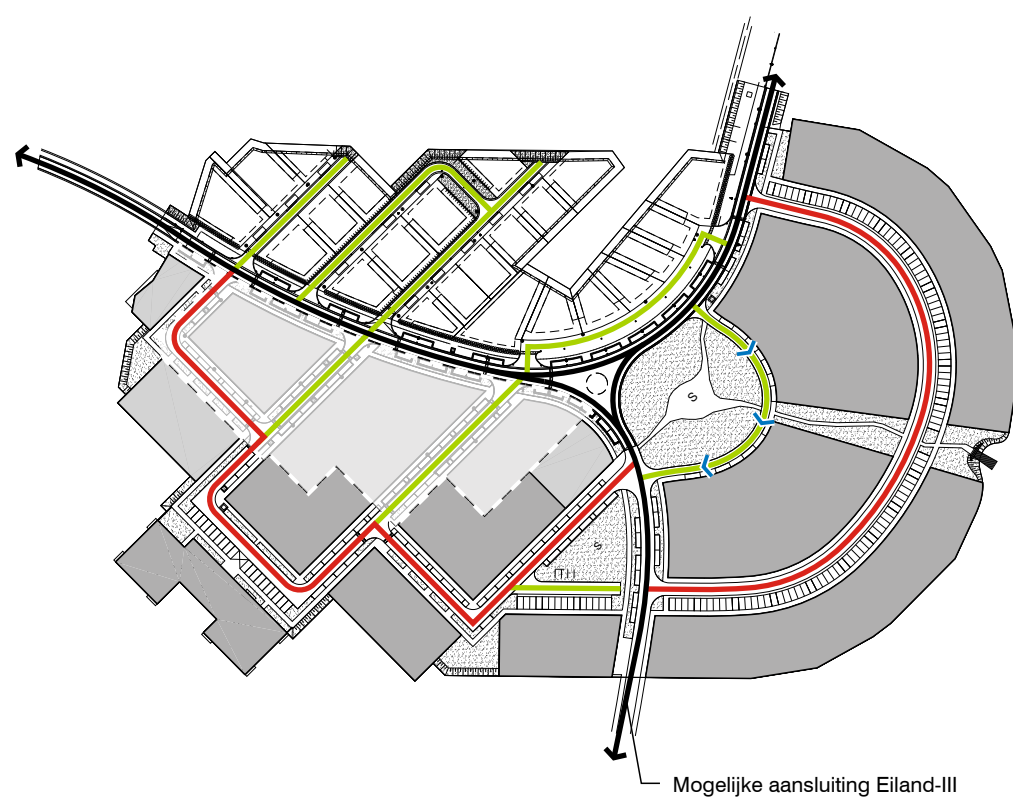
De BAL-zone loopt dan als een groen strook door de Westergouwe plas door aansluitend op de Oost Ringdijk. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de beoogde aansluiting tussen Eiland II en Eiland III.

- WATER
- GROEN
- BOMEN

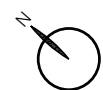

5.5 Secundaire infrastructuur

Het oostelijke deel van Eiland II wordt ontsloten door twee radiale ontsluitingswegen die aansluiten op de hoofdontsluitingsweg. Het zuidelijke deel worden ontsloten met een viertal dwarsstraten die schuin aansluiten op de hoofdontsluitingsweg. Aan de zuidzijde zijn de dwarsstraten gekoppeld.

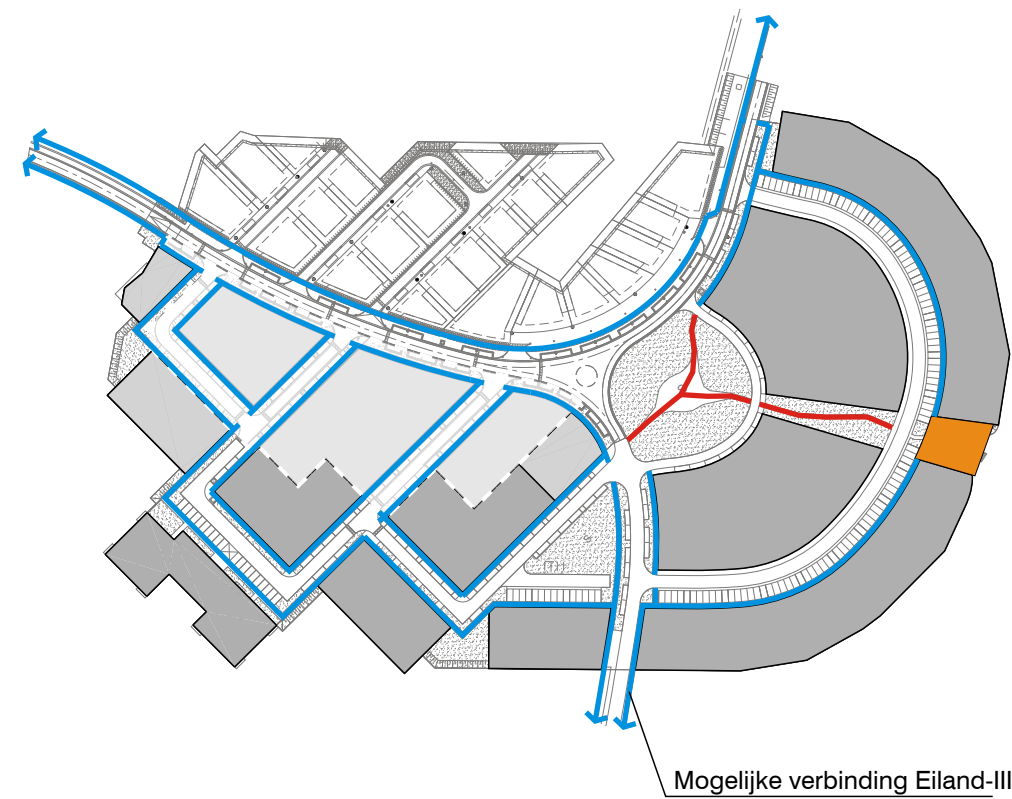

- AANDUIDING EENRICHTINGSVERKEER
- WIJKONTSLUITINGSWEG 30 km/u
- HOOFDBUURTONTSLUITINGSWEG 30 km/u
- BUURTONTSLUITINGSWEG 30 km/u

5.6 Langzaam verkeer en informele routes

Op Eiland II vallen de langzaam verkeersroutes samen met de ontsluitingswegen. Daarnaast loopt een informele route vanaf de centrale speelplek in oostelijke richting naar de rand van het eiland om daar aan te sluiten op een vlonder.

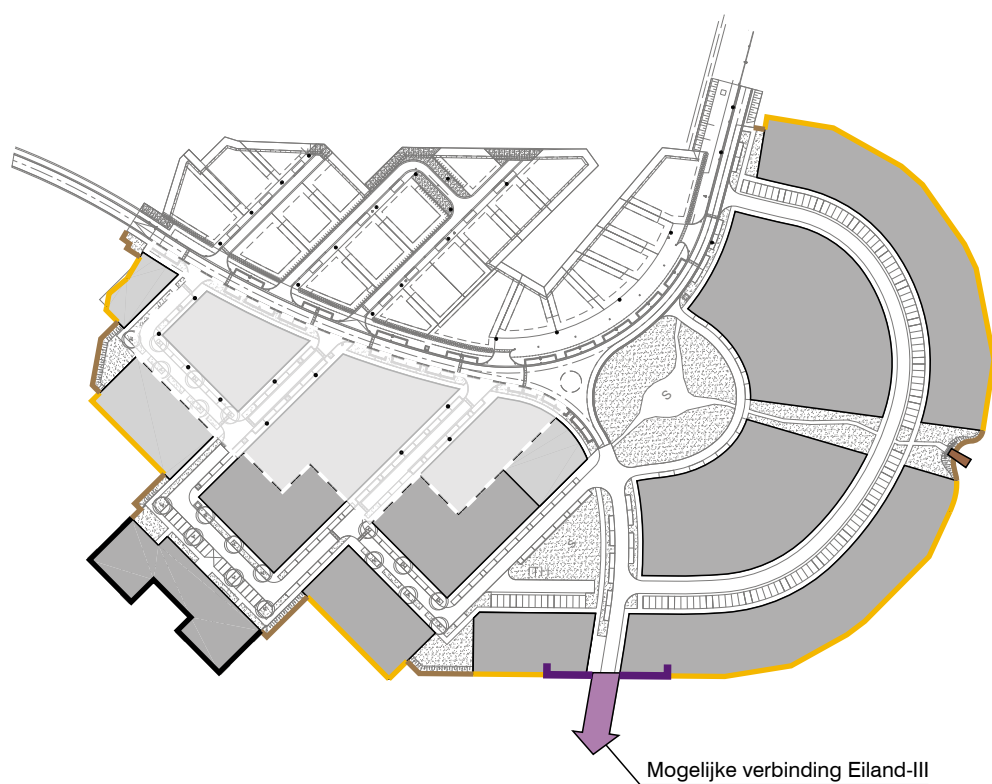
- HALFVERHARD PAD
- VOETPAD
- PLEIN

5.7 kunstwerken en oevers

Er worden in het kader van WG-III twee kunstwerken gerealiseerd op het eiland: een vlonder in de oostelijke rand en een harde kade ter plekke van de toekomstige brug naar het derde eiland.

De oevers op Eiland II worden grotendeels uitgegeven. Net zoals bij de gerealiseerde particuliere kavels op het Eiland wordt uitgegaan van de toepassing van beschoeiingen.

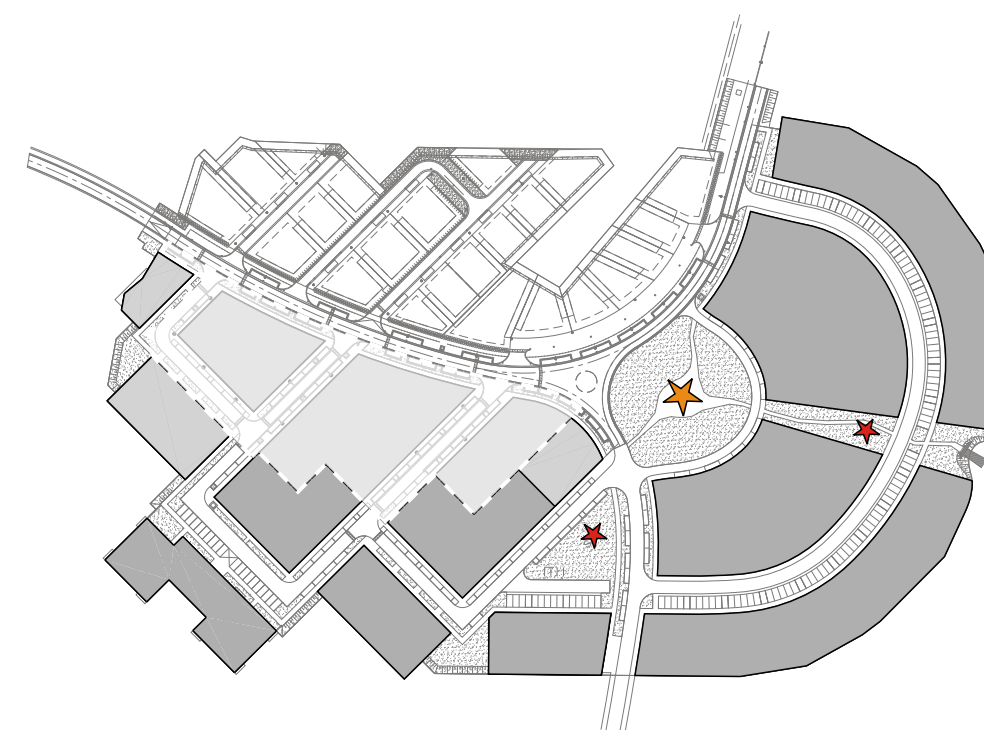
- BRUG AUTO
- VLONDER OPENBAAR
- GEVEL IN WATER
- BESCHOEIING OPENBAAR
- UITGEEFBARE BESCHOEIING/OEVER
- KEERMUREN METSELWERK

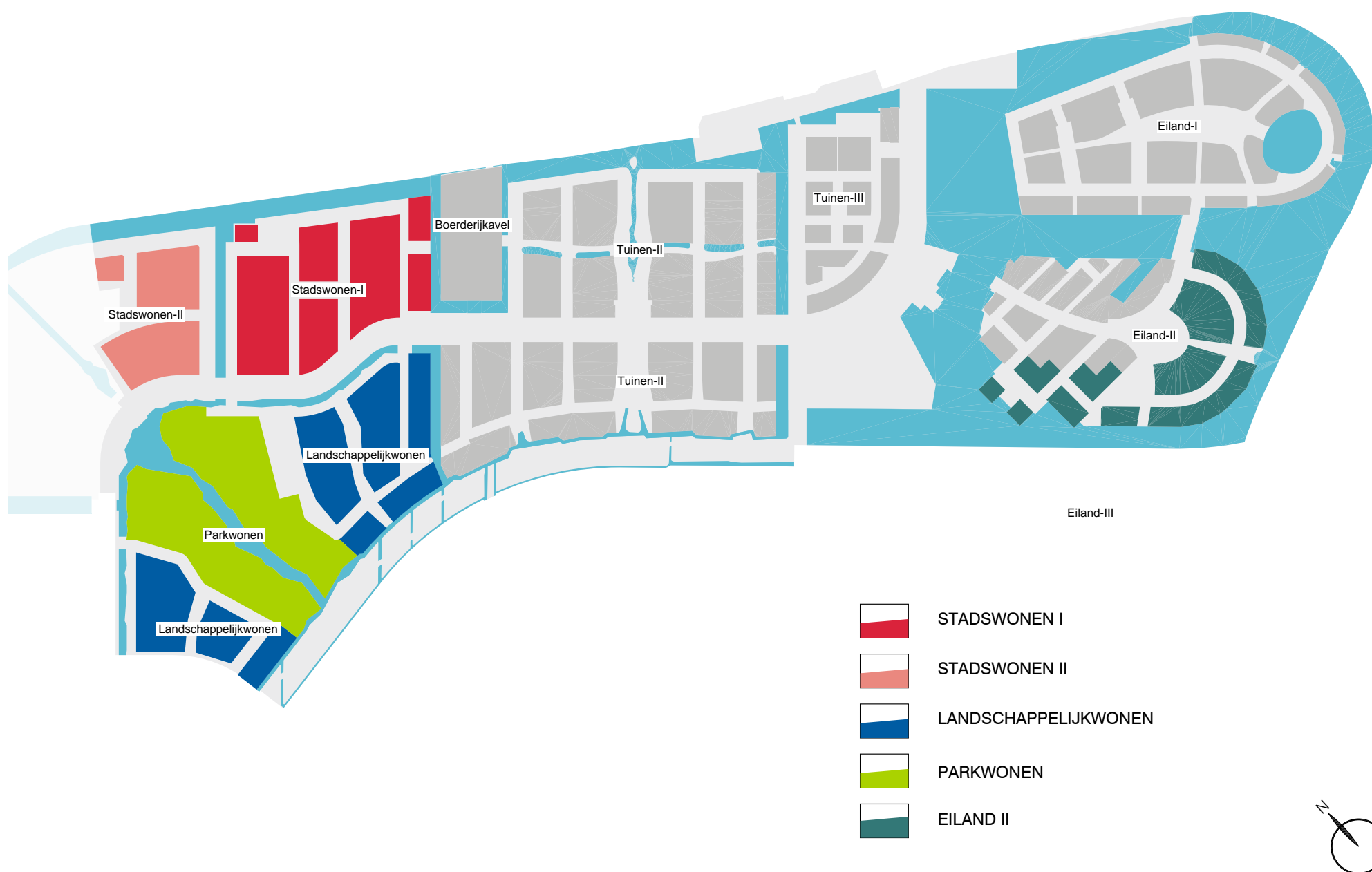

5.8 Speelplekken

Eiland II krijgt drie speelplekken. In de centrale groenruimte komt een speelplek voor kinderen tot 10 jaar en in de aansluitende driehoekige ruimte in Eiland II zuid alsook in de groenverbinding met de oostelijke oever een speelplek voor kinderen tot 6 jaar.

- Speelplaats tot 6 jaar (ca. 100m²)
- Speelplaats tot 6-10 jaar (ca. 300m²)

WG-III kent vijf woonmilieus, met elk een eigen karakter. In Deel-II van dit stedenbouwkundige plan wordt ingegaan op het onderscheidende, ofwel hetgeen elk woonmilieu bijzonder maakt. Op deze plek wordt volstaan met een eerste kenschets.

Het westelijke deel van WG-III kent vier verschillende woonmilieus:

- Stadswonen I;
- Stadswonen II;
- Landschappelijkwonen;
- Parkwonen.

De woonmilieus Stadswonen I en II maken deel uit van de stevigere buitenrand van Westergouwe. Deze woonmilieus liggen opgespannen tussen de hoofdontsluitingsweg en de Provincialeweg en krijgen een ontspannen, maar toch stads karakter, waarin grondgebonden woningen op een beperkt aantal plekken worden afgewisseld met appartementenblokken.

Het woonmilieu Landschappelijkwonen maakt deel uit van het noordelijke deel van de Polderkamer. Het woonmilieu wordt aan de noord- en westzijde begrensd door de hoofdontsluitingsweg en aan de zuidzijde door de BAL-zone. Het woonmilieu krijgt een dorps en landelijk karakter met geknikte straten met informele groenruimtes.

Het woonmilieu Parkwonen maakt ook deel uit van het noordelijke deel van de Polderkamer. Parkwonen krijgt een open, campusachtige groene opzet, waarin bouwvolumes als losse objecten in de ruimte liggen. Parkwonen krijgt een autoluw karakter.

Eiland II is het vijfde woonmilieu. Binnen dit woonmilieu wordt onderscheid gemaakt tussen het oostelijke deel en het zuidelijke deel van Eiland II.

Het oostelijke deel wordt gekenmerkt door een stevige, gebogen omranding, met een prachtig uitzicht over het water en een losse bebouwingkorrel aan de binnenkant. Het zuidelijke deel heeft een gekartelde hoofdopzet met tal van verrassende doorzichten vanuit het openbare gebied op de Westergouweplas en op het water georiënteerde woningen.

7.1 Inleiding

In 2008 is tussen de gemeente Gouda en haar samenwerkingspartners VolkerWessels Vastgoed en Heijmans Vastgoed vastgelegd (SOK Westergouwe, 2008) dat de normen uit het Goudse Parkeerbeleidsplan uit 2005 van toepassing zullen zijn bij de ontwikkeling van Westergouwe. De wijze waarop in het stedenbouwkundige plan WG-III is omgegaan met het parkeren wijkt hier op onderdelen van af. In de raadsvergadering van 29 januari 2020 heeft de Goudse gemeenteraad aangegeven (amendement “voorkomen parkeeroverlast”) dat gemotiveerde afwijking van vastgestelde parkeerkaders mogelijk is en dat de raad in dat geval – voorafgaand aan de ruimtelijke procedure – een kader op het punt van parkeren vaststelt. De inhoud van dit hoofdstuk dient als een dergelijk kader te worden gezien.

7.2 Een geïntegreerd mobiliteitsconcept

In de afgelopen 15 jaar heeft het zuiver rekenkundig toepassen van (generieke) parkeernormen plaatsgemaakt voor een benadering waarbij parkeren een onderdeel vormt van een geïntegreerde mobiliteitsvisie. In een geïntegreerde mobiliteitsvisie is het aanbod aan parkeerplaatsen nog steeds passend bij het autobezit en -gebruik. Maar in een geïntegreerde mobiliteitsvisie komt daar veel meer bij kijken dan alleen maar het vaststellen van generieke parkeernormen.

Differentiatie in normen

In een geïntegreerde mobiliteitsvisie is ruimte voor differentiatie, afhankelijk van specifieke kenmerken van de locatie en doelgroep (soms zelfs tot op gebouwniveau). Zeker in WG-III waar stevig ingezet wordt op een zo breed en uiteenlopend mogelijk pallet aan doelgroepen en leefstijlen, inkomensniveaus en woningtypes, is het rekenkundig voorspellen van het autobezit en -gebruik uitsluitend op basis van het gemiddelde oppervlak of prijs van een woning, simpelweg te grofmazig. WG-III heeft behoefte aan minder generieke parkeernormen en om die reden worden in de parkeernormen in WG-III nu zeven verschillende woningtypes onderscheiden in plaats van vijf in het parkeerbeleidsplan uit 2005.

Ontmoediging en Verleiding

In een geïntegreerde mobiliteitsvisie kunnen naast het bieden van goede en veilige fietsverbindingen en het bieden van goede OV-mogelijkheden, parkeren en parkeernormen gericht worden ingezet als middelen om autobezit en -gebruik te ontmoedigen, en als middelen om te sturen op de leefbaarheid van wijken en buurten.

In de woonmilieus Parkwonen en Stadswonen-II is bewust gekozen voor een stedenbouwkundige opzet waarbij de leefbaarheid, de kwaliteit en de bruikbaarheid van de openbare ruimte voorop staat. Autobezit en -gebruik nemen hier een minder prominente plek in. Deze expliciete ontwerpkeuze voor een autoluwe woonmilieu weerspiegelt zich in een verlaagde parkeernorm voor de specifieke woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen. In de toekomstige branding en verkoop van deze woonmilieus zal duidelijk worden gecommuniceerd dat deze woonmilieus een minder voor de hand liggende keus zijn voor de koper die persé twee auto's voor de deur wil hebben staan.

In een geïntegreerde mobiliteitsvisie is de auto slechts één van de mogelijke verkeermodaliteiten en dient de aanwezigheid en het gebruik van openbaar vervoer, de fietsbereikbaarheid en een mogelijk aanbod aan gedeelde auto's, scooters en fietsen te worden betrokken.

Helaas moet Westergouwe het (voorlopig) nog zonder de nabijheid van een NS-station stellen en dat heeft ontegenzeggelijk een invloed op het potentiële autobezit. Daar staat tegenover dat Westergouwe vanaf de oplevering van de eerste woningen over een min of meer directe busverbinding naar het NS-station beschikt en dat reizigers vanaf daar eenvoudig en snel toegang hebben tot grote delen van het land. Daar komt bij dat Gouda een echte fietsstad is en – ondanks dat een nog snellere fietsverbinding wenselijk is – de fietsafstand van Westergouwe tot het stadshart beperkt is.

De gemeente Gouda zal zich de komende jaren dus moeten blijven inzetten voor de komst van een NS-station en de realisatie van een snellere fietsverbinding naar het stadshart. Maar er zijn ook andere manieren om bewoners te verleiden af te zien van een (2e) autobezit. In de autoluwe woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen zal een

flankerende mobiliteitsarrangement worden aangeboden als voordelig alternatief voor het (2e) autobezit. De gemeente en de VOF Westergouwe zullen gezamenlijk de coördinatie en inkoop van een mobiliteitsarrangement op zich nemen voor de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen waarmee direct bij aanvang van bewoning, deelauto's (en zo mogelijk elektrische fietsen en scooters) beschikbaar zijn voor de bewoners van die woonmilieus.

Maatschappelijke trends

Tot slot wordt in een geïntegreerde mobiliteitsvisie gekeken naar maatschappelijke trends die van invloed kunnen zijn op het toekomstige mobiliteitsgedrag omdat parkeerplaatsen immers niet alleen worden aangelegd voor vandaag en morgen. Zo lijkt onderzoek te wijzen in de richting dat voor jongere generaties de auto veel minder dan voorheen “het heilige koetje” is, en dat milieubewustzijn en matiging van de individuele CO2 footprint voor velen een prioriteit is geworden. Als de ontwikkeling van de kosten van autobezit mede in ogenschouw worden genomen dan lijkt het voor de hand te liggen dat het autobezit en -gebruik op de (middel)lange termijn eerder een neerwaartse dan een opwaartse trend zal vertonen, wat op zijn beurt het geloof en vertrouwen in de in WG-III gehanteerde mobiliteitsvisie en parkeernormen versterkt.

7.2 Parkeerbeleidsplan 2005

Ingevolge het van toepassing zijnde Parkeerbeleidsplan 2005 zijn de parkeernormen in Westergouwe onder andere afhankelijk van de prijscategorie van de woningen met twee bijzondere categorieën voor bejaardenwoningen en jongerenwoningen. De definitie van de prijscategorieën wordt bij de start van elk deelplan bepaald.

In WG-III wordt voor goedkope woningen uitgegaan van een prijsniveau onder de € 325.000,- v.o.n. Voor middel-dure woningen wordt uitgegaan van een prijsniveau tussen de € 325.000,- en € 375.000,- en bij dure woningen van een prijsniveau boven de € 375.000,- v.o.n.*

Onder toepassing van het bovenstaande zijn in het Parkeerbeleidsplan 2005 de navolgende parkeernormen (inclusief aandeel bezoekers) opgenomen:

- Duur: 2,0 pp.
- Middelduur: 1,8 pp.

- Goedkoop: 1,6 pp.
- Service-, bejaarden-, aanleunwoning: 0,6 pp.
- Studenten-, jongeren woning: 0,6 pp.

Voor parkeren op eigen terrein is opgenomen in het Parkeerbeleidsplan 2005:

- Enkele parkeerplaats op eigen terrein: telt als 1,0 parkeerplaats.
- Toegewezen parkeerplaats parkeergarage / privéterrein: telt als 1,0 parkeerplaats.
- Dubbele parkeerplaats naast elkaar: telt als 1,8 parkeerplaats.
- Dubbele parkeerplaats achter elkaar: telt als 1,3 parkeerplaats.

* Omdat de v.o.n. prijs van een woning pas aan het eind van de vastgoedontwikkeling bekend is, wordt bij de bouwplanbegeleiding en beoordeling van de aanvraag Omgevingsvergunning, de *verwachte* v.o.n. prijs als maatstaf gehanteerd voor het bepalen van de toepasselijke parkeernorm.

De *verwachte* v.o.n. prijs van een woningtype wordt bepaald aan de hand van een zgn. 'woningtype staffel'.

De marktconformiteit van deze staffel bestaande uit standaard kavel-woningtype combinaties en de verwachte marktwaarde, wordt getoetst en bevestigd middels een zgn. expert opinion.

7.3 Toetsing aan de praktijk

Om te toetsen in hoeverre de normen uit het Goudse Parkeerbeleidsplan 2005 overeenkomen met de feitelijke parkeerbehoefte, heeft het Projectbureau Westergouwe de situatie rondom de Corona-crisis aangegrepen om driemaal een parkeertelling uit te voeren in het tot op heden gerealiseerde deel van Westergouwe. Deze parkeertellingen zijn uitgevoerd op woensdag 21 april 2020 (21:00-22:00), Zaterdag 30 mei (18:00-19:00) en dinsdag 2 juni (22:00-23:00). Tijdens die tellingen was een ‘intelligente lockdown’ als gevolg van de Corona-crisis van kracht waardoor de aanwezigheid van bezoekers van/naar Westergouwe (zeker gelet op het tijdstip waarop de telling is uitgevoerd) nagenoeg geheel buiten beschouwing kon blijven. Deze situatie komt overeen met wat het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek Verkeerstechniek (CROW) de typische ‘nachtsituatie’ noemt (100% bewoners aanwezig, 0% bezoekers).

Het gemiddelde van deze uitgevoerde tellingen leverde het volgende beeld op betreffende het daadwerkelijke gebruik van de circa 729 parkeerplaatsen (inclusief op eigen-erf) in WG-I in de ‘nachtsituatie’:

uitgedrukt in aantallen	Tuinen-3 rand	Tuinen-3 binnengebied	Wieringenhof	Eiland-II kavels	Eiland-II middenhuur	Eiland-I
aantal pp.	63.0	182.0	50.0	40.0	61.0	333.0
in gebruik	55.5	133.5	38.0	37.5	50.5	292.0
ongebruikt	7.5	48.5	12.0	2.5	10.5	41.0

Zoals het bovenstaande laat zien is in alle woonmilieus in WG-I aanzienlijke leegstand geconstateerd. Bij het vaststellen van de parkeernormen gaat het CROW normaliter echter niet uit van deze zogenaamde ‘nachtsituatie’ (100% bewoners aanwezig, 0% bezoekers), maar wordt de doordeweekse avond (90% bewoners aanwezig, 80% bezoekers aanwezig) als maatgevende situatie aangenomen. Gecorrigeerd bedraagt de werkelijk geconstateerde parkeerbehoefte zodoende:

uitgedrukt in normen	Tuinen-3 rand	Tuinen-3 binnengebied	Wieringenhof	Eiland-II kavels	Eiland-II middenhuur	Eiland-I
cf. norm	1.86	1.63	1.80	2.00	1.80	1.88
werkelijk gebruik	1.71	1.31	1.46	1.93	1.58	1.72

7.4 Herijkte parkeernormen WG-III

Wanneer het werkelijke gebruik van de parkeerplaatsen in WG-I vervolgens wordt afgezet tegen de woning- en prijscategorieën in de 6 weergegeven woonmilieus, dan resulteert dit in de navolgende, herijkte parkeernormen voor WG-III:

- Duur 2,00 pp
- Duur (rijwoning & appartement) 1,85 pp
- Middelduur 1,65 pp
- Goedkoop (koop) 1,60 pp
- Goedkoop (sociale huur) 1,35 pp
- Service-, bejaarden-, aanleunwoning 0,60 pp
- Studenten-, jongeren woning 0,60 pp

Zoals aangestipt in paragraaf 7.2 zijn de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen bewust opgezet en ontworpen als autoluwe woonmilieus. In Stadswonen-II vertaalt dit zich onder andere in autoluwe en parkeerluwe woonstraten en in Parkwonen vertaalt dit zich zelfs in het volledig ontoegankelijk zijn van de Parkzone voor gemotoriseerd verkeer. Gemeente en VOF Westergouwe hebben bovendien afspraken gemaakt over het actief communiceren over het autoluwe karakter van deze woonmilieus. Kortom: diegene die besluiten om in deze woonmilieus te gaan wonen maken een bewuste keuze om te gaan wonen in een woonmilieu waar eigen autobezit wordt ontmoedigd en waar de auto uit het straatbeeld is teruggedrongen.

De keuze om autobezit en -gebruik te ontmoedigen in de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen zou ondergraven worden als een onverkort groot aantal parkeerplaatsen zou worden gerealiseerd. Specifiek voor de autoluwe woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen geldt daarom (onder voorwaarden) een generieke parkeernorm van 1,3 pp. Bij zorg-, bejaarden-, studenten-, en jongerenwoningen blijft deze afslag buiten beschouwing vanwege de toch al lage parkeernorm die geldt voor deze woningen en de beperkte mogelijkheden om het autobezit te ontmoedigen vanwege het specifieke inplaatsingsbeleid.

7.5 Parkeerplaatsen openbaar gebied WG-III

Uitgaande van de bovengenoemde parkeernormen voor WG-III is op basis van een proefverkaveling van WG-III bepaald hoeveel parkeerplaatsen in WG-III in het openbare gebied zullen worden aangelegd:

Parkeerplaatsen per woonmilieu	
Stadswonen-I	139
Stadswonen-II	104
Parkwonen	151
Landelijkwonen-I	66
Landelijkwonen-II	36
Eiland-II	<u>187</u>
	683

Nb.

Welke van deze openbare parkeerplaatsen mogen worden toegerekend aan de onderscheiden bouwenveloppen is vastgelegd in het dashboard van de desbetreffende bouwenveloppe. Hoeveel additionele parkeerplaatsen de ontwikkelaars van de diverse bouwenveloppes vervolgens zelf nog dienen te realiseren is vanzelfsprekend afhankelijk van het uiteindelijke vastgoedprogramma dat wordt gereali-

7.6 Mobiliteitsarrangement

Bij hantering van de parkeernormen zoals opgenomen in paragraaf 7.4 zal in de autoluwe woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen sprake zijn van een deficit aan parkeerplaatsen. Met communicatie aan de voorkant en ontmoediging kan niet volstaan worden. Tevens zal een aantrekkelijk alternatief moeten worden geboden om het (2e) autobezit tegen te gaan. Een vernieuwend mobiliteitsarrangement is dan ook een onlosmakelijk onderdeel van de ontwikkeling van de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen.

Een integraal mobiliteitsconcept

Het door de vastgoedontwikkelaars aan te bieden mobiliteitsarrangement moet erop gericht zijn te garanderen dat direct bij aanvang van bewoning deelauto's (en zo mogelijk elektrische fietsen en scooters) beschikbaar zullen zijn voor de bewoners van de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen. Omdat deze woonmilieus door diverse vastgoedontwikkelaars zullen worden ontwikkeld en het mobiliteitsarrangement zo naadloos en gebruiksvriendelijk mogelijk moet zijn, zullen de gemeente en de VOF Westergouwe de coördinatie en inkoop van het mobiliteitsarrangement voor de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen gezamenlijk op zich nemen en faciliteren, en vervolgens doorbelasten aan de vastgoedontwikkelaars van bouwplots in die woonmilieus die niet aan de opgelegde parkeernorm kunnen voldoen.

Rekenregel: Iedere deelauto vervangt 5 reguliere parkeerplaatsen (en neemt zelf weer één van die vijf plaatsen in beslag).

Denkbaar is dat deelauto's ook elders in WG-III worden ingezet. Daarmee moet het mogelijk zijn om bijvoorbeeld te voorkomen dat huishoudens een tweede auto aanschaffen. Buiten de woonmilieus Stadswonen-II en Parkwonen wordt vooralsnog echter niet geanticipeerd op de inzet van deelauto's. Het is echter mogelijk dat dit later bij de uitvoering of na de uitvoering toch vorm krijgt. Ruimte voor parkeren en groen in de straat is dan uitwisselbaar, al naar gelang het succes van de deelauto. Ervaringscijfers uit het land laten zien dat een succesvol deelauto-concept tot ongeveer 20% van het bewonersaandeel in de parkeernorm kan overnemen. De hier

gewenste flexibiliteit in de parkeernormering kan door het college van burgemeester en wethouders via ontheffing worden geregeld (met een jaarlijkse rapportage aan de raad zoals door de raad besloten).

In Westergouwe worden verschillende maatschappelijke en commerciële voorzieningen gerealiseerd. Deze voorzieningen komen allemaal samen in het kloppende Hart van de wijk. In WG-III wordt een flinke eerste stap gezet in het creëren van dit bruisende centrum voor Westergouwe: Er komt een scholencluster met een sportzaal en welzijnsvoorzieningen, een sportveld en een gebouw met zorgappartementen met in de plint een reservering voor maatschappelijke en commerciële voorzieningen. Door ook in WG-III serieus aan de slag te gaan met verschillende voorzieningen ontstaat uiteindelijk een krachtig en samenhangend kloppend hart dat zich uitstrekt van de parkzone in het westelijke deel van WG-III tot aan de GroenBlauwe zone.

Bij het ter perse gaan van dit stedenbouwkundige plan wordt gestudeerd op een (commerciële) zorg-gerelateerde invulling voor een deel van het woonmilieu Stadswonen II (bouwveld 13, zie kaart op p. 9 Deel-II). Zolang de inpassing hiervan niet leidt tot aanpassing van de vorm van het bouwveld biedt dit stedenbouwkundige plan hier ruimte toe.

De school zal door zijn functie (Integraal Kind Centrum en 'samenwerkingschool') en centrale ligging in de Parkzone een belangrijk ontmoetingscentrum worden in de wijk. Door de koppeling met voorzieningen voor sporten en bewegen en mogelijk ook culturele activiteiten voor alle bewoners zal het scholencluster zeker een bijdrage gaan leveren aan de Inclusieve wijk Westergouwe.

Scholencluster

Het scholencluster omvat twee schoolgebouwen, welzijnsfuncties, een sportzaal, BSO en ruimte voor peuterwerk. Het scholencluster wordt in twee fases gerealiseerd. De eerste fase omvat het eerste deel van de school en het overige genoemde programma, de tweede fase bestaat uit het tweede deel van de school. De knip tussen het eerste en het tweede deel van de school wordt bepaald door het verschil tussen de piekvraag en de uiteindelijke stabiele situatie voor de school. De school voor de stabiele situatie zal qua omvang ruimte gaan bieden aan circa 900 leerlingen. De school zal door zijn functie (Integraal Kind Centrum en 'samenwerkingschool') en centrale

ligging in de Parkzone een belangrijk ontmoetingscentrum worden in de wijk. Door de koppeling met voorzieningen voor sporten en bewegen en mogelijk ook culturele activiteiten voor alle bewoners zal het scholencluster zeker een bijdrage gaan leveren aan de Inclusieve wijk Westergouwe.

Inrichting openbare ruimte

In WG-III west onderscheiden zich voor wat betreft de inrichting van de openbare ruimte twee zones. De stadse omranding met een meer statig en stedelijk karakter en de Polderkamer met een dorps en landelijk karakter. In de inrichting van de openbare ruimte wordt het verschil tussen omranding en binnenkamer uitgewerkt door verschil aan te brengen in bestratingsmaterialen, profielen en in de beplanting (cultuurlijk in de stadse omranding en natuurlijk in de Polderkamer). Een bijzondere plek wordt ingenomen door de woonmilieus Parkwonen en Stadswonen II:

- Voor Parkwonen is als onderdeel van deze bijlage een schetsontwerp opgenomen dat later, als er meer duidelijk is over de uitwerking van het ontwerp van het scholencollege, verder zal worden uitgewerkt.
- Stadswonen II refereert in zijn opzet en uitstraling nadrukkelijk aan de binnenstad van Gouda. Daarom wordt er in dit woonmilieu gekozen voor traditionele uitstraling uitgaande van gebakken materialen in de straatprofielen. Stadswonen II wijkt hiermee af van Stadswonen I waarin de openbare ruimte een eenvoudigere en meer zakelijke uitwerking krijgt aansluitend op WG-II.

Binnen de twee zones hebben de verschillende woonmilieus elk hun eigen karakter en sfeer die wordt bepaald door de uitwerking van de woonvelden. De openbare ruimte zorgt hierbij voor de overkoepelende herkenbaarheid en samenhang.

De uitwerking van de openbare ruimte van Eiland II sluit aan op het gerealiseerde deel van Eiland II. In deze bijlage wordt daarom volstaan met de profielen, een bomensplan en een beplantingsplan.

8

STADSWONEN I

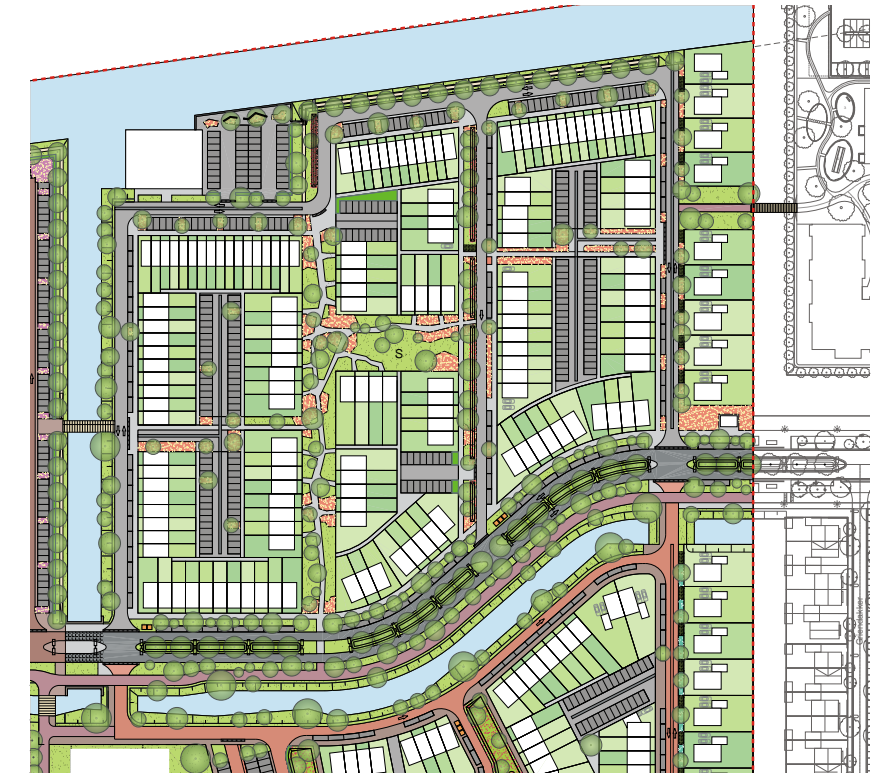
Typologisering openbare ruimte

Straten:

- Eenvoudige straatprofielen met een basismaterialisatie bestaande uit betonstraatstenen, trottoirtegels en graskeiblokken opgevuld met split.
- Parkeren op trottoirniveau.
- Water bij voorkeur zichtbaar afgekoppeld in de straatprofielen.
- Kleurrijk boeket van bomen, bloemen, grassen.
- Wandelen op half-verhard wandelpad aan noordelijke waterrand.

Stadstuin:

- Centrale plek voor de buurt om te spelen, te verblijven of elkaar te ontmoeten.
- Het sociale hart van de buurt.
- Autovrij.
- Basis uitgaande van kort gemaaid gras.
- Strak wandelpad met speelse hoekverdraaiingen waardoor grotere en kleinere groenruimtes worden uitgesneden.
- Confetti van kleurrijke tuinbomen.
- Kleurrijke vaste planten in ruime plantvakken.
- Haag tussen voortuin en stadstuin.
- Aftakking wandelpad naar elke voortuin.

PLANKAART

STADSTUIN

Een verrassende groene ruimte in het stadse woonmilieu. Een plek waar de hele buurt profijt van heeft. De diversiteit aan bomen, bloeiende beplanting en gazon maakt de stadstuin een boeiende plek om te verpozen. De diversiteit aan bomen zorgen voor intimiteit en verdelen de stadstuin in grotere en kleinere ruimtes waardoor intieme plekken ontstaan maar ook grotere ruimtes waar gespeeld kan worden.

De wisselende breedte van het woonpad biedt behalve een wandelroute ook plekjes om te verblijven en te ontmoeten. De kleurige beplanting in het gras bestaat voornamelijk uit vaste planten in combinatie met siergrassen en is zo gemixt dat het alle seizoenen aantrekkelijk blijft.

SFEERBEELDEN OPENBARE RUIMTE

KLEURRIJK BOEKET VAN BOOM, BLOEM & GRAS

BETON KLINKERS IN DE STRAAT

SPELEN EN VERBLIJVEN IN DE STADSTUIN

LANGE LIJNEN - PARKEREN OP TROTTOIRNIVEAU

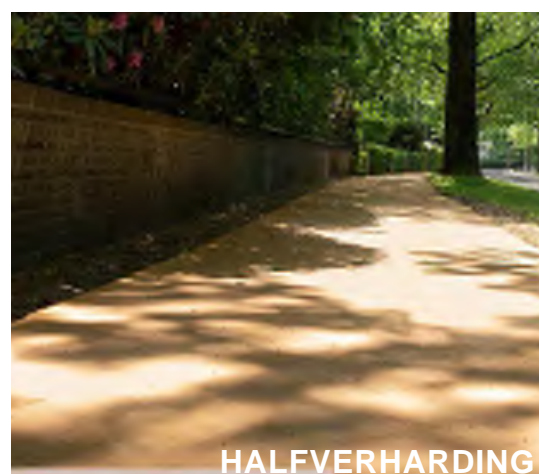

INFORMEEL TUINPAD IN DE STADSTUIN

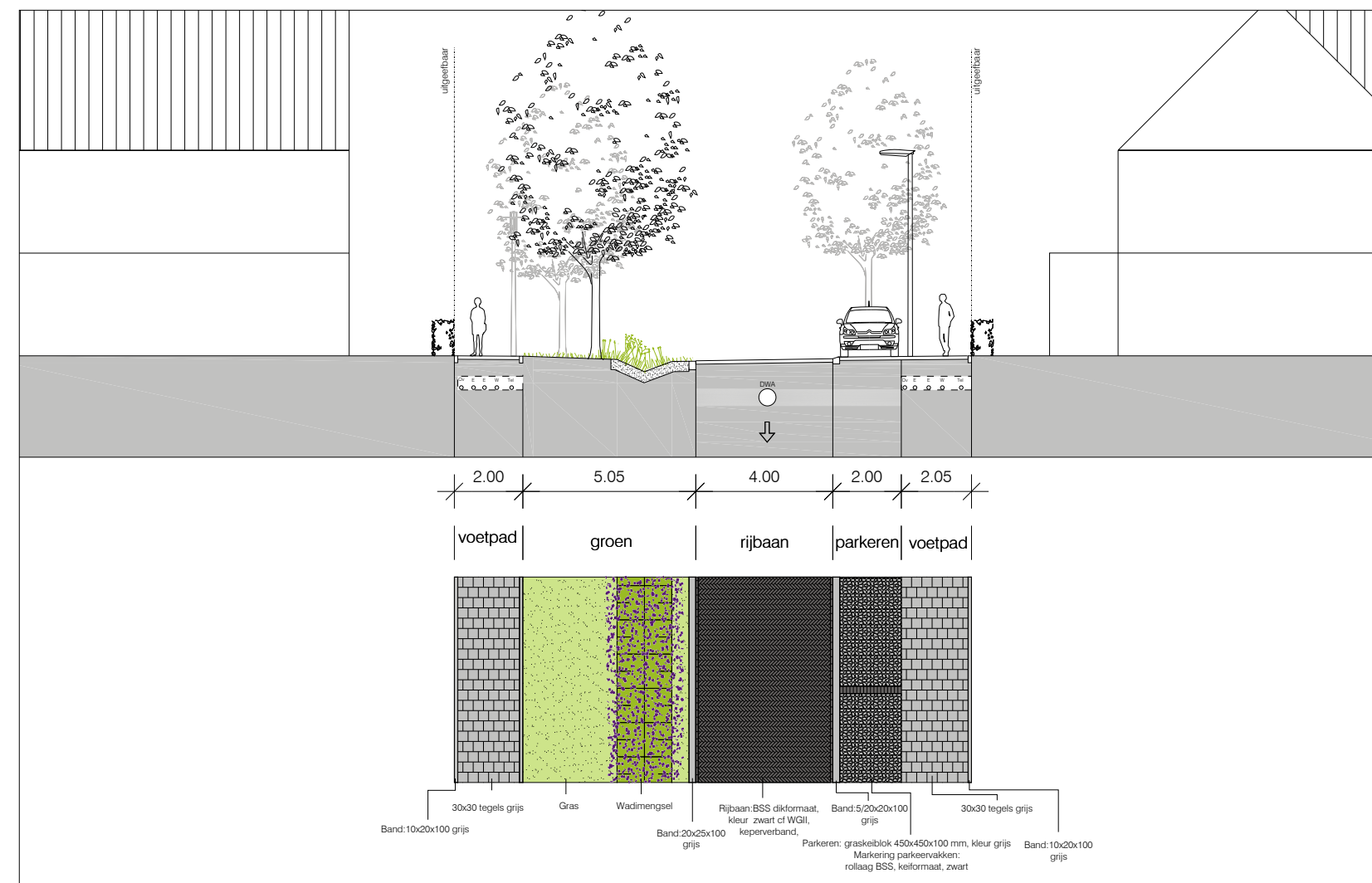
BLOEMRIJKE WADI IN STRAATPROFIEL

MATERIALEN & INRICHTINGSELEMENTEN

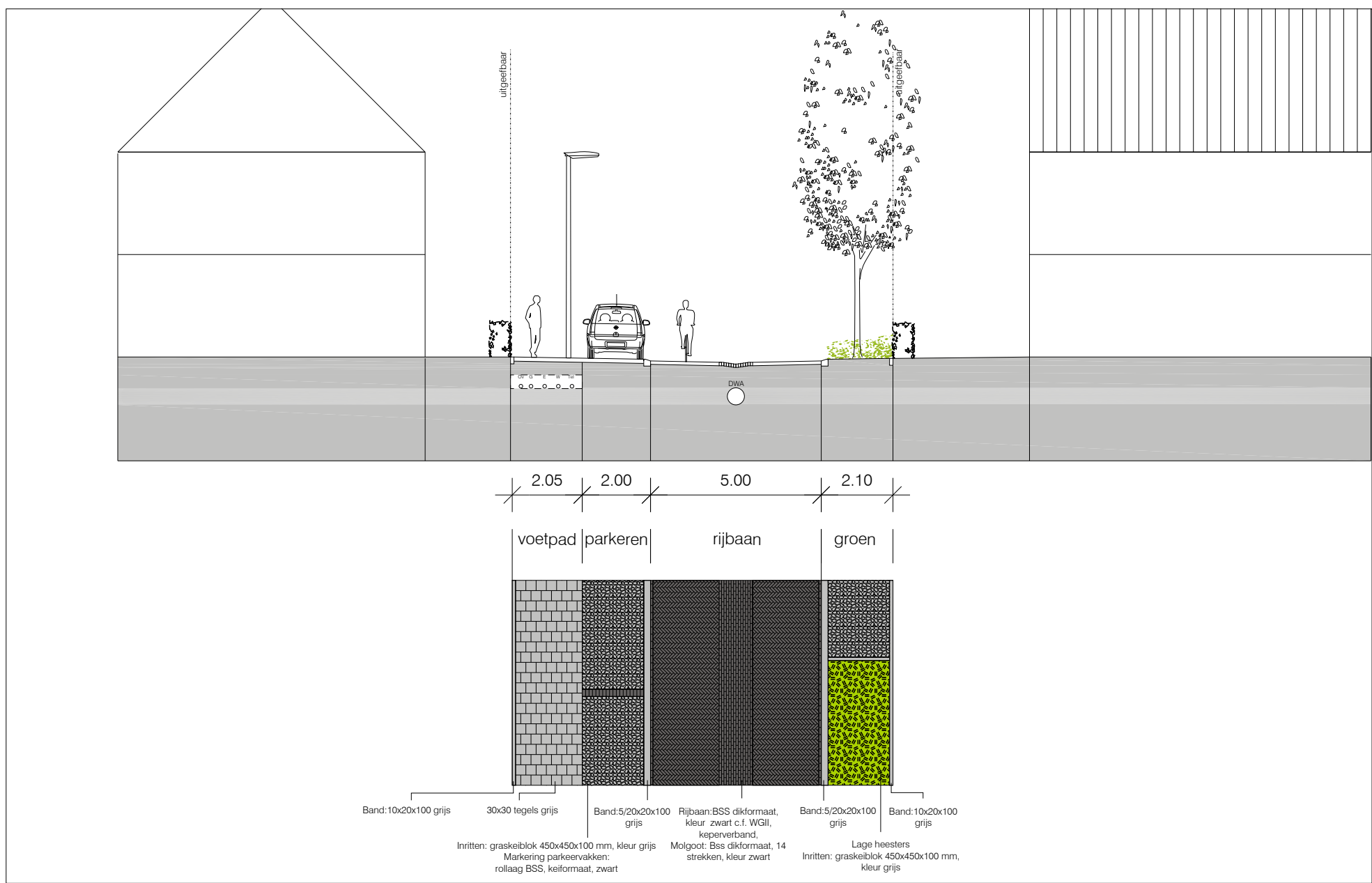

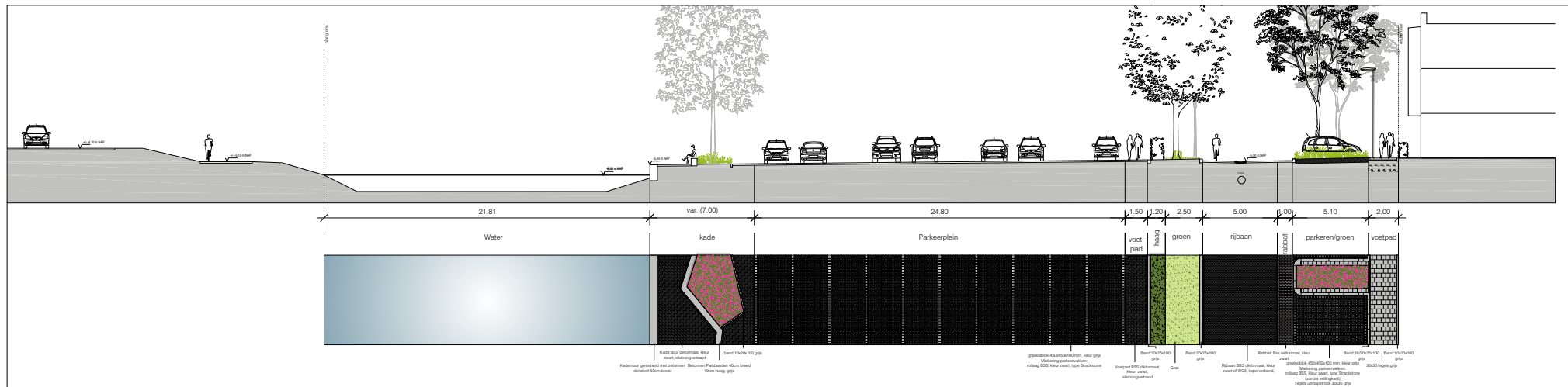
PROFIEL A

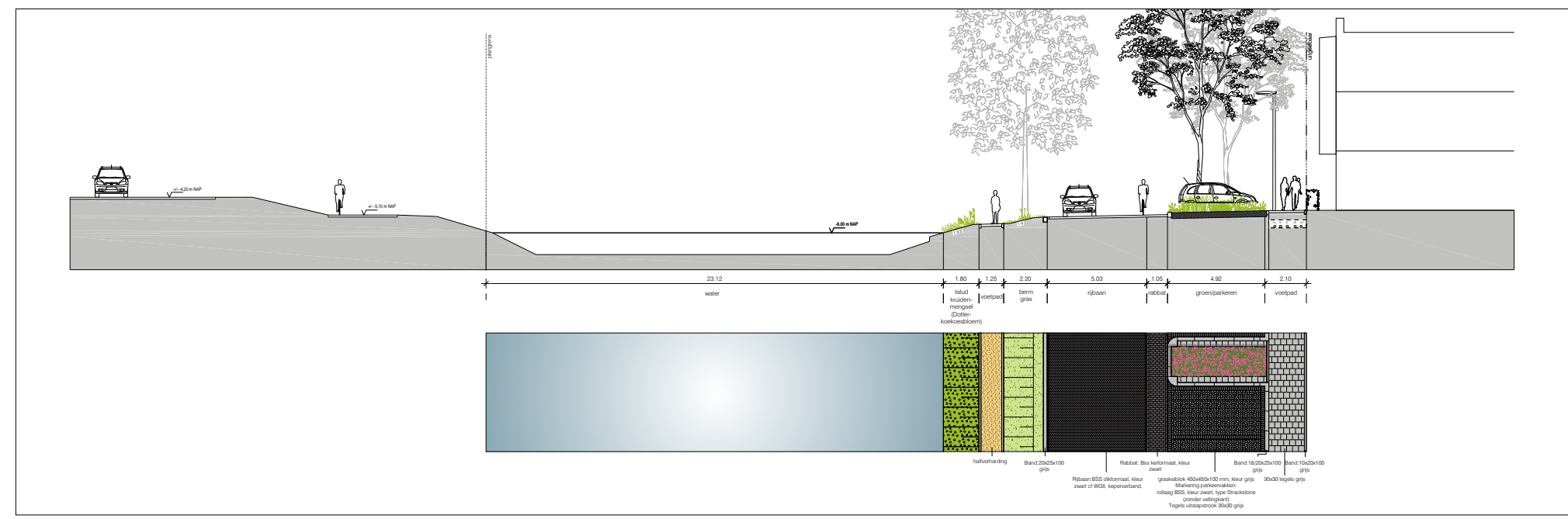
PROFIEL B

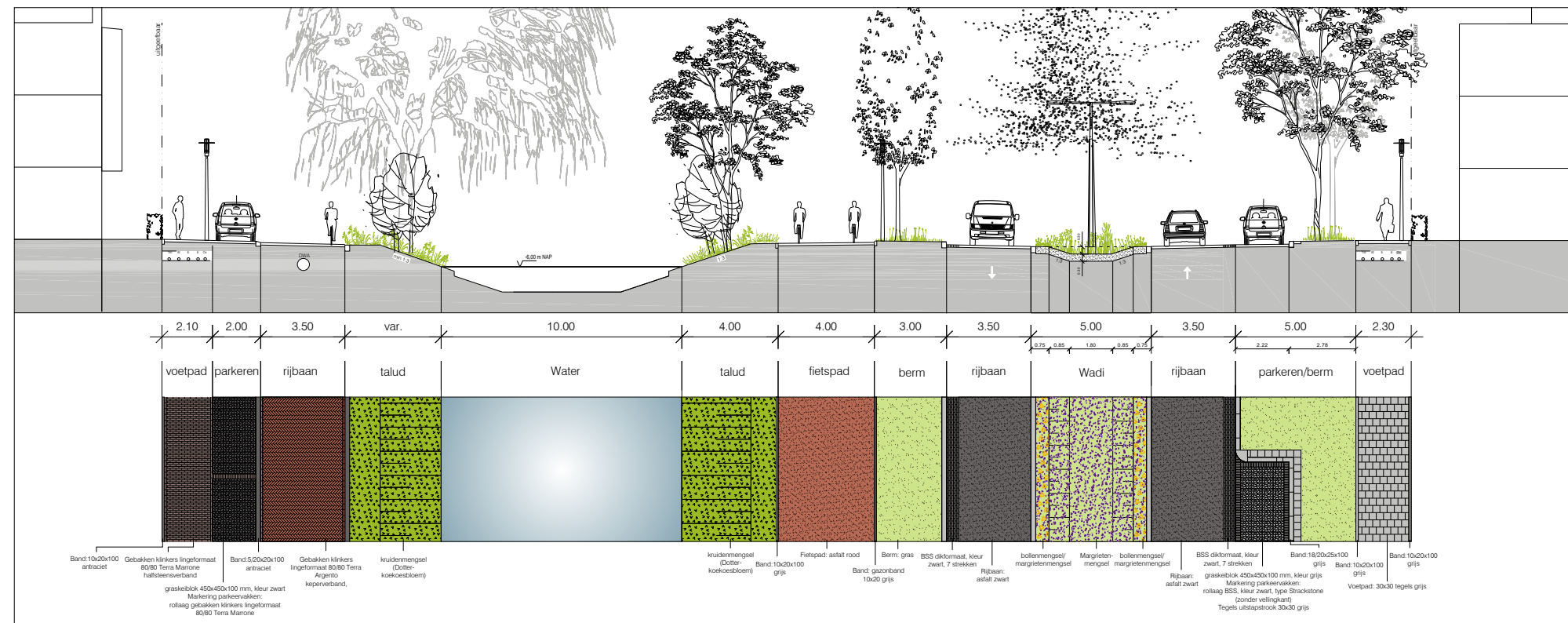
PROFIEL C

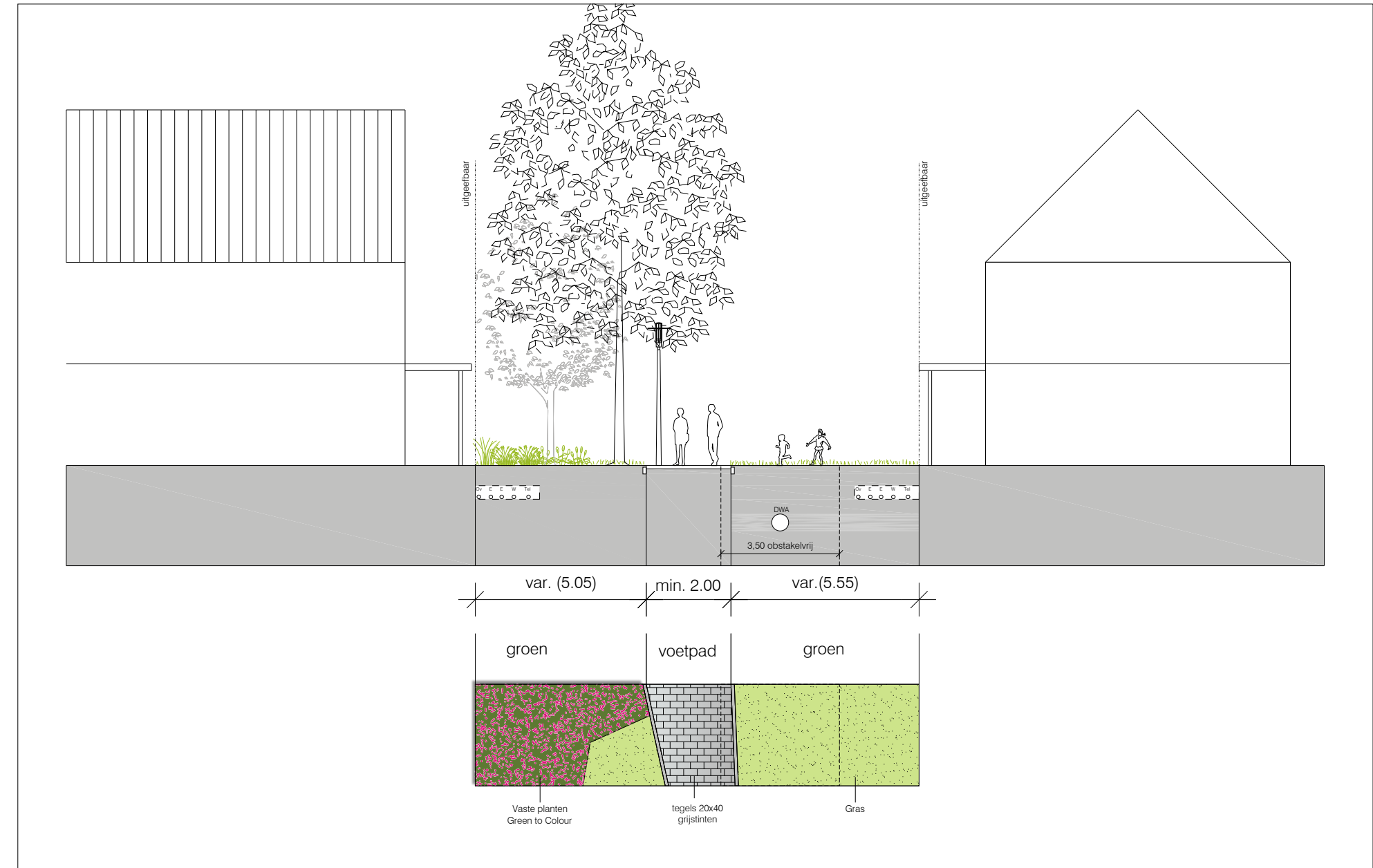
PROFIEL D

PROFIEL E

PROFIEL M

Typologisering openbare ruimte

Omranding:

- Gebakken straatklinkers in trottoir en rijbaan, graskeiblokken in de haakse parkeervakken.
- Haaksparkeren geflankeerd door haag.
- Wandelpad in half-verharding aan het water.
- Beschutting door sterk ritme van forse bomen in straatprofiel.
- Klassieke statige sfeer door brede donkergrijze opsluitbanden en door klassieke straatverlichting.

Stadse Hof:

- Autoluw.
- Sfeer van de historische binnenstad door gebakken straatklinkers en door klassieke inrichtingselementen.

- Asymmetrisch straatprofiel. Wonen aan de kade, wonen aan de stadse hof.

Wonen aan de Kade.

- Delftse stoep aan smalle wandelstraat.
- Smalle wandelstraat, ook geschikt als rijbaan voor pakketjes en hulpdiensten.
- Omranding met klassieke lantaarnpalen en betonpaaltjes met doorlopende ketting en formele bomenrij met hoge zuilvormige bomen.
- Op sommige plekken een trapje naar de lager gelegen hof.

Wonen aan de Hof:

- Delftse stoep aan smal trottoir, op een niveau aansluitend op hof.
- Kort gemaaid gras in combinatie Kleurrijke vaste planten in ruime plantvakken.
- Wisselend beeld van verschillende parkbomen.

SCHETSONTWERP STADSEHOF

Hof als centrale ontmoetingsplek voor Stadswonen II. Statig maar ook vriendelijk en 'ons kent ons'.

Wanneer men vanuit de omwalling de binnenstraat induikt, waant men zich in de sfeer van de historische binnenstad. De straat heeft een asymmetrische profielopbouw welke aan de zuidzijde en oostzijde een typische profilering heeft van een kade zoals de Goudse binnenstad die ook kent. Aan de andere zijde van het profiel grenzen de woningen direct aan de groene ruimte met de uitstraling van de stadse hof.

Aan de kadezijde bevindt zich de smalle rijloper direct naast de Delftse stoepjes. De rijloper wordt begeleid door een bomenrij die staat in een rabbatstrook van half-ver-

harding. De brede boordstenen en het niveauverschil tussen straat en groen doen denken aan de overgang naar de gracht. Dit wordt verder ondersteund door typische historische elementen zoals palen met ketting tegen wild-parkeren en bankjes met een historische vormgeving.

De stadse hof heeft een intieme, aangename ruimte door de sterke groene omringing van de bomen op de kade en een strooiing van diverse bomen in de hof. De stadse hof heeft een vloer van kort gemaaid gras met beperkte maar zorgvuldig geplante borders.

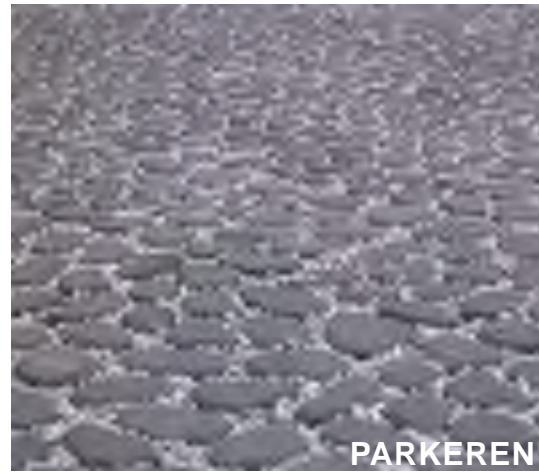
SFEERBEELDEN OPENBARE RUIMTE

MATERIALEN & INRICHTINGSELEMENTEN

TROTTOIR

PARKEREN

RIJBAAN

HALFVERHARDING

FIETSNIET

AFVALBAK

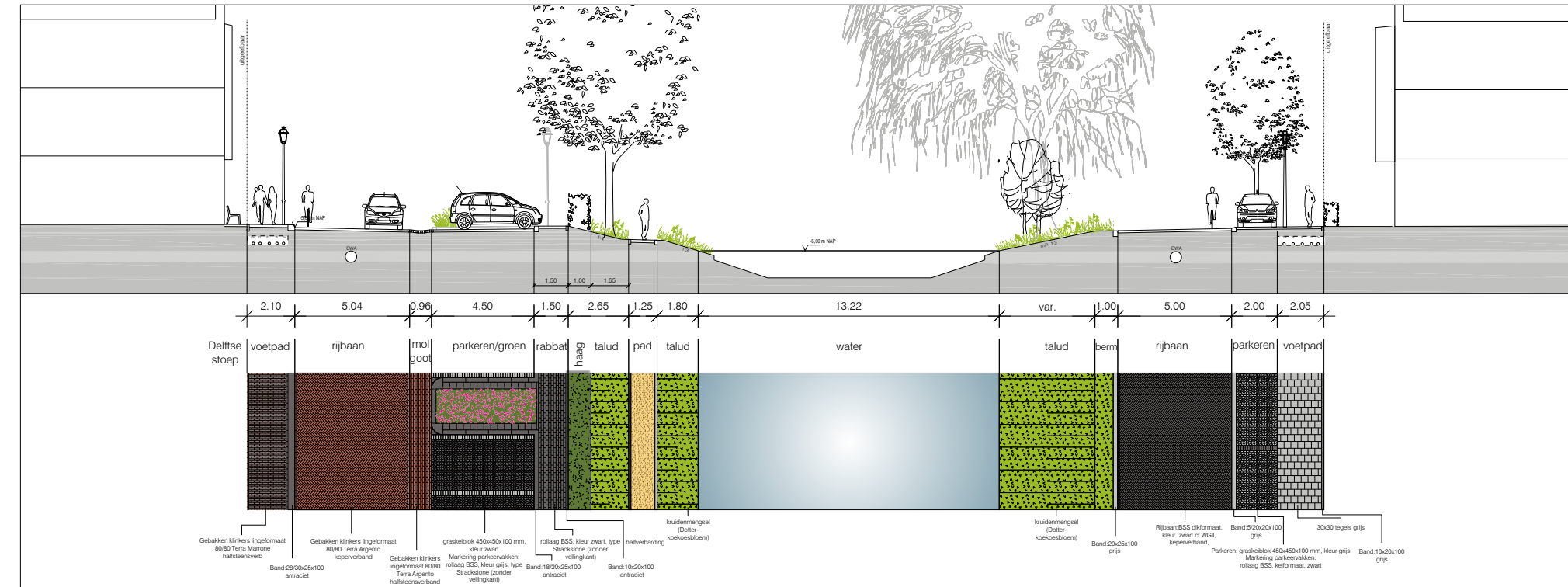
KLASSIEKE PAALTOP

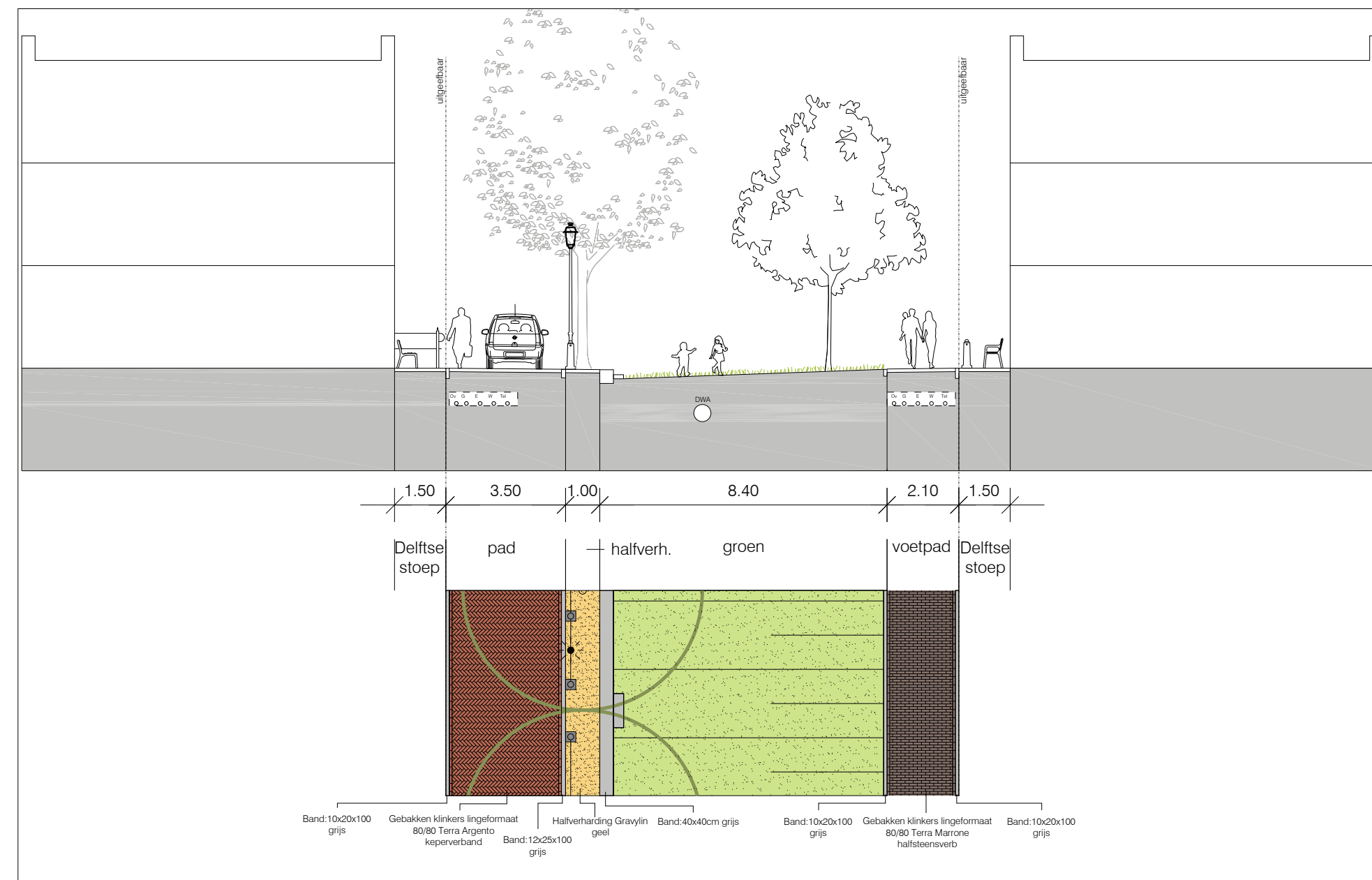
BETONPAAL IN STRAATRANDB

PROFIEL J

PROFIEL K

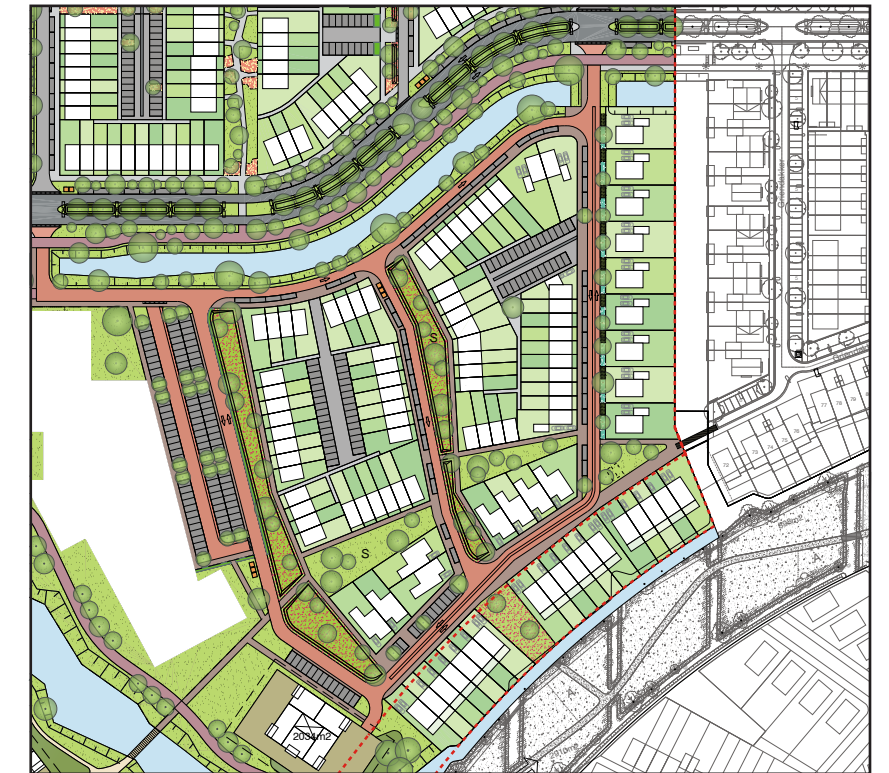

LANDELIJSCHAPPELIJKWONEN

Typologisering openbare ruimte

- Romantische en landschappelijke sfeer.
- Bloemrijke groenstructuur.
- Parkeren op trottoirniveau.
- Dikformaat gebakken straatklinkers in straat en trottoir.
- Elegante vloeiende maailijn op grens kort gemaaid gras en bloemrijke randen.
- Knipoog naar Engelse landschapsstijl.

PLANKAART

PLANKAART

BINNENSTRATEN

De binnenstraten beantwoorden aan het ideaal van romantisch Landschappelijkwonen met een knipoog naar de Engelse landschapsstijl. Hier is de plek waar natuur en wonen bij elkaar komen. De groene ruimte bestaat uit een fraai contrast van ruigtekruiden en strak gemaaid gras met een strooiing van "landschappelijke" bomen.

De glooiende lijn tussen ruig en gecultiveerd gras geeft het beeld van een boeiende maar verzorgde blik. De ruigtekruiden bestaan uit een mengsel van wilde bloemen uit de veenweide gebieden die van oudsher in het landschap voorkwamen. De witte houten paaltjes naast de rijloper ondersteunen de romantische look en feel van Landschappelijkwonen.

SFEERBEELDEN OPENBARE RUIMTE

BLOEMRIJKE GRAS

HAGEN ALS ERFAFSCHIEDING

STRAK GEMAAID GAZON IN COMBINATIE MET BLOEMRIJK GRAS - GOLVENDE LIJNEN

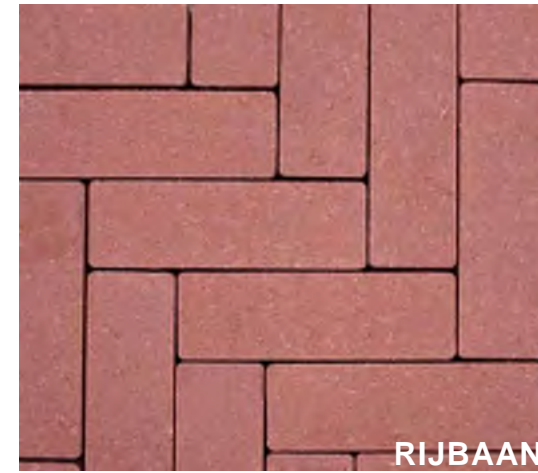
MATERIALEN & INRICHTINGSELEMENTEN

TROTTOIR

PARKEREN

RIJBAAN

RABATSTROOK

FIETSNIET

BANK

AFVALBAK

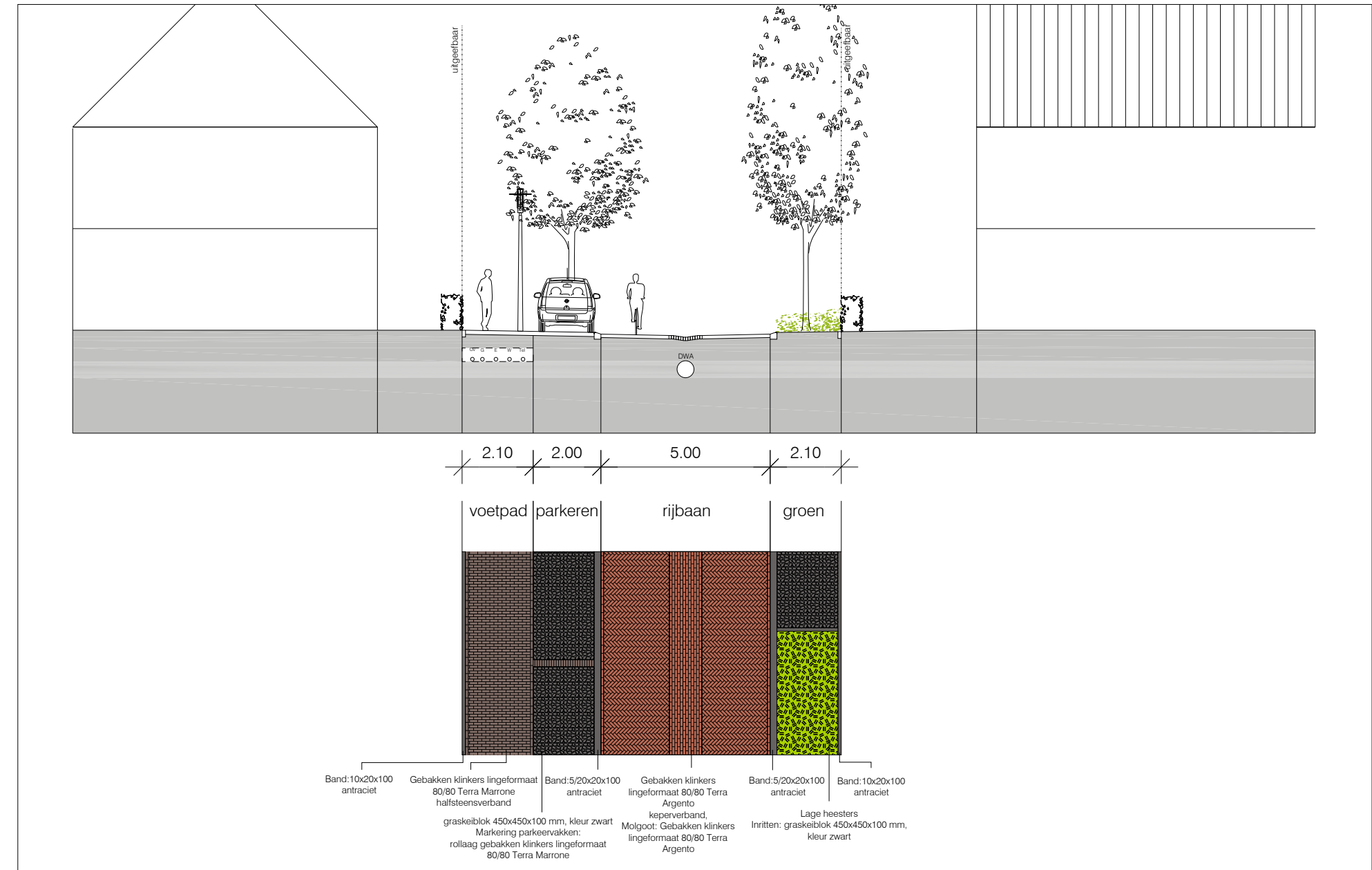
PAALTOP

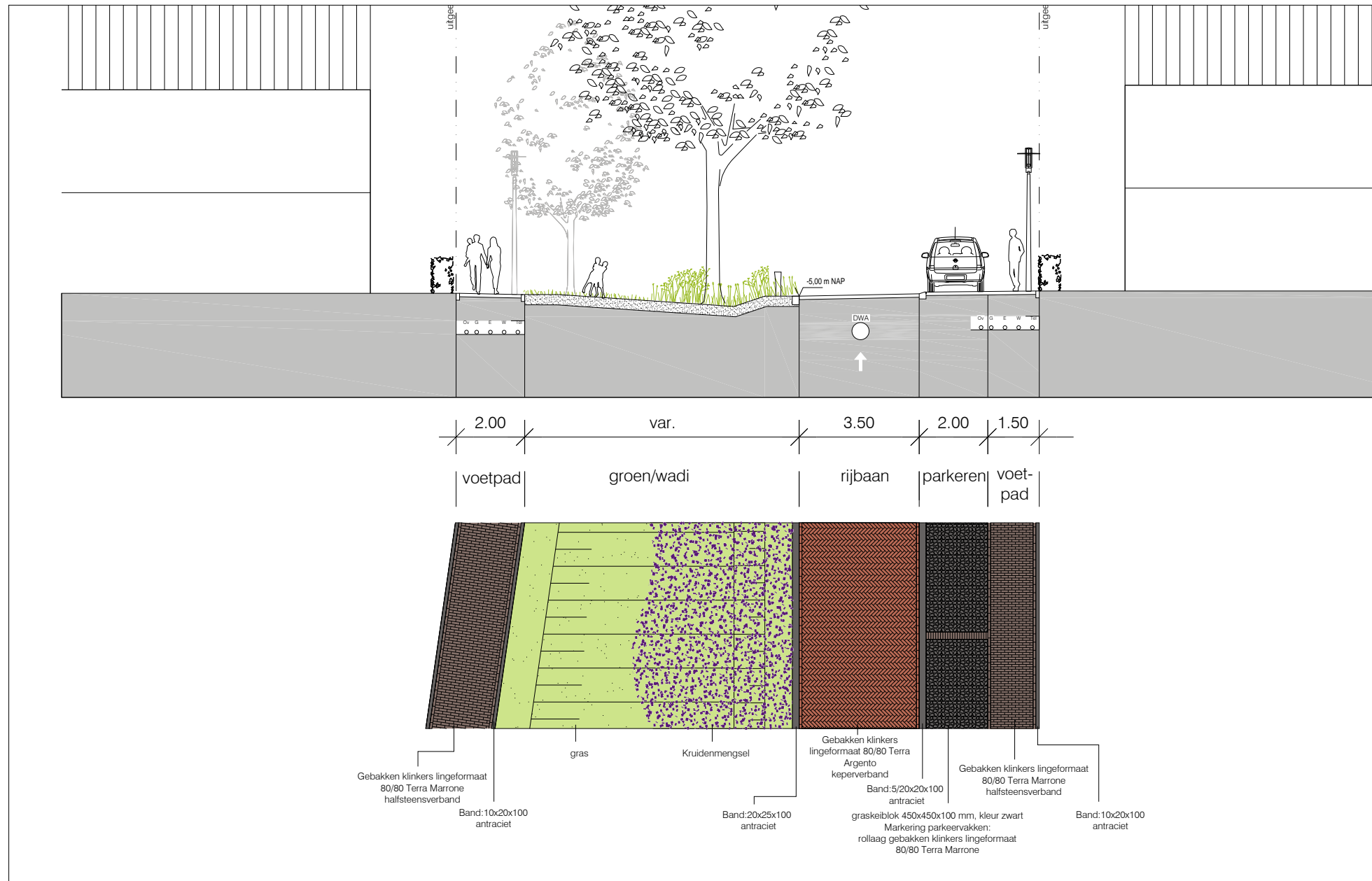
MARKERING RAND GROEN

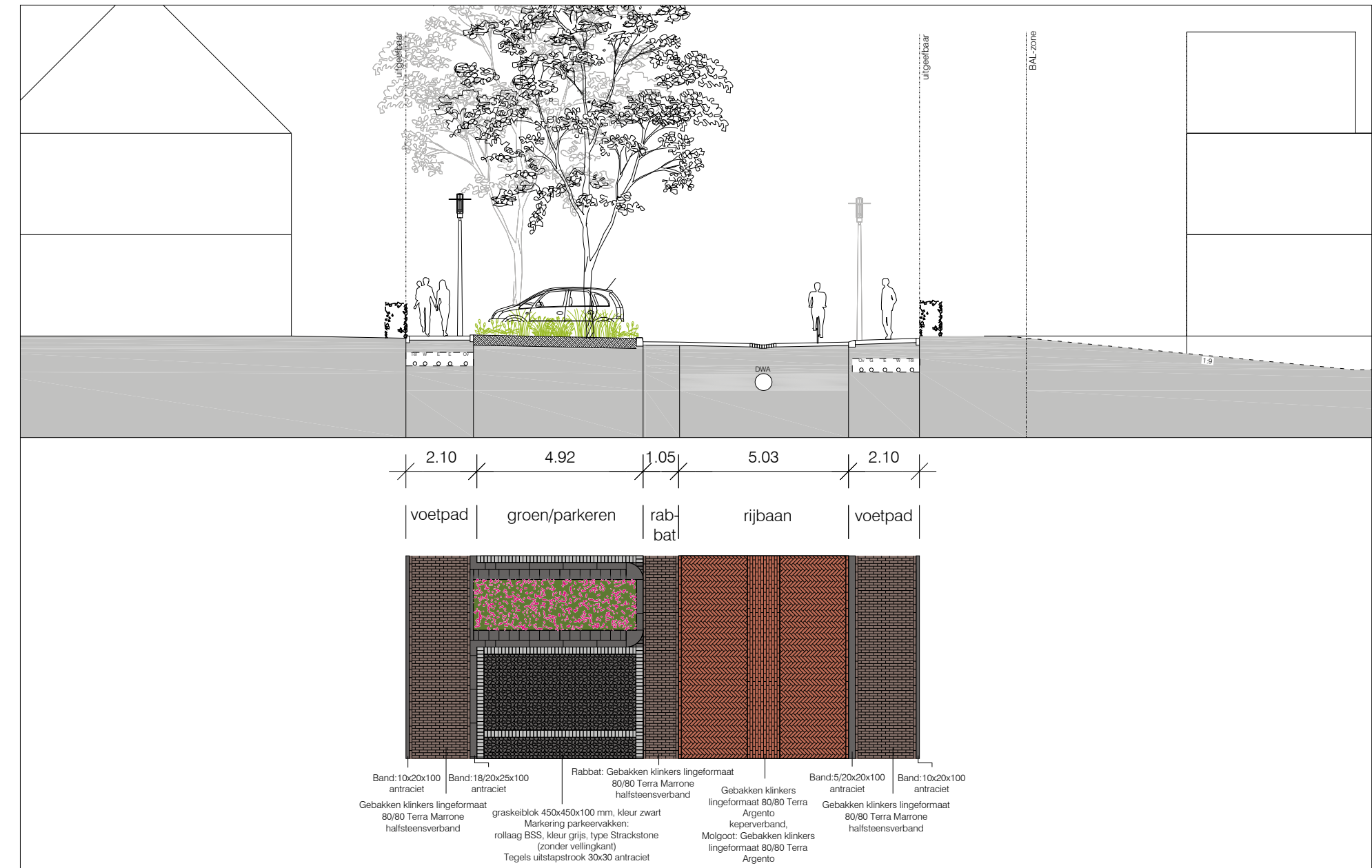
PROFIEL F

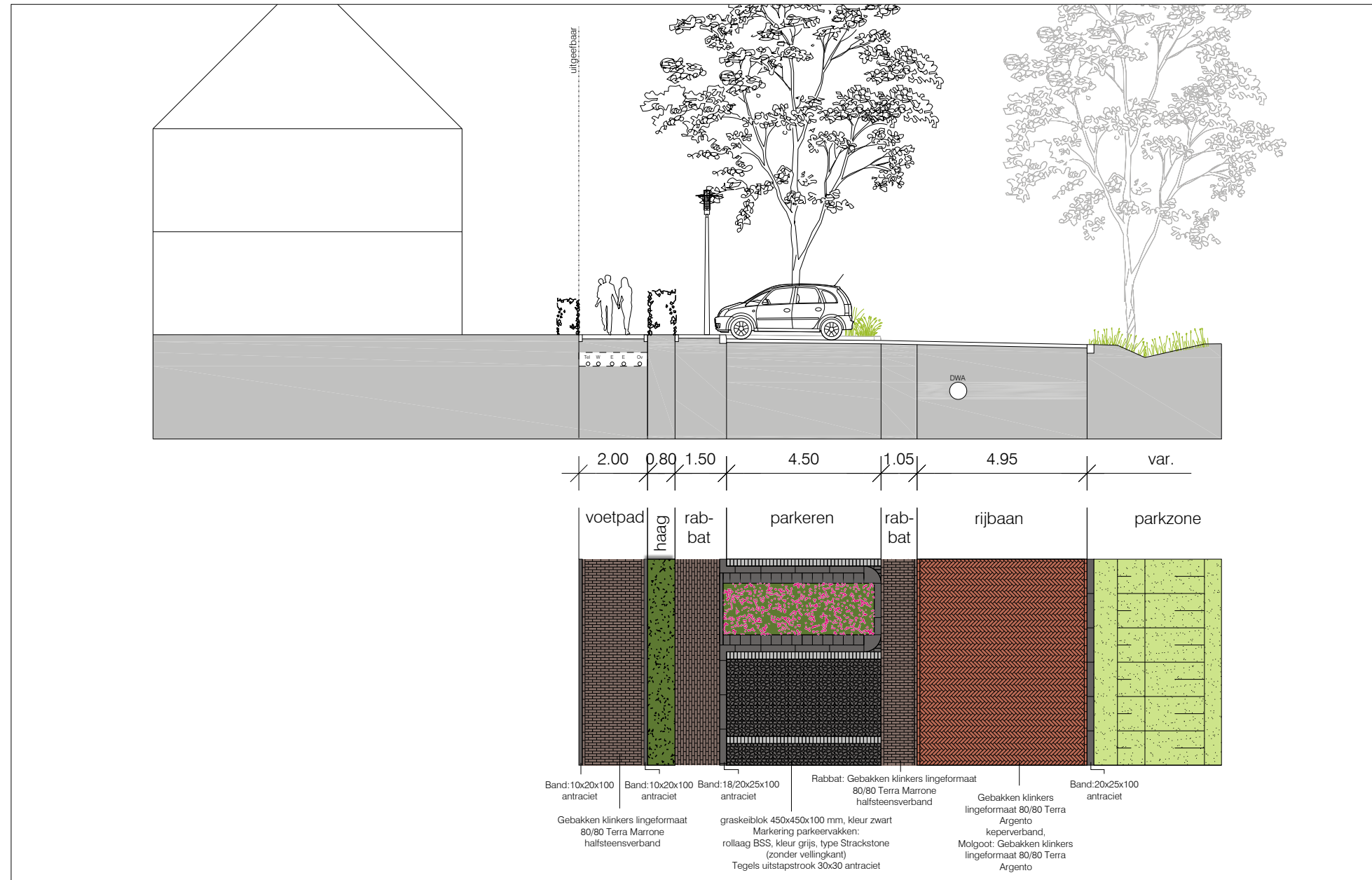
PROFIEL G

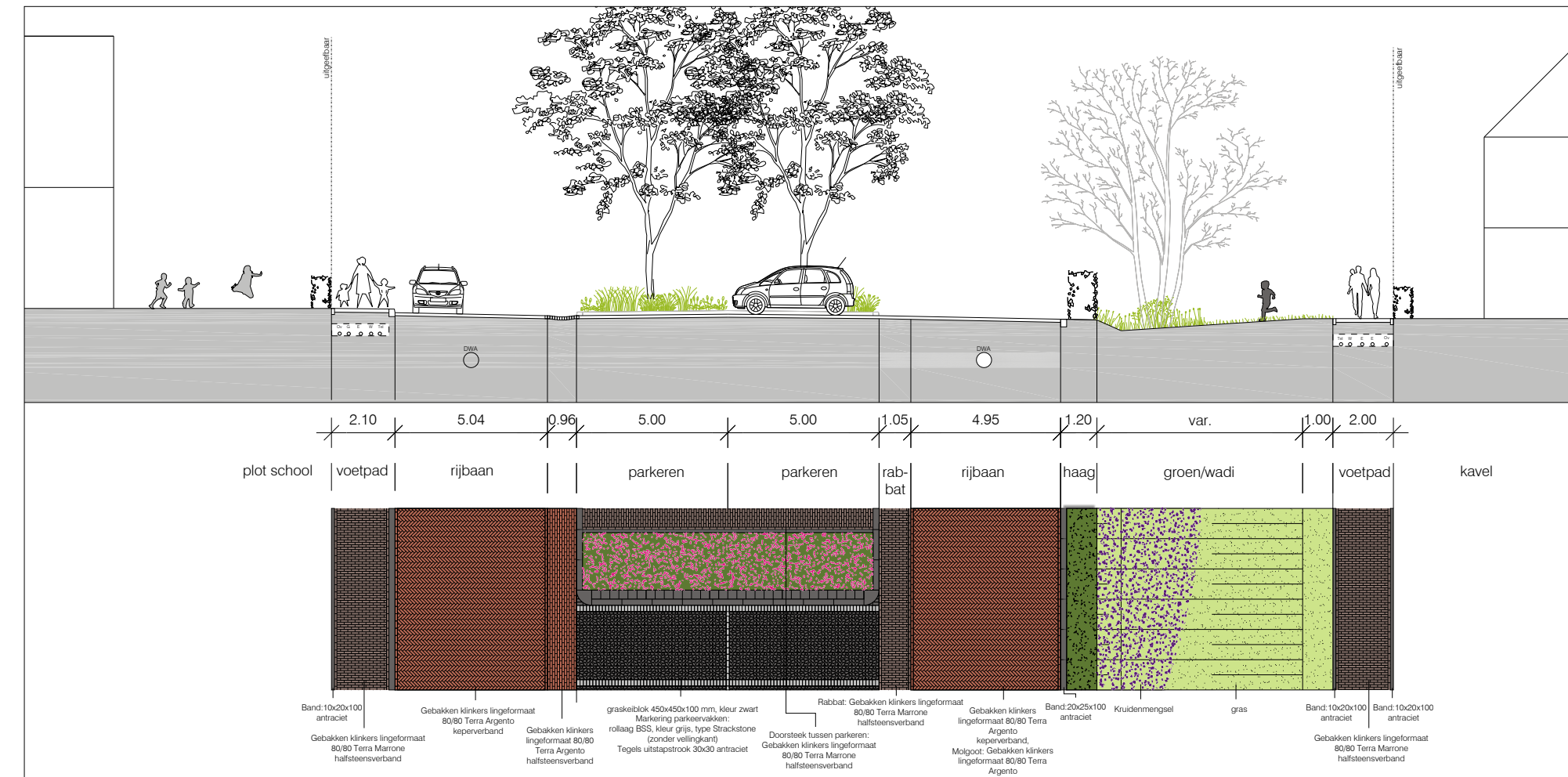
PROFIEL I

PROFIEL L

PROFIEL N

Typologisering openbare ruimte

- Zonnige eilandsfeer.
  - Sprankelende mix van bomen met lichte tinten blad en bloei.
- In contrast op de lichte kleuren zijn er enkele accentbomen gekozen met paars/rode bladeren en herfstverkleuring.
- Bijzondere oeverbomen.
  - Centraal groene plek met parkbomen om te relaxen, spelen en ontmoeten.
  - Verbljfsplek aan het water.
  - Basismaterialisatie: betonstraatstenen en trottoirtegels.

EILAND II

PLANKAART

MATERIALEN & INRICHTINGSELEMENTEN

TROTTOIR

PARKEREN

RIJBAAN

HALFVERHARDING

STEIGER

BANK

PAALTOP

FIETSNIET

AFVALBAK

SFEERBEELDEN OPENBARE RUIMTE

EENVOUDIGE STRATEN

VERBLIJFSPLEKKEN AAN HET WATER

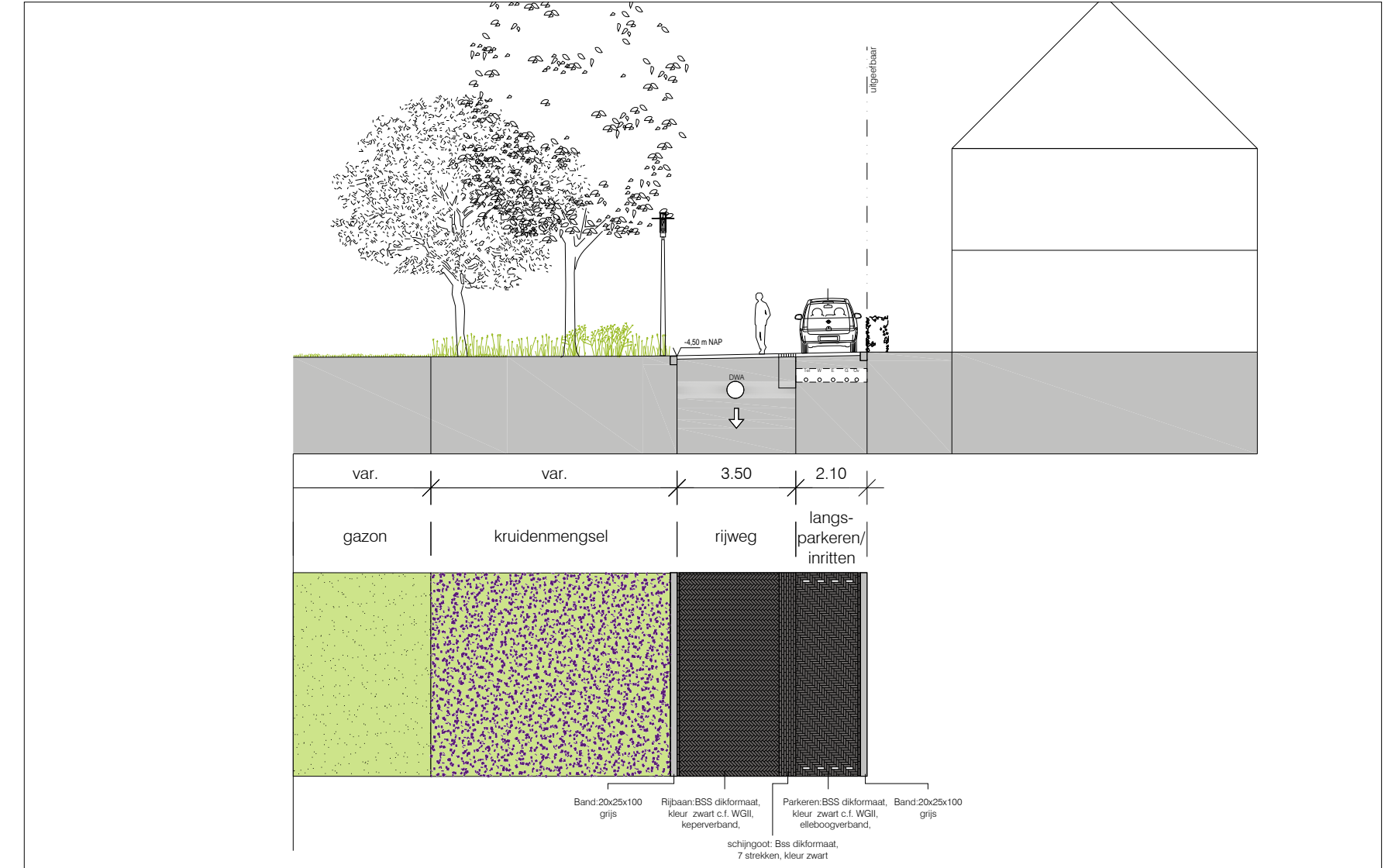

NATUURLIJKE OEVERS

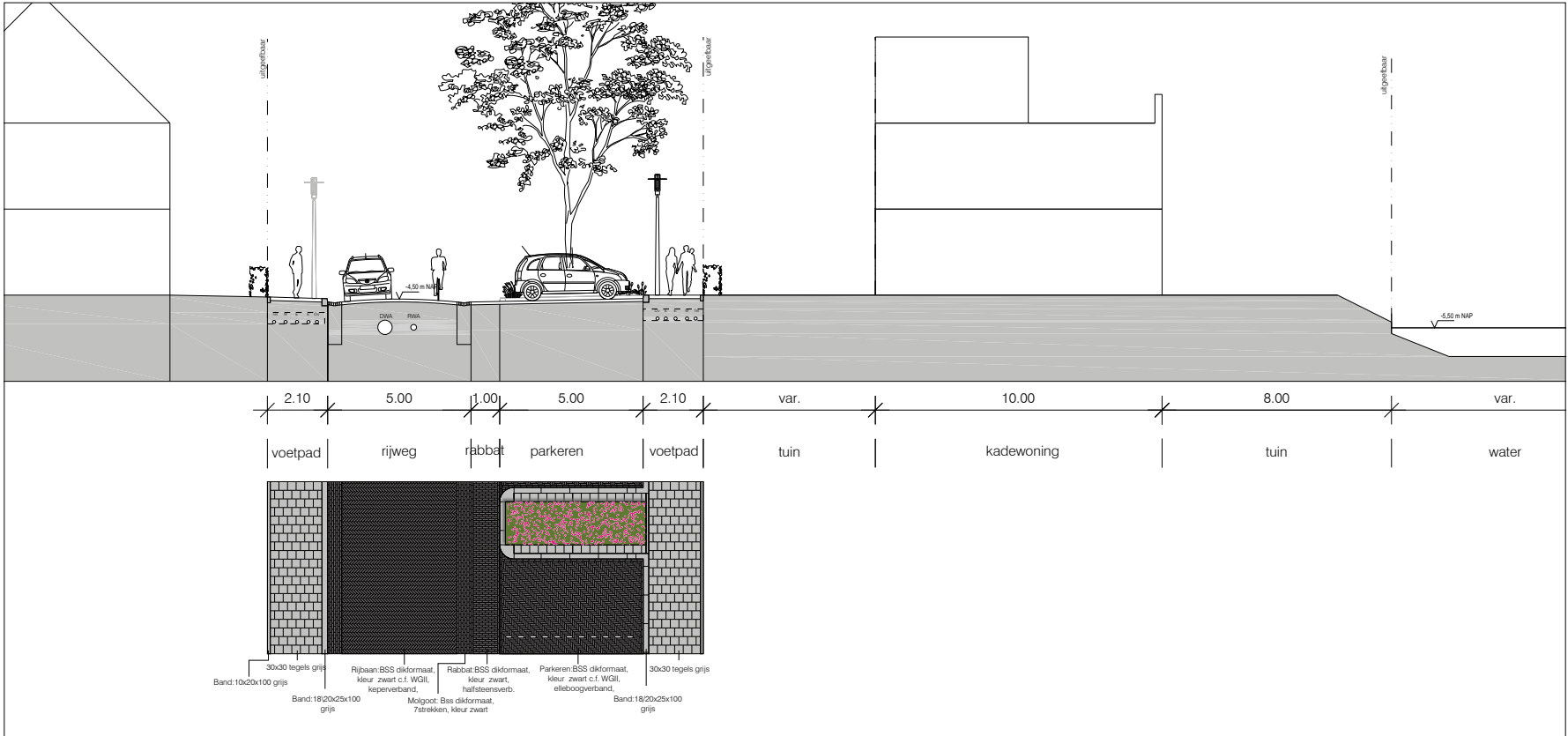

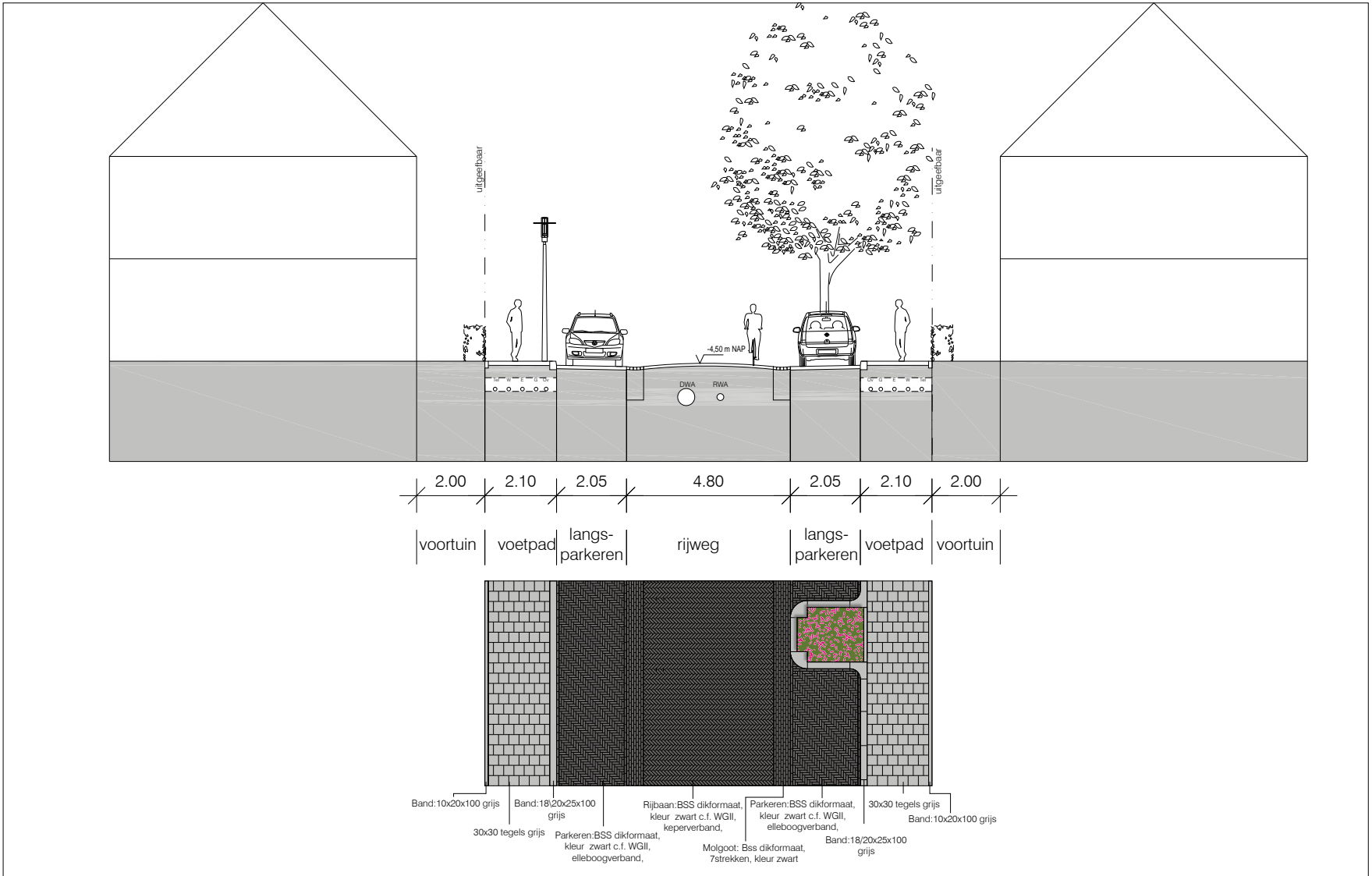
EILAND II PROFIEL A

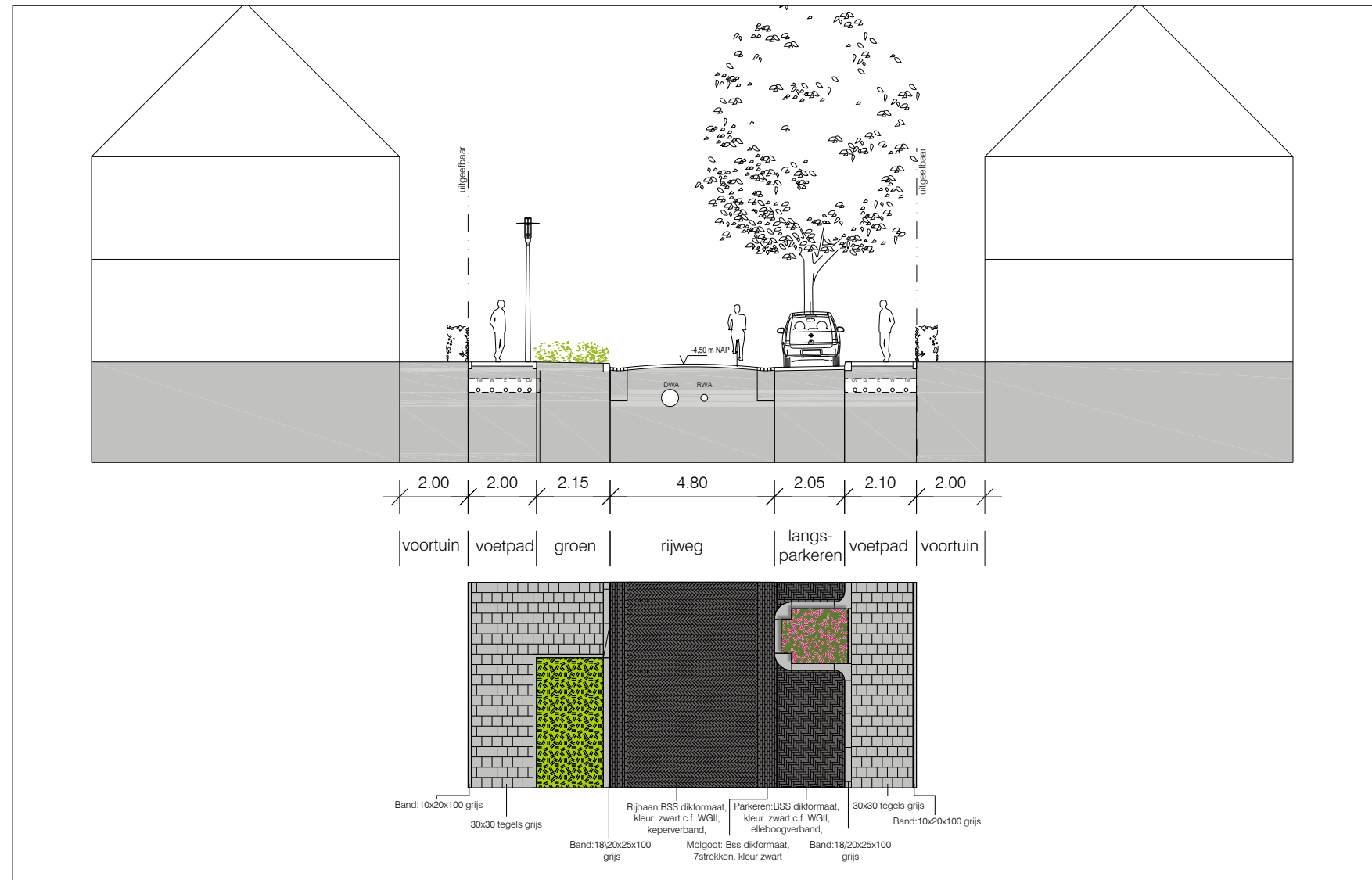
EILAND II PROFIEL B

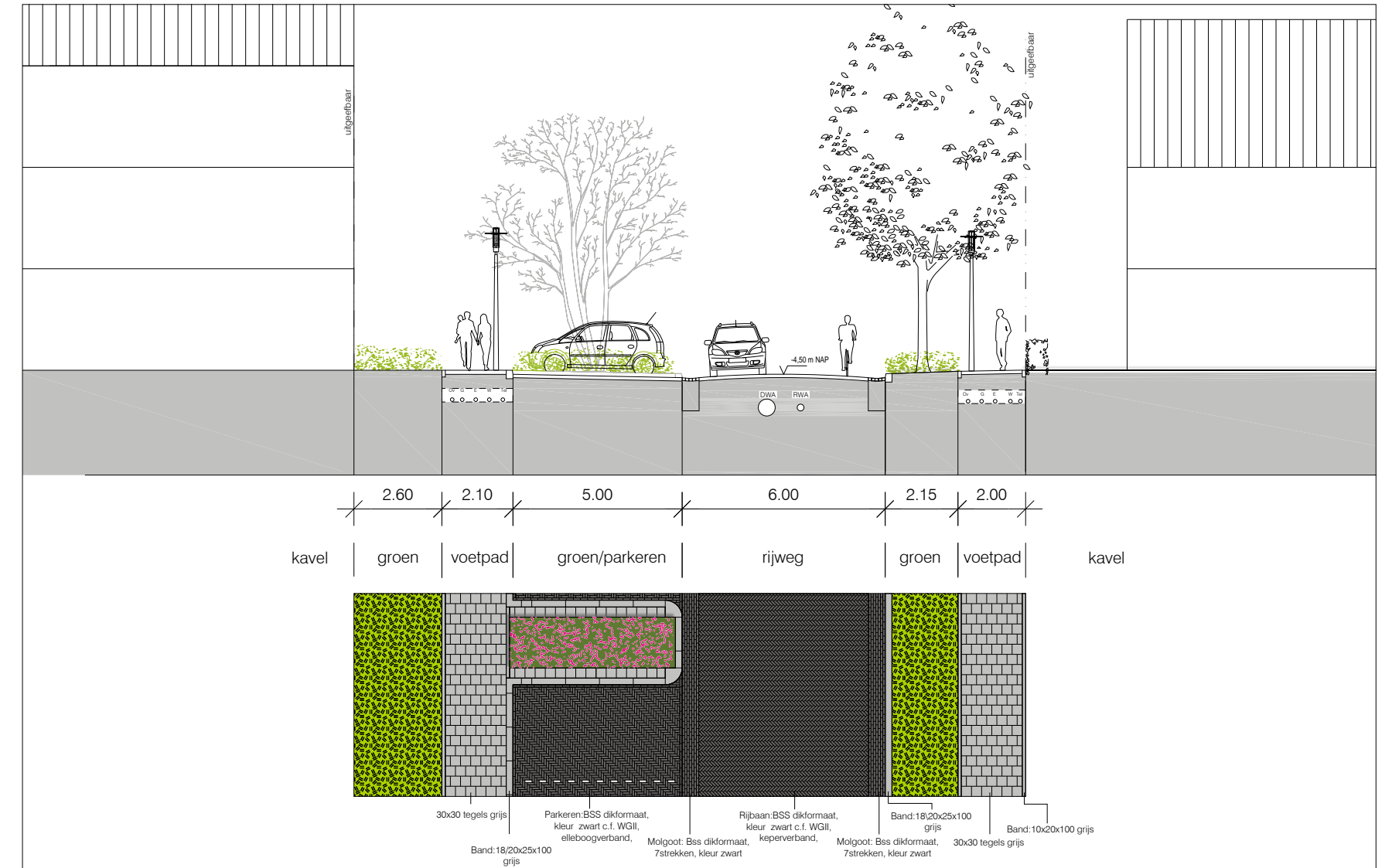
EILAND II PROFIEL C

EILAND II PROFIEL D

EILAND II PROFIEL E

SO BUITENRUIMTE PARKWONEN

EEN RECREATIEVE NATUURRIJKE WATERLOPER VOOR WESTERGOUWE

In dit hoofdstuk wordt ingezoomd op de inrichting van het woonmilieu Parkwonen. Het voornemen is om Parkwonen vorm te geven als een ecologisch en recreatief oeverpark, een uitnodigende waterrijke loper om een ommetje te maken, te vertoeven en elkaar te ontmoeten. Een samenhangende parkstructuur die als ecologische corridor kan fungeren en waaraan tegelijkertijd voorzieningen zijn gekoppeld. Dit schetsontwerp zal verder worden uitgewerkt in een voorlopig ontwerp wanneer er duidelijkheid is over de uitwerking van het scholencluster.

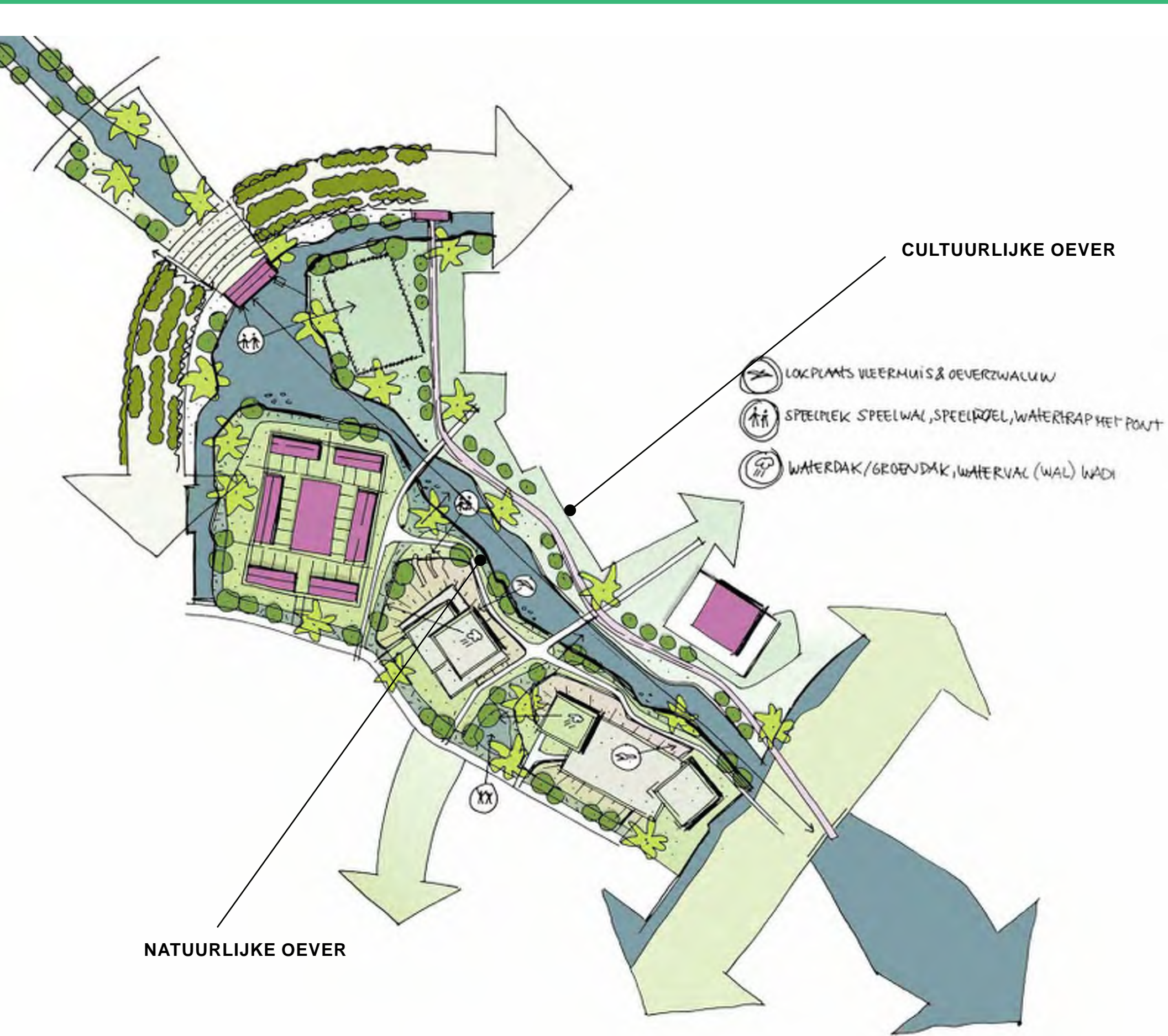
Het lommerrijke oeverpark is een groenblauwe schakel die ligt opgespannen tussen de BAL-zone en de Burgemeester van Dijkensingel. Met hoge ecologische en recreatieve waarde, waar natuur en verstedelijking elkaar ontmoeten. Aan de oostzijde zijn voorzieningen zoals een scholencluster gepland omgeven door open ruimtes met verblijven aan de oevers. Een royaal fietspad met wandelzone slingert door het park en nodigt uit om buiten te bewegen. Aan de westzijde zijn appartementen en grondgebonden woningen gepland, omgeven door een oevergradiënt, van wal tot water, met enkele speelplekken, verbonden met een in half-verharding uitgevoerd wandelpad.

De in de omgeving aanwezige flora, fauna en landschappelijke elementen vormen de inspiratie voor de buitenruimte. Het stevige programma van eisen resulteert in forse bouwvolumes die landschappelijk worden ingepast door middel van "oeverwallen". Hierdoor ontstaat een park met een bijzondere ruimtelijke kwaliteit.

De ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt door interactie tussen maaiveld en gebouw. Tevens kan de ecologische diversiteit en de waardering voor de leefomgeving worden vergroot door na te denken op welke wijze je het groen ook op hoogte kan ervaren en dichterbij de mensen brengt. Door middel van daktuinen, groene balkons, maar ook regenwater zichtbaar te laten stromen naar het oeverpark, ontstaat er samenhang.

Westzijde Lommerrijk oeverpark

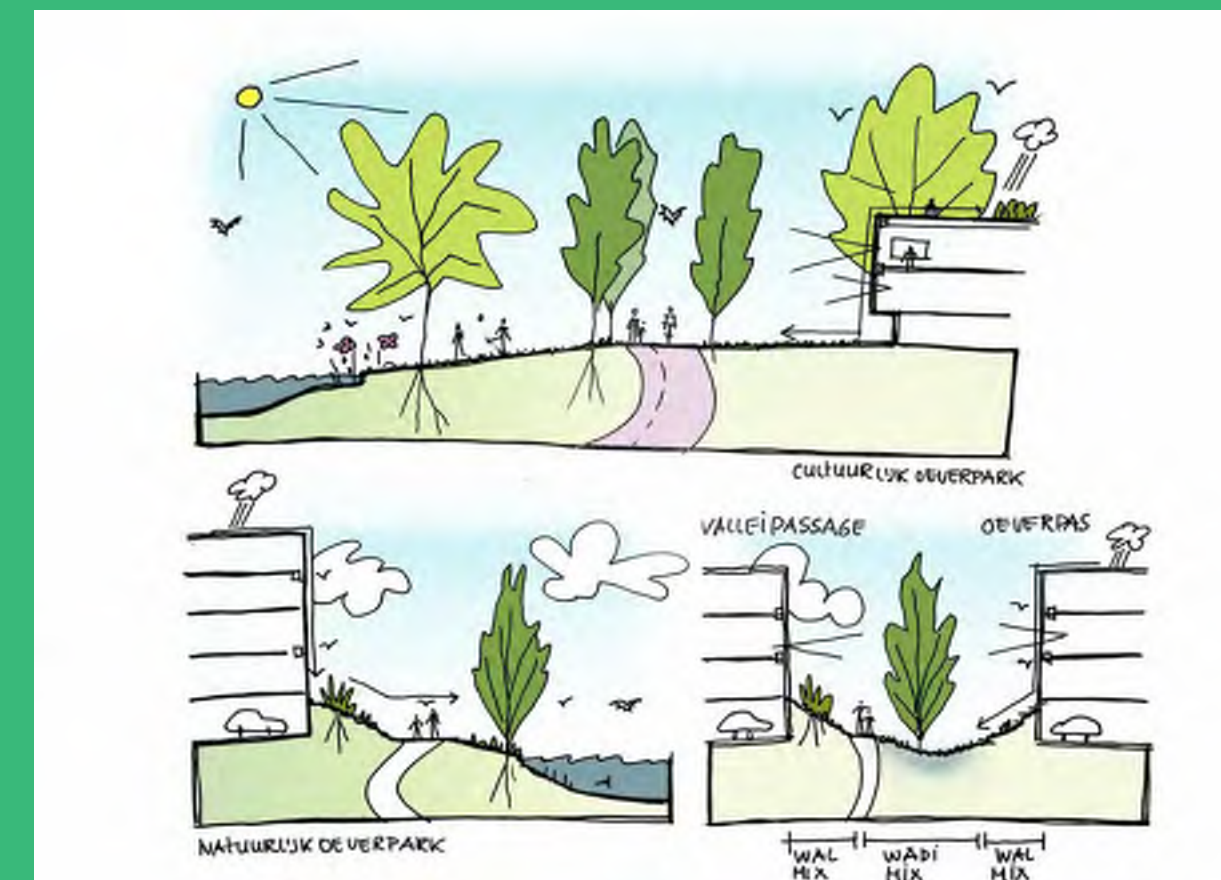
Aan de flanken van het water liggen aan de westelijke zijde de woongebouwen. De woonzijde is ingebed in een natuurlijk oeverpark bestaande uit wadi's, oeverwallen (taluds) en twee valleipassages met een speelwal en een speelpoel. De oeverwallen verhullen de begane grond van de appartementengebouwen waarin parkeren is ondergebracht, zij geven de woonblokken een zachte natuurlijke omranding. De oeverwal verloopt van droog naar nat: droog minnend struweel in een kruidenrijk grasmengsel tot aan vochtminnende meer-stammige en bevederde boomsoorten. Aan de waterzijde is ruimte voor een oeverwaluwwal. Zomer- en winterverblijven voor de vleermuis kunnen worden geïntegreerd. Regenwater kan via een waterdak worden opgevangen en via de oeverwal in de wadi stromen.

Ook op hoogte en per gevelzijde afzonderlijk zijn er mogelijkheden voor natuur, nest- en foerageerplekken. Groene levendige daken, entrees en balkons kunnen worden vormgegeven met natuur-inclusieve gevelelementen. De ruimte van hoog tot laag, van dak tot singel, kan worden beschouwd als een natuur-inclusief geheel, een "landschap" fraai om door te wandelen en naar te kijken.

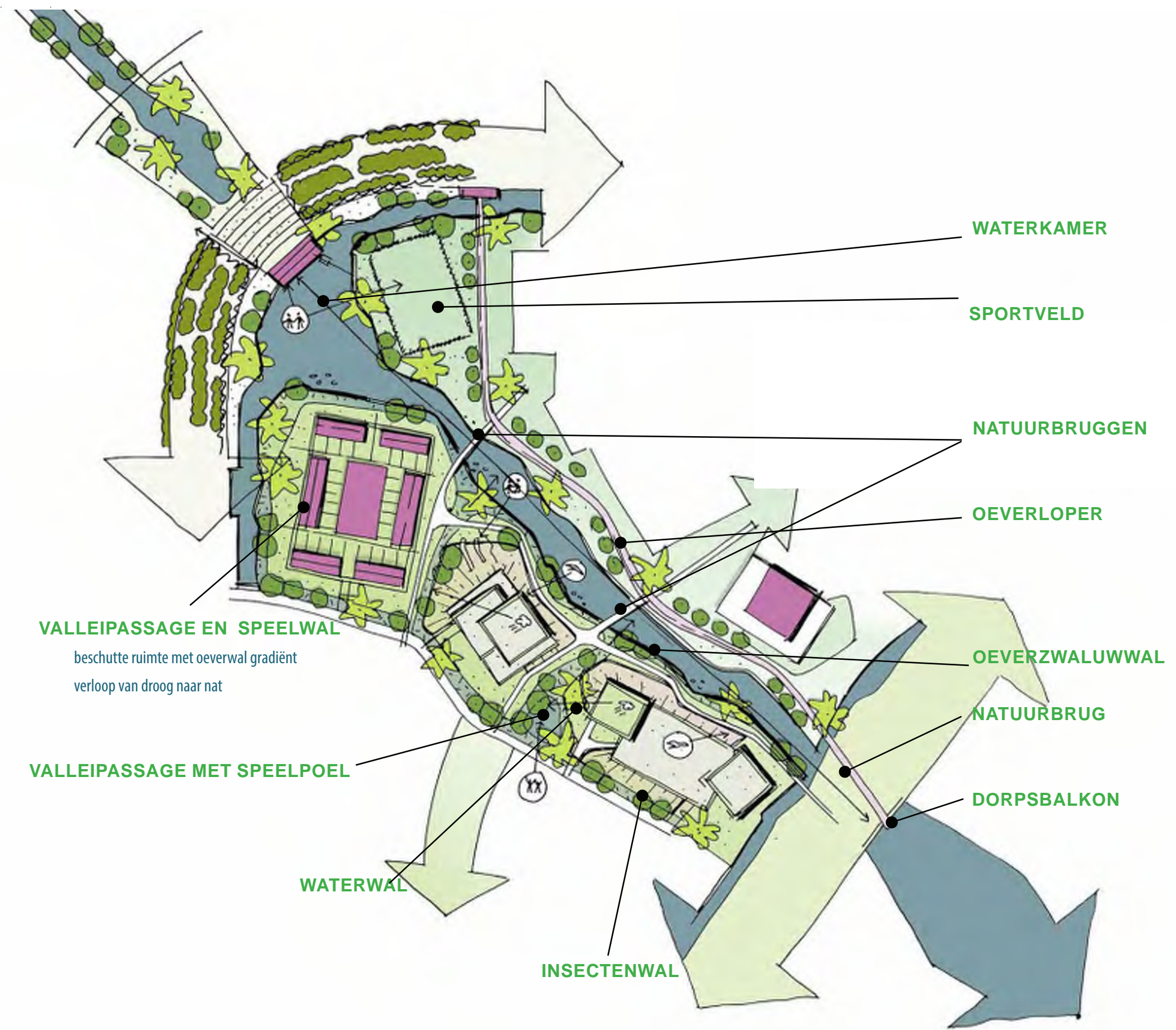
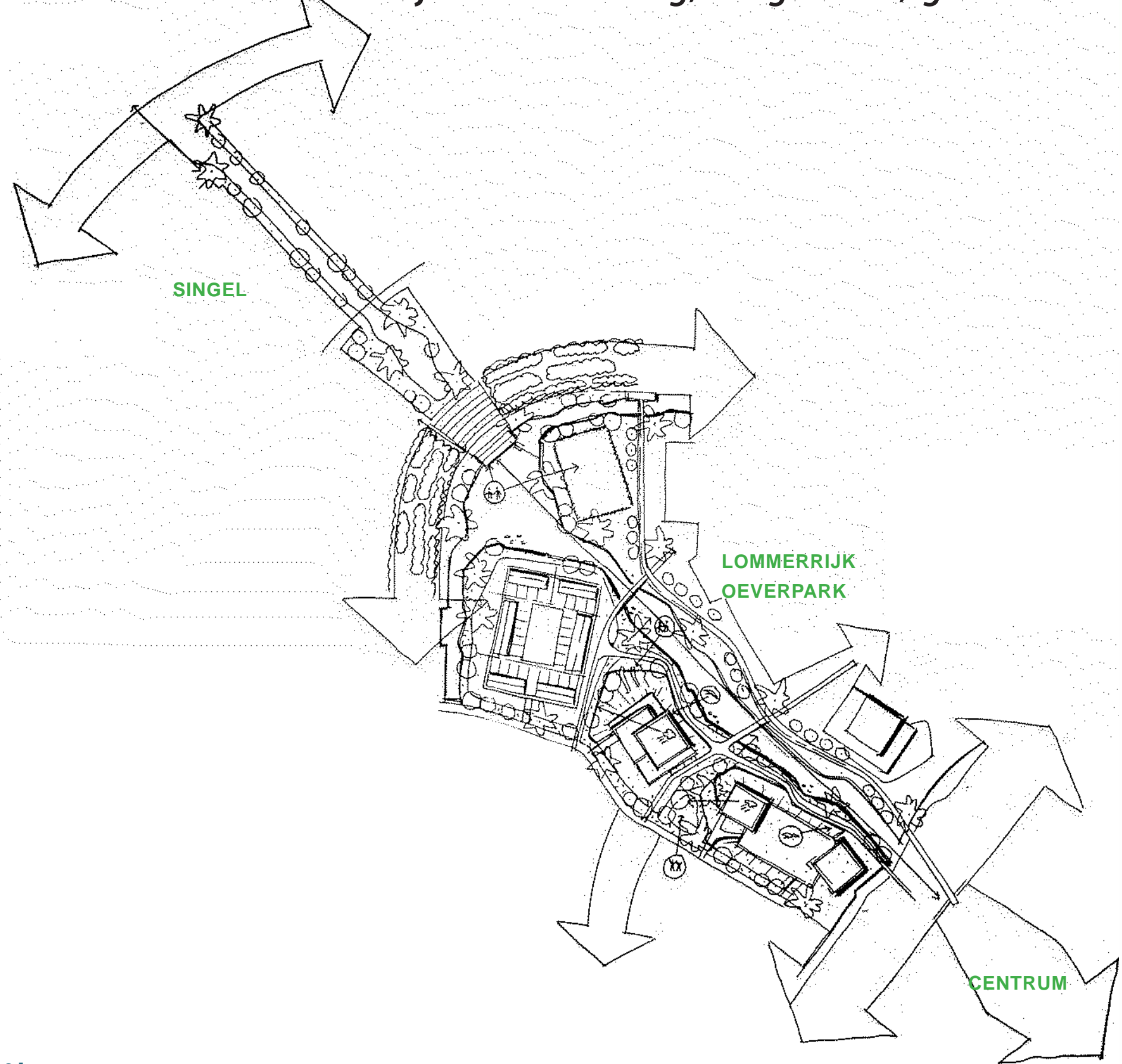
Oostzijde Lommerrijk oeverpark

Het cultureel oeverpark aan de zijde van het scholencollege bestaat uit gemaaid gras met een bloemrijke oever. Een oeverloper-/vleermuispad slingert door het gehele park en sluit aan op de natuurbrug. Deze looper is voorzien van fruitbomen. Open veldjes bieden speelruimte op deze zon georiënteerde singelzijde.

De kop van het park bestaat uit een natuurbrug met uitzicht over het natuurpark en oeverpark. De staart van het park wordt beleefbaar door een waterkamer met zonnetrap met prachtig uitzicht over het park.

ruimtelijke samenhang, diagonale, groen as

MARKERING VOET- FIETSZONE OEVERLOPER

PADEN

SLINGERENDE OEVERLOPER

FRUITBOMEN LANGS LOPER

SFEER CULTUURLIJK OEVERPARK
NATUURLIJKE OEVER, GRAS, BOMEN

PADEN NATUURLIJK OEVERPARK

OEVERWALLEN

VALLEIPASSAGE MET WALLEN

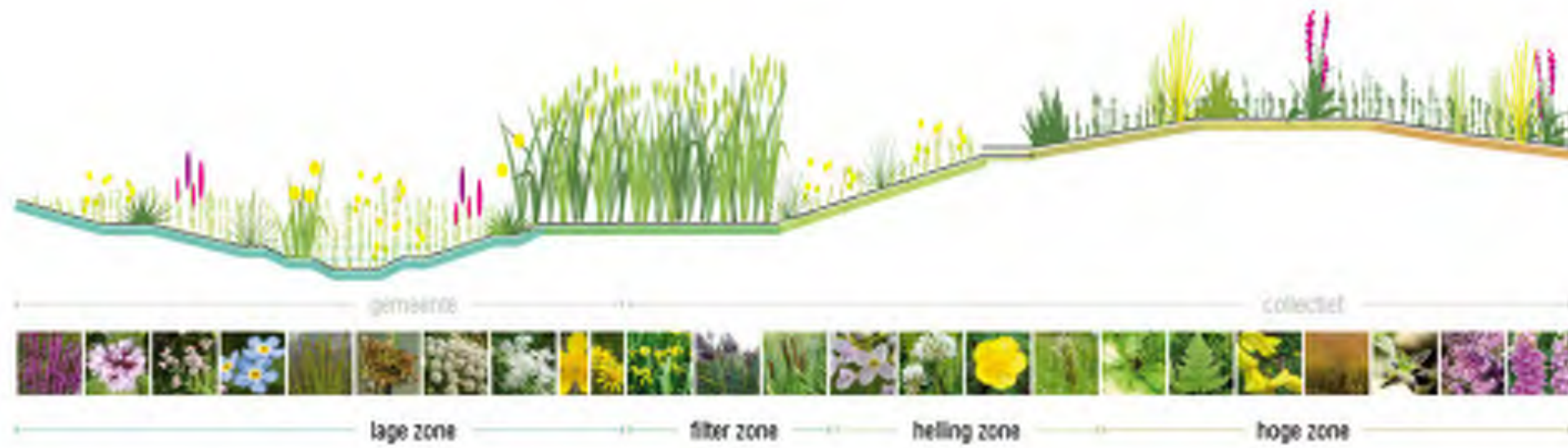

LUCHT EN LICHT IN PARKEERGARAGE

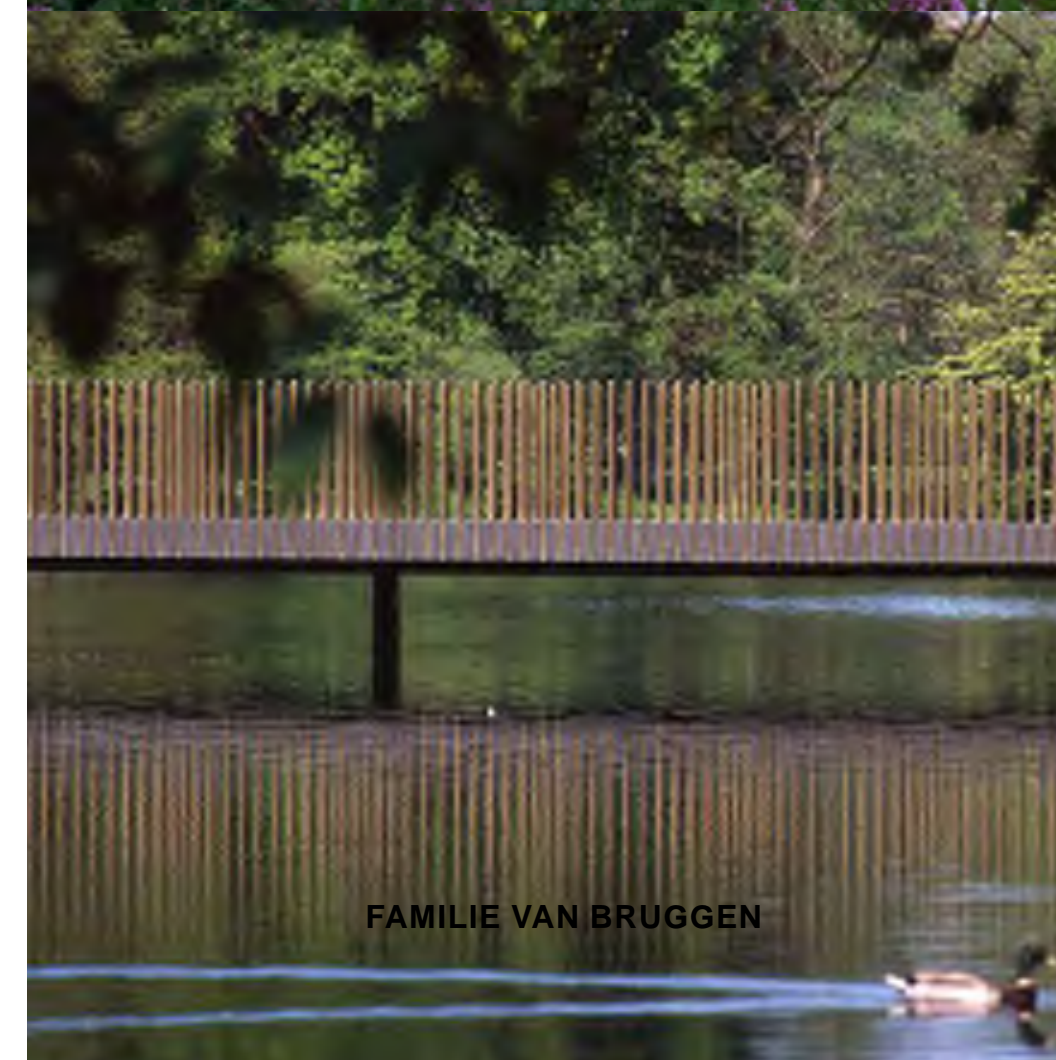

WALLEN VOOR INPASSING PARKEERLAAG

BEPLANTING EN NESTGELEGENHEID OEVERWAL

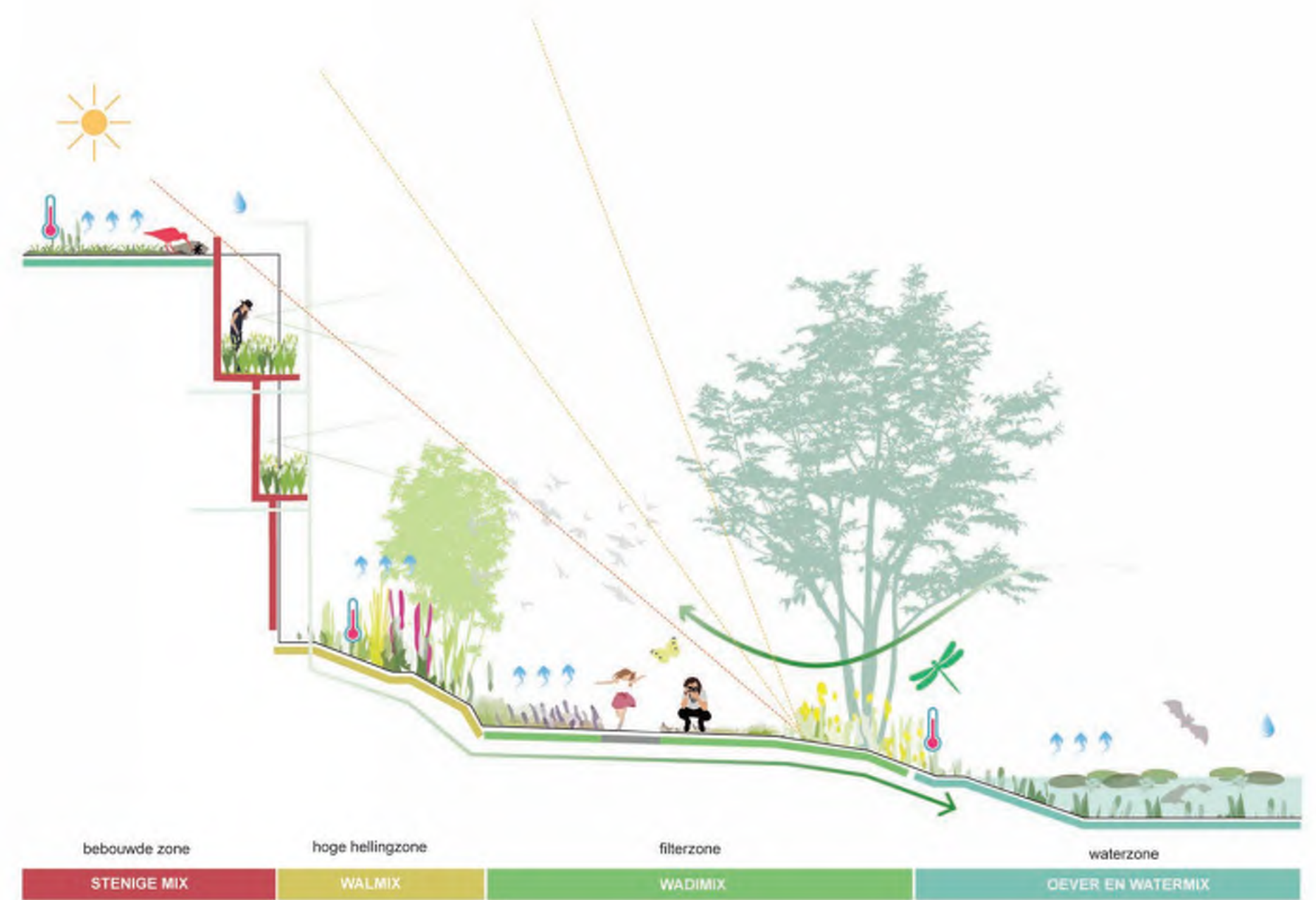
PROFIEL EN DEFINITIEVE SOORTEN NADER TE BEPALEN

GROEN OP HOOGTE

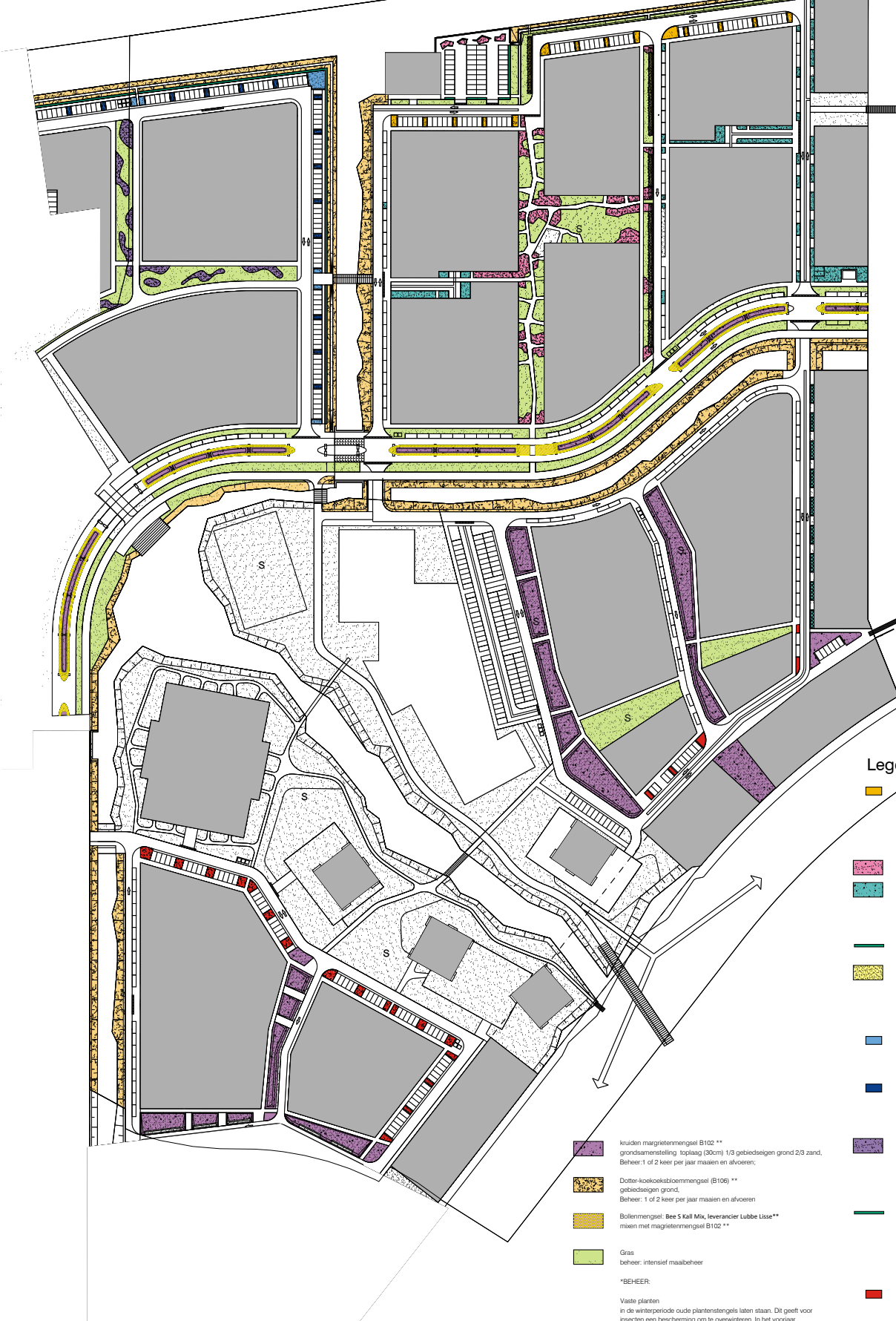

- HOOFDONTSLUITING**
- AaS: *Alnus x spaethii* Spaathy els 16-18
  - Uc: *Ulmus columella* zuil-iep 14-16
  - Ac: *Alnus cordata* hartbladige els 14-16
  - AcE: *Acer campestre* Elsrijk Spaanse aak 14-16
  - CbF: *Carpinus betulus Fastigiata* zuil-haagbeuk 14-16
- OEVERS**
- Ac: *Alnus cordata* hartbladige els 14-16
  - SaC: *Salix alba 'Chermesina'* wig 16-18
  - Ag: *Alnus glutinosa* zwarte els 14-16
  - SaC: *Salix x sepulcralis 'Chryso coma'* treurwig 16-18
  - Sa(g): *Salix alba* (geknot), maat 12-14 knotwig 14-16
  - Ns: *Nyssa sylvatica* (als accent) zwarte tupeboom 16-18
- STADSWONEN**
- Al: *Amelanchier lamarckii* (meerstammig) kernteeboomje 350-400
  - AcE: *Acer campestre* Elsrijk Spaanse aak 14-16
  - LaW: *Liquidambar styraciflua* 'Worplesdor' amberboom 14-16
  - UP: *Ulmus Plantijn'* plantijn iep 14-16
  - PaK: *Prunus serotina* Karzani (meerstammig) sierkers 14-16
- DORPS WONEN**
- Al(m): *Amelanchier lamarckii* (meerstammig) kernteeboomje 350-400
  - FpS: *Fraxinus pennsylvanica* 'Summit' es 14-16
  - AgA (m): *Alnus glutinosa* 'Aurea' (meerstammig) Geelbladige gewone els 350-400
  - Bp(m): *Betula pubescens* (meerstammig) zachte berk 400-500
  - BpL (m): *Betula pendula* 'Laciniata' (meerstammig) berk 400-50
  - UF: *Ulmus Frontier* iep 14-16
  - PaP: *Prunus avium* 'Plena' kers 14-16
  - Td: *Tetradium danieili* Bijenboom 14-16
  - Cb (m): *Carpinus betulus* (meerstammig) haagbeuk 350-400
  - Ns(m): *Nyssa sylvatica* (meerstammig) zwarte tupeboom 350-400
  - Cm: *Cornus mas* gele kornoelje 14-16
- VESTING WONEN**
- TpN: *Tilia platyphyllos* 'Naarden' linde 14-16
  - Cs: *Cercis siliquastrum* (meerstammig) judasboom 350-400
  - Di: *Davidia involucreata* zakdoekjesboom 14-16
  - Mk: *Magnolia kobus* beverboom 14-16
  - FoEC: *Fraxinus ornus* 'Ebbens Columri' es 14-16
  - CbF: *Carpinus betulus* 'Fastigiata' zuil-haagbeuk 14-16
  - GsSu: *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst' valke christusboom 14-16

- Legenda**
- STADSWONEN:**
- Vaste beplanting tussen parkeerplaatsen Vaste planten/struiken**
  - 25% *Geranium macr.* 'Ingwersen's Variety' P11 9x2m²
  - 20% *Nyssa sylvatica* 'Lax' P11 9x2m²
  - 30% *Pennisetum a.* 'Harmeln' P11 9x2m²
  - 15% *Carex mor.* 'Aurovariegata' P11 9x2m²
  - 20% *Rudbeckia fulgida* 'Goldsturm' P11 9x2m²
- Vaste plantenborders green to colour concept
- sierheesters veldbeplanting*
- Spiraea japonica* 'Goldmound' 30-40 5x2m²
  - Potentilla fruticosa* 'Hilbertswald' 40-60 5x2m²
  - Cedra albertica* 40-60 5x2m²
  - Buddleja davidii* 'Blue Chip' 40-60 5x2m²
- Hagen rond parkeerplaatsen
Fagus sylvatica 80-100 8 stkm
- Wadmengel B116, lev. Bodivers**
- VESTING WONEN:**
- Vaste beplanting Vaste planten/struiken/rozen**
- Rosa 'Innocentia' tussen parkeerplaatsen C1,5 5x2m²
  - Combineren met mix van witte en lila kleurige tulpen 5x2m²
- vaste planten tussen parkeerplaatsen
- 15% *Anemone hybr.* 'Honoree Jobert' P11 9x2m²
  - 25% *Salvia nem.* 'Caradonna' P11 9x2m²
  - 30% *Echinacea* 'White Swan' P11 9x2m²
  - 40% *Carex mor.* 'Scedanor' P11 9x2m²
- Vaste plantenborders green to colour concept
- Behaar: in de winterperiode oude plantenstengels laten staan. Dit geeft voor insecten een bescherming om te overwinteren. In het voorjaar Maart/april oude plantenstengels afknippen/maaien en opruimen. Na aanplant handmatig weiden waar nodig.
- Haag
Eleagnus ebbingei mix 80/100 3x2m
- DORPS WONEN**
- Vaste beplanting Vaste planten/struiken**
- vaste planten
  - 20% *Asar ager.* 'Aurore' P11 9x2m²
  - 15% *Hemerocallis* 'Stella d'oro' P11 9x2m²
  - 25% *Geranium* 'Rosanne' P11 9x2m²
  - 20% *Panicum aridif.* 'Rafal' P11 9x2m²
  - 20% *Lucula sylvatica* P11 9x2m²
- Heesters veldbeplanting laag
behaar: 1 snoeibeurt per jaar.
- *NB. Definitieve keuze mengsel na visitatie leverancier

618.103.70
16 OKTOBER 2020

